

Cahier nr. 6
van het Observatorium

Resultaten van de Gewestelijke Veiligheidsenquête 2021

Ondernemingen

Auteurs

Jean-Lionel LACOUR, Carlos ROCABADO

Coördinatie

Sophie CROSET

Directie van het Observatorium van [safe.brussels](#)

Christine ROUFFIN

Dankwoord

Dank aan de leden van het Begeleidingscomité van de enquête, zonder wie dit cahier niet tot stand had kunnen komen:

- › De Brusselse politiezones, de Federale Politie (PFP/DRI/BIPOL; CSD-Brussel), de procureur des Konings van het Brusselse parket
- › De Belgische Federatie voor Handel en Diensten (COMEOS), de Cel voor Financiële Informatieverwerking (CFI)
- › De gewestelijke partners: het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA), de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB)
- › Vertegenwoordigers van de preventiediensten van de Brusselse gemeenten

Cahier nr. 6
van het Observatorium

Resultaten van de Gewestelijke Veiligheidsenquête 2021

Ondernemingen

Inhoud

Afkortingen p. 4

Voorwoord p. 5

Deel I. Methodologisch kader

1 Methodologie p. 8

1.1 Steekproef p. 8

1.2 Vragenlijst en plaatsingswijze p. 8

1.3 Groeperingen p. 8

1.4 Foutenmarge p. 10

1.5 Presentatie van de resultaten p. 10

1.6 Algemene methodologische voorzorgsmaatregelen p. 10

2 Profiel van de bevroagde ondernemingen p. 10

3 Gezondheidscrisis: impact en bedrijfscontinuïteit p. 13

3.1 Impact van de COVID-19 crisis op de bedrijfsactiviteiten p. 14

3.2 Regelingen om de bedrijfscontinuïteit te garanderen p. 13

Deel II. Veiligheidsgevoel

1 Beoordeling van de veiligheid p. 16

2 Frequentie van het onveiligheidsgevoel p. 18

3 Momenten waarop het onveiligheidsgevoel het meest uitgesproken is p. 20

4 Frequentie van blootstelling aan overlast p. 22

5 Waarschijnlijkheid van slachtofferschap p. 25

6 Veranderingen in de beoordeling van de veiligheid tijdens de gezondheidscrisis p. 28

6.1 Buiten cyberveiligheid p. 28

6.2 Cyberveiligheid p. 29

7 Tussentijdse samenvatting en transversale bespreking p. 30

Deel III. Slachtofferschap

1	Daadwerkelijk slachtofferschap	p. 37
2	Aangifte van de feiten bij de politie	p. 41
3	Redenen om geen aangifte te doen bij de politie	p. 42
4	Aangifte bij andere diensten dan de politie	p. 43
5	Tevredenheid over de follow-up	p. 43
6	Impact van het slachtofferschap	p. 44
7	Factoren die verband kunnen houden met slachtofferschap	p. 46
8	Tussentijdse samenvatting en transversale bespreking	p. 49

Deel IV. Preventiemaatregelen

1	Soorten maatregelen	p. 54
2	Gezondheids crisis: aanvullende beschermingsmaatregelen	p. 55
3	Gebruikte diensten	p. 56
4	Perceptie van de openbare preventiemaatregelen	p. 58
5	Crisisbeheer (niet inzake gezondheid)	p. 61
6	Economische spionage	p. 62
7	Tussentijdse samenvatting en transversale analyse	p. 63

Deel V. Conclusies en aanbevelingen

Conclusies	p. 66
Aanbevelingen	p. 68
Bibliografie	p. 69
Lijst van de tabellen	p. 69
Lijst van de figuren	p. 69

Afkortingen

- › **GVE** Gewestelijke veiligheidsenquête
- › **BISA** Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse
- › **BHG** Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Inleiding

De gewestelijke veiligheidsenquêtes van safe.brussels zijn belangrijke instrumenten voor veiligheid en preventie. Ze bieden ons de mogelijkheid zicht te krijgen op het veiligheidsgevoel van de bevolking. De enquêtes vormen een essentiële aanvulling op de politiestatistieken – die de geregistreerde criminaliteit weergeven – om het slachtofferschap te karakteriseren. Safe.brussels voert jaarlijks een gewestelijke veiligheidsenquête uit, met het ene jaar particulieren (bewoners, pendelaars en toeristen) als doelgroep en het andere jaar ondernemingen.

Het onveiligheidsgevoel, dat kan worden gedefinieerd als de uiting van ervaren angsten en bezorgdheden, valt moeilijk te meten en te doorgronden. De angsten en ongerustheden van de bevolking zijn immers divers en talrijk en de factoren die hieraan ten grondslag liggen zijn talrijk en uiteenlopend. Safe.brussels vindt het desalniettemin erg belangrijk om de kenmerken van onveiligheidsgevoelens vast te leggen via zijn enquêtes. De vragenlijst is ontworpen om verschillen aan het licht te brengen in de manier waarop veiligheid wordt ervaren binnen bepaalde groepen en om factoren te identificeren die de bevolking gevoelig maken voor bepaalde veiligheidskwesties. Het Observatorium van safe.brussels heeft als eerste de stap gezet om in zijn veiligheidsenquêtes ondernemingen te bevragen om een beeld te krijgen van de bezorgdheden en angsten die deze specifieke groep ervaart in het kader van haar activiteiten. Ondernemingen spelen immers een belangrijke rol in de activiteit van een metropool en het is bijgevolg cruciaal om veiligheidsenquêtes ook specifiek aan deze groep te wijden. Zo kunnen we meer inzicht krijgen in de manier waarop zij blootgesteld worden aan veiligheidsproblemen. Deze enquête is, na die van 2019, de tweede editie die op ondernemingen gericht is. Ze is zo uitgewerkt dat de resultaten worden opgedeeld afhankelijk van de kenmerken van de ondernemingen, zoals sector of werkingsgebied.

Verder dient de veiligheidsenquête ook om onze kennis over de prevalentie van slachtofferschap te verdiepen. Politie en administratieve statistieken, die voor bepaalde feiten afhangen van het proactief optreden van de veiligheidsactoren (bv. feiten in verband met drugs of verkeersveiligheid), kunnen enkel een representatief beeld geven van de criminaliteit wanneer de slachtoffers de feiten die ze hebben ondergaan ook melden. In werkelijkheid worden deze feiten echter niet altijd gemeld. Dankzij de enquêtes over slachtofferschap kunnen we nagaan in welke mate en hoe aangifte wordt gedaan. Door deze enquête te wijden aan ondernemingen wordt om het slachtofferschap van ondernemingen te karakteriseren volgens hun sector of werkingsgebied, en biedt zo een beeld dat nooit eerder geschetst werd.

Naast de belangrijkste aspecten van slachtofferschap en het veiligheidsgevoel geeft deze enquête ons ook informatie over de preventiemaatregelen die de ondernemingen zelf hebben genomen en over hun mening over de openbare preventiemaatregelen.

Tot slot bood deze enquête, die werd uitgevoerd tegen de achtergrond van de COVID-19 pandemie, de gelegenheid om bij ondernemingen informatie te verzamelen over de impact van de crisis op hun bedrijfsactiviteiten en op hun veiligheidsgevoel.

Deel I **Methodologisch
kader**

1 Methodologie

1.1 Steekproef

De doelgroep voor deze enquête bestaat uit alle ondernemingen, ongeacht hun rechtsvorm, die gevestigd zijn in de negentien gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG). 1063 respondenten (zie hieronder) namen deel aan de enquête. In tegenstelling tot de enquête die in 2019 werd uitgevoerd en waarbij twee sub-steekproeven – de ene voor natuurlijke personen en de andere voor rechtspersonen – werden samengesteld om een gedifferentieerde analyse uit te voeren, is de huidige enquête gebaseerd op één enkele steekproef. De twee belangrijkste redenen voor deze methodologische verandering zijn:

- › de afwezigheid van significante verschillen tussen de twee sub-steekproeven van 2019;
- › de wens om de resultaten op een uniforme en niet-gefragmenteerde manier voor te stellen, en representatief te zijn voor de werkelijke samenstelling van het ondernemerschap in Brussel.

De steekproef werd samengesteld aan de hand van specifieke quota. De quota werden opgesteld op basis van drie criteria:

1. de activiteitssector van de onderneming, gebaseerd op de secties van de NACE-BEL-nomenclatuur[1] en op informatie verstrekt door het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (IBSA);
2. de ligging van de onderneming, gedefinieerd door de gemeente, volgens de postcode;
3. de grootte van de onderneming op basis van het aantal werknemers.

1.2 Vragenlijst en afnamemethode

De vragenlijst, opgesteld door het Observatorium van safe.brussels, bestaat uit vier delen. Het eerste – beschrijvende – gedeelte lijst de eigenschappen van de ondernemingen op (rechtsvorm, omvang, activiteitssector, ligging, aantal jaar gevestigd in de wijk, werktijden, plaats waar de activiteit hoofdzakelijk wordt uitgeoefend). Het tweede deel bevat vragen over het veiligheidsgevoel. Het derde deel focust dan weer op zelfgerapporteerd slachtofferschap, de aangifte ervan en de gevolgen. Het vierde en laatste deel van de vragenlijst is gewijd aan de preventiemaatregelen die de ondernemingen nemen om hun veiligheid te verhogen (beschermingsmiddelen, geraadpleegde diensten), en hun standpunt met betrekking tot crisisbeheer en de openbare preventiemaatregelen.

Zoals aanbevolen voor dit soort enquête hebben de vragen over de feiten in het verleden betrekking op een beperkte

tijdspanne, om de vergelijkbaarheid van de resultaten te garanderen en om zogenaamde 'geheugenfouten'[2] te vermijden. Die nemen immers toe naarmate er meer tijd verstrijkt tussen de gebeurtenis en het tijdstip van de enquête. Als tijdspanne wordt een periode van twaalf maanden gebruikt.

De enquête werd telefonisch afgenomen tussen augustus en oktober 2021 en duurde gemiddeld 23 minuten. De contactpersonen werden willekeurig geselecteerd op basis van de databanken van Graydon, Infobel en Orbis. Deze databanken bevatten de telefoonnummers van de ondernemingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest per NACE-BEL-code, het aantal werknemers en de postcode. De geïnterviewde personen zijn allemaal verantwoordelijk voor het veiligheidsbeheer en de preventie binnen de onderneming dat ze vertegenwoordigen.

1.3 Groeperingen

Een tweede verschil tussen deze enquête en die van 2019 is het feit dat bepaalde variabelen op voorhand worden gegroepeerd. Het creëren van groepen per activiteitssector en gemeente, vóór de afname van de enquête, is een methodologische aanpassing ten opzichte van de vorige versie van de enquête, waar de groepering pas werd uitgevoerd na de gegevensverzameling. De groepering in

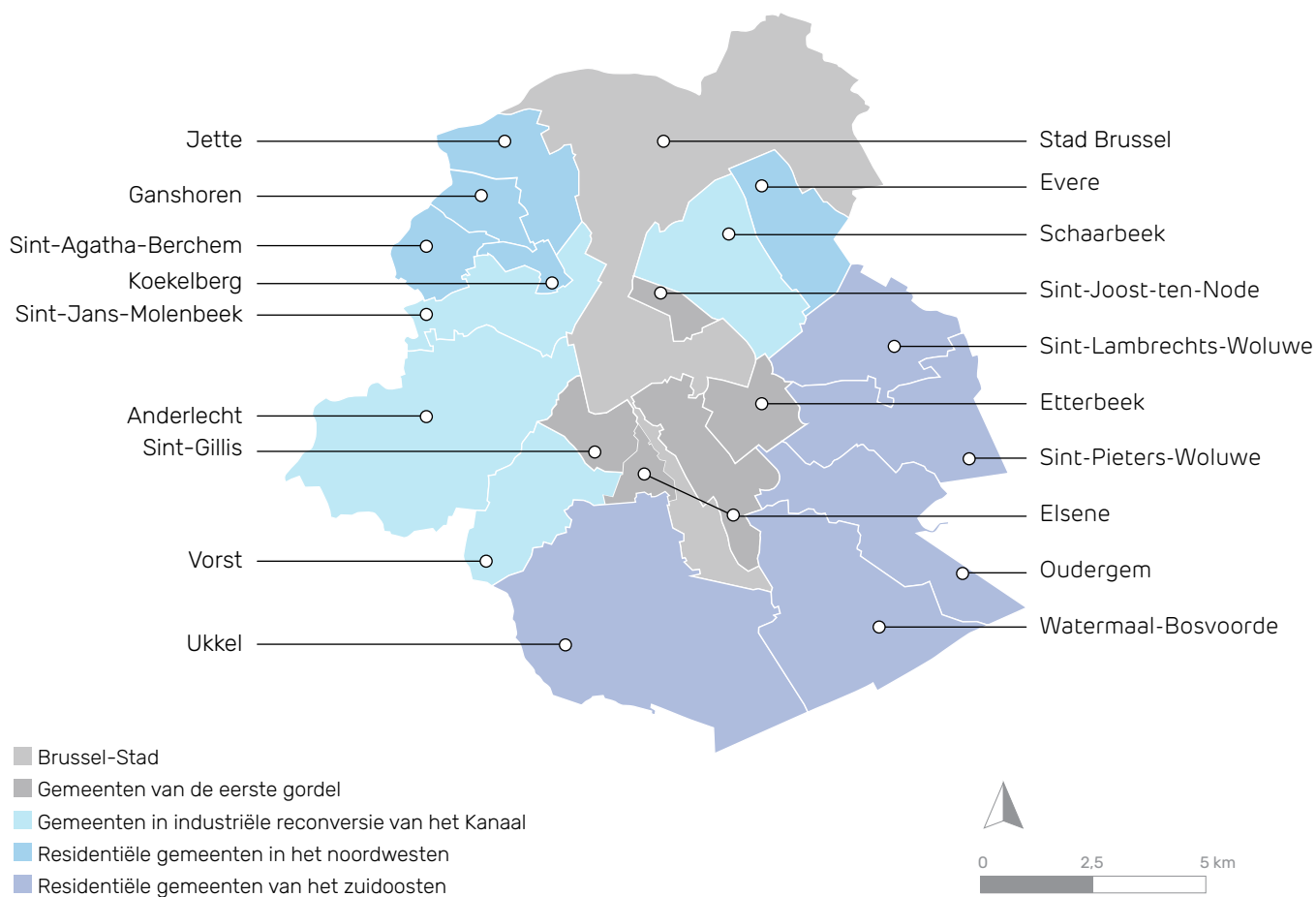
categorieën, gebaseerd op de gelijkenis van de activiteiten in de NACE-BEL-sectie, vermindert de impact van het relatieve gewicht per sector doordat voorrang wordt gegeven aan de verrekeningen tussen sectoren binnen een groepering (tabel 1). Deze categorieën worden in heel dit verslag gebruikt.

TABEL 1. Groepering van de activiteitensectoren – BPV/BOPV

Activiteitensector	Section NACE-BEL	
Technisch/wetenschappelijk	M	Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten
Handel	G	Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen
Bouwsector	F	Bouwnijverheid
Accommodatie/restaurants	I	Verschaffen van accommodatie en maaltijden
Dienstverlening aan personen	P	Onderwijs
	Q	Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening
	S	Overige diensten
Telecom/vrije tijd	R	Kunst, amusement en recreatie
	J	Informatie en communicatie
Industrie/vervoer	H	Vervoer en opslag
	C	Industrie
Administratieve/financiële diensten	N	Administratieve en ondersteunende diensten
	K	Financiële activiteiten en verzekeringen
	L	Exploitatie van en handel in onroerend goed

Wat de gemeenten betreft, is de groepering die gebruikt werd om de steekproefquota samen te stellen die van de clusters van gemeenten, volgens de typologie van Belfius [7].

FIGUUR 1. Groepering van de activiteitensectoren – BPV/BOPV

1.4 Foutenmarge

De methodologie van de enquête garandeert een foutenmarge van 3% bij een betrouwbaarheidsinterval van 95% voor de resultaten die op het niveau van het Gewest worden gepresenteerd. De foutenmarge neemt toe wanneer de resultaten worden onderverdeeld op basis van andere schalen. In functie van de overzichtelijkheid van het document worden de foutenmarges niet gedetailleerd weergegeven in de tabellen en in de cijfers, maar er is wel degelijk rekening mee gehouden bij de berekeningen van significante verschillen.

Alleen de significante verschillen worden expliciet beschreven in de tekst. De significante verschillen tussen subgroepen zijn berekend met een **betrouwbaarheidsniveau van 95%**. Dit betekent dat een verschil dat in onze steekproef wordt waargenomen tussen twee maatverhoudingen of twee gemiddelden en dat "significant" wordt genoemd, in feite minder dan 5% kans heeft om niet te bestaan op het niveau van de onderzoekspopulatie.

1.5 Voorstelling van de resultaten

Om het document leesbaarder te maken, worden de antwoorden op de verschillende vragen in het volledige document op dezelfde manier gepresenteerd:

- › er wordt eerst een algemeen beeld gegeven voor alle respondenten;
- › de antwoorden worden vervolgens uitgesplitst per activiteitensector en per gemeentecluster;

› tot slot worden de antwoorden voor de andere kenmerken van de onderneming geanalyseerd.

Aan het einde van elk deel bieden we een meer diepgaande analyse, waarin de antwoorden op een selectie van vragen met elkaar worden vergeleken.

1.6 Methodologische beperkingen

Bevolkingsenquêtes kampen soms met vertekeningen die te maken hebben met de interpretatie van de vragen door de ondervraagde, met de subjectiviteit van de gegeven antwoorden of met de motivatie van de ondervraagde. Zo kan het voor een respondent moeilijk zijn om de periode van 12 maanden voorafgaand aan de enquête nauwkeurig te

identificeren. Eenzelfde vraag kan op een verschillende manier worden geïnterpreteerd. Hetzelfde geldt voor de beschreven feiten. De lengte van het interview kan er ook toe leiden dat de respondent minder precieze antwoorden geeft in de loop van het interview.

2 Profiel van de bevraagde ondernemingen

Gezien de bestaande afwijkingen tussen de beoogde steekproef en de feitelijk bereikte steekproef werd op de resultaten een coëfficiënt toegepast om de vertegenwoordiging van de sectoren, de bedrijfsgroottes en bedrijfstakken terug te brengen tot hun werkelijk aandeel in de populatie.

Alle sectoren zijn met zekerheid representatief na afweging van de resultaten. Zoals blijkt uit tabel 2, is de verdeling van de verschillende activiteitensectoren onder de bevraagde ondernemingen in de steekproef inderdaad representatief voor de werkelijke verdeling in het Brussels Gewest volgens de statistieken van het BISA (2021). Merk op dat de coëfficiënt iets hoger is voor de sector industrie/vervoer.

TABEL 2. **Activiteitensectoren van de bevraagde ondernemingen en verhouding**

Activiteitensector	Aandeel van de bevolking	Resultaat voor weging	Resultaat na weging
Wetenschappelijk/Technisch	26%	26%	26%
Handel	16%	16%	16%
Bouwnijverheid	13%	10%	13%
Restaurants	7%	6%	7%
Diensten (personen)	9%	11%	9%
Kunst/Info/Comm	11%	13%	12%
Industrie/vervoer	7%	4%	7%
Adm/Fin/Vastgoed	11%	13%	11%
Totaal	100%	100%	100%

De territoriale representativiteit van de ondernemingen wordt ook bereikt doordat de werkelijke verhoudingen van de ondernemingen die ondergebracht in elke Belfius-cluster,

worden gerespecteerd. De verdeling per gemeentecoluster binnen de steekproef komt immers overeen met de verdeling van het ondernemerschap op gewestelijk niveau (tabel 3).

TABEL 3. **Clusters van gemeenten van de bevraagde ondernemingen en verhouding**

Activiteitensector	Aandeel van de bevolking	Resultaat voor weging	Resultaat na weging
CLUSTER BX1 - Residentiële gemeenten in het NW	10%	9%	10%
CLUSTER BX2 - Residentiële gemeenten van het ZO	23%	24%	23%
CLUSTER BX3 - Gemeenten van de eerste gordel	24%	23%	24%
CLUSTER BX4 - Gemeenten in industriële reconversie van het Kanaal	25%	25%	25%
CLUSTER BX5 - Brussel-Stad	18%	19%	18%
Totaal	100%	100%	100%

Meer dan 96% van de ondernemingen die de vragenlijst hebben beantwoord, behoort tot een van de volgende vier rechtsvormen: zelfstandige, (e)bvba, NV en vzw (tabel 4).

80% van de ondernemingen heeft geen andere werknemers dan de bedrijfsleider. Dit percentage is identiek aan de officiële statistieken van het Gewest, volgens de laatste cijfers van het BISA¹, – wat een van de selectiecriteria was voor de samenstelling van de eenvormige steekproef in het kader van deze studie. Slechts 7% van de ondernemingen heeft 6 of meer werknemers.

Hoe lang de ondernemingen reeds op een bepaalde plek gevestigd zijn, vormt het onderwerp van een vraag. 62% van de ondernemingen is al meer dan 10 jaar op dezelfde plek gevestigd en 19% is 5 tot 10 jaar in de wijk gevestigd.

38,6% van de respondenten werkt vanuit hun privéwoning of een van de bijgebouwen ervan². Voor een tweede groep ondernemingen vinden de professionele activiteiten plaats in externe kantoren of bedrijfsgebouwen. 31% van die bedrijfsgebouwen is toegankelijk voor het publiek, 12% is dit

niet. 9% van de onder vragde ondernemingen heeft telewerk toegepast, hetzij structureel (2%), hetzij als gevolg van de Covid-19 pandemie (7%). 9% van de ondernemingen werkt voornamelijk bij de klant of de ontvanger van de dienst.

82% van de ondernemingen werkt enkel overdag. De overige 18% werkt 's nachts of zowel overdag als 's nachts. 51% van de ondernemingen oefent activiteiten uit op werkdagen (maandag-vrijdag), terwijl de rest in het weekend of van maandag tot zondag werkt.

1 Beschikbaar op <https://bisa.brussels/themas/economie/ondernemingen>.

2 De optie "bijgebouwen" was alleen beschikbaar voor de ondernemingen die hebben geantwoord dat ze het statuut van zelfstandige hebben (61,5% van de totale steekproef); met andere woorden, 63% van de zelfstandigen werkt vanuit de privéwoning.

TABEL 4. Kenmerken van de bevroegde ondernemingen

Kenmerk	Detail	%
Rechtsvorm	Vzw (vereniging zonder winstoogmerk)	4,3%
	Andere	1,1%
	Onafhankelijk	53,2%
	NV (naamloze vennootschap)	6,4%
	Cva (commanditaire vennootschap op aandelen)	0,2%
	Coöperatieve vennootschap	0,5%
	Maatschap (Vennootschap met hoofdelijke aansprakelijkheid, waarbij minstens twee personen of rechtspersonen samenwerken)	0,5%
	Besloten vennootschap (besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid)	25,5%
	Ebvba (eenpersoonsvennootschap met beperkte aansprakelijkheid)	8,3%
Grootte (aantal werknemers)	0	80,2%
	1-4	12,7%
	5-49	6,1%
	50-plussers	1,0%
Aantal jaar in de wijk	Minder dan een jaar	2,4%
	1 tot 4 jaar	15,8%
	5 tot 9 jaar	19,6%
	10 jaar en meer	61,9%
	Ik weet het niet	0,4%
Plaats (bedrijfsruimten)	Zelfstandige – thuis	38,6%
	Thuis wegens telewerk als gevolg van de gezondheids crisis	7,0%
	Thuis wegens structureel telewerk	2,4%
	Bij klanten/ontvangers van de dienstverlening of buiten in het BHG	8,7%
	In bedrijfsruimten die toegankelijk zijn voor het publiek	31,1%
	In bedrijfsruimten die niet toegankelijk zijn voor het publiek	12,3%
Uurregeling (werktijden)	Overdag (tussen 06.00 en 22.00 uur)	82,6%
	's Nachts (tussen 22.00 en 06.00 uur)	0,8%
	Beide	16,7%
Periode	In het weekend	1,2%
	Op weekdays	51,6%
	Beide	47,1%

3 COVID-19 crisis: impact en bedrijfscontinuïteit

De gezondheids crisis werd behandeld aan de hand van twee vragen over de impact van de crisis op de bedrijfscontinuïteit

en over de maatregelen die de ondernemingen namen om de continuïteit te garanderen.

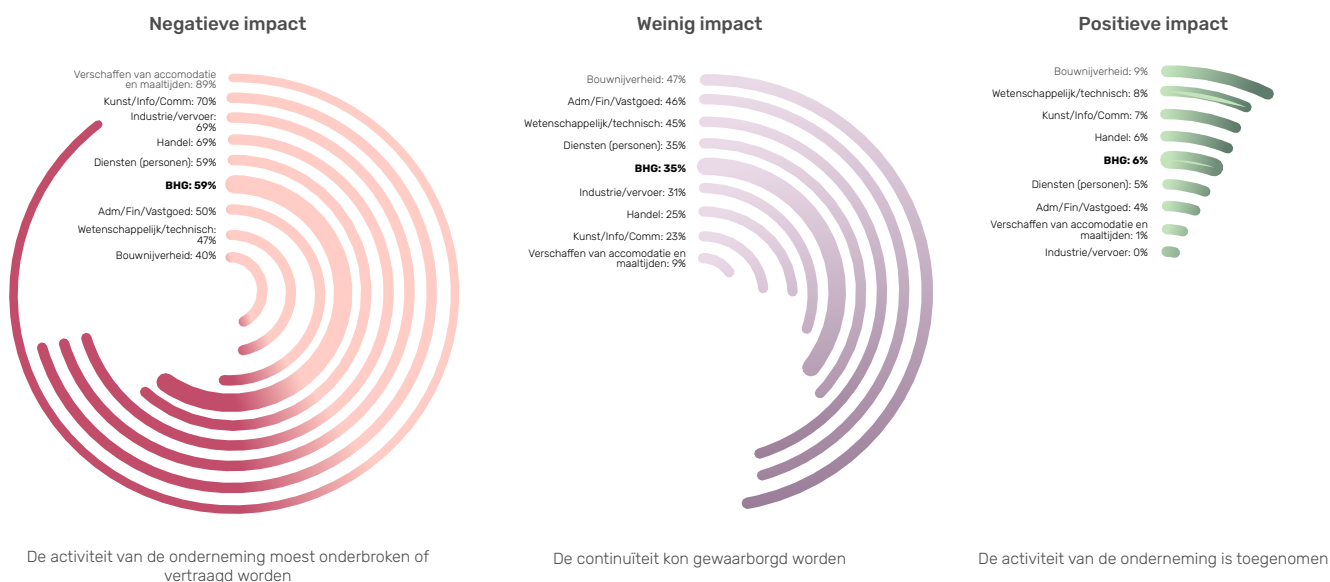
3.1 Impact van de COVID-19 crisis op de bedrijfsactiviteiten

Voor 59% van de ondernemingen in het BHG heeft de crisis een negatieve impact gehad, met als gevolg een onderbreking of vertraging van de bedrijfsactiviteiten. De sector accommodatie/restaurants werd het zwaarst getroffen door de crisis. 89% van deze sector ondervond negatieve

gevolgen. Van 35% van de ondernemingen die actief zijn in het BHG konden de activiteiten worden voortgezet. Voor 6% ervan had de crisis een positief effect. De bouwsector heeft het meest geprofiteerd van de positieve impact. 9% van de bouwondernemingen meldt een positieve impact.

FIGUUR 2. Impact van de gezondheids crisis op de bedrijfsactiviteiten van de ondernemingen voor heel het BHG en per sector

In welke mate heeft de gezondheids crisis impact gehad op de activiteiten van uw onderneming?

3.2 Maatregelen om de bedrijfscontinuïteit te garanderen

Voor 36% van de ondernemingen was het niet nodig om maatregelen te treffen om hun bedrijfscontinuïteit te waarborgen.

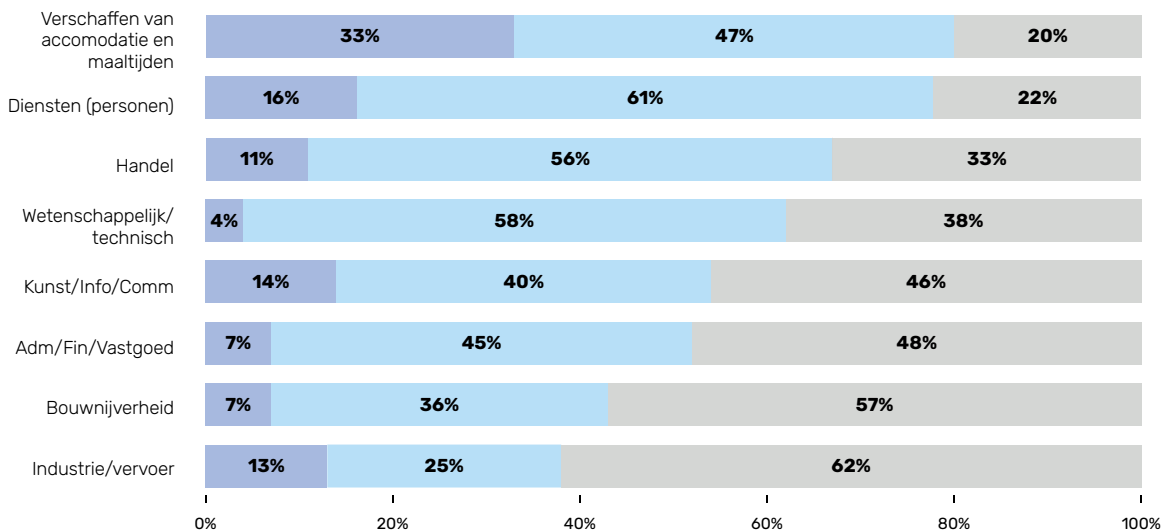
Bij 51% van de ondernemingen moesten kleine (42%) of structurele (9%) maatregelen worden getroffen om de bedrijfscontinuïteit te waarborgen. Tot slot was het voor 13% van de ondernemingen niet mogelijk om de nodige maatregelen door te voeren om de onderneming draaiende te houden.

Van de ondernemingen die een zekere mate van continuïteit konden garanderen, heeft 48% (alle sectoren

samen) basismaatregelen moeten nemen, zoals telewerk, herinrichting van de ruimten, invoering van procedures om de regels van social distancing en barrières na te leven of reorganisatie van de activiteiten. 11% van de ondernemingen geeft aan dat ze, naast die basisregelingen, grote structurele maatregelen hebben doorgevoerd, zoals investeringen in infrastructuur en uitrusting, een uitbreiding of inkrimping van het personeelsbestand of een verhoging van de werktijden. Deze regelingen worden per sector gedetailleerder voorgesteld in figuur 3. Van de ondernemingen die in staat waren om de bedrijfscontinuïteit te waarborgen, hebben de horeca en de sector van persoonlijke dienstverlening de meeste maatregelen getroffen.

FIGUUR 3. Regelingen ingevoerd per activiteitensector bij de ondernemingen die hun activiteiten konden voortzetten

In welke mate heeft uw onderneming zich moeten aanpassen om haar activiteiten tijdens de gezondheids crisis voort te zetten?

BELANGRIJKE/STRUCTURELE AANPASSINGEN: INVESTERINGEN IN INFRASTRUCTUUR, APPARATUUR, UITBREIDING OF INKRIMPING VAN HET PERSONEELSBESTAND, VERLENGING VAN DE ARBEIDSTIJD
KLEINE AANPASSINGEN: TELEWERKEN, HERINRICHTING VAN DE LOKALEN VAN DE ONDERNEMING, TOEPASSING VAN PROCEDURES OM DE VEILIGHEIDSVORSCHRIFTEN TE RESPECTEREN, REORGANISATIE VAN DE ACTIVITEITEN
 GEEN SPECIALE REGELINGEN WAREN NODIG

Deel II **Veiligheidsgevoel**

Het tweede deel van de vragenlijst behandelt vijf aspecten die verband houden met het veiligheidsgevoel: de veiligheidsinschatting in de wijk waar de onderneming actief is; de frequentie van het onveiligheidsgevoel; de momenten

waarop dit gevoel het meest uitgesproken is; de aanwezigheid en frequentie van overlast in de wijk of in het kader van de activiteiten; en de waarschijnlijkheid van slachtofferschap van bepaalde feiten.

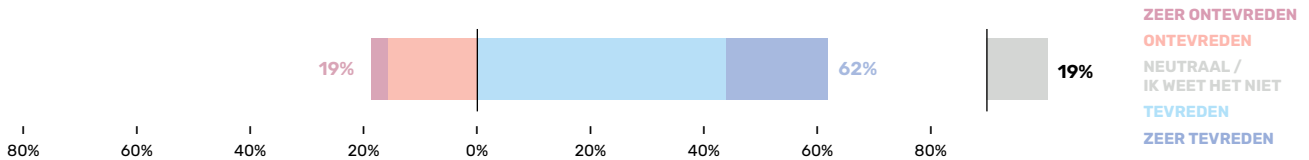
1 Inschatting van de veiligheid

Uit de resultaten van de enquête blijkt dat 62% van de ondernemingen in het BHG tevreden of zeer tevreden is over de veiligheid van de wijk waar ze hun activiteiten uitoefenen

(figuur 4). Ongeveer 19% is ontevreden of zeer ontevreden over de veiligheid.

FIGUUR 4. Veiligheidsbeoordeling in het BHG

Hoe beoordeelt u de veiligheid van de wijk waarin u of uw onderneming actief is in het kader van de activiteiten die u uitoefent in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest?

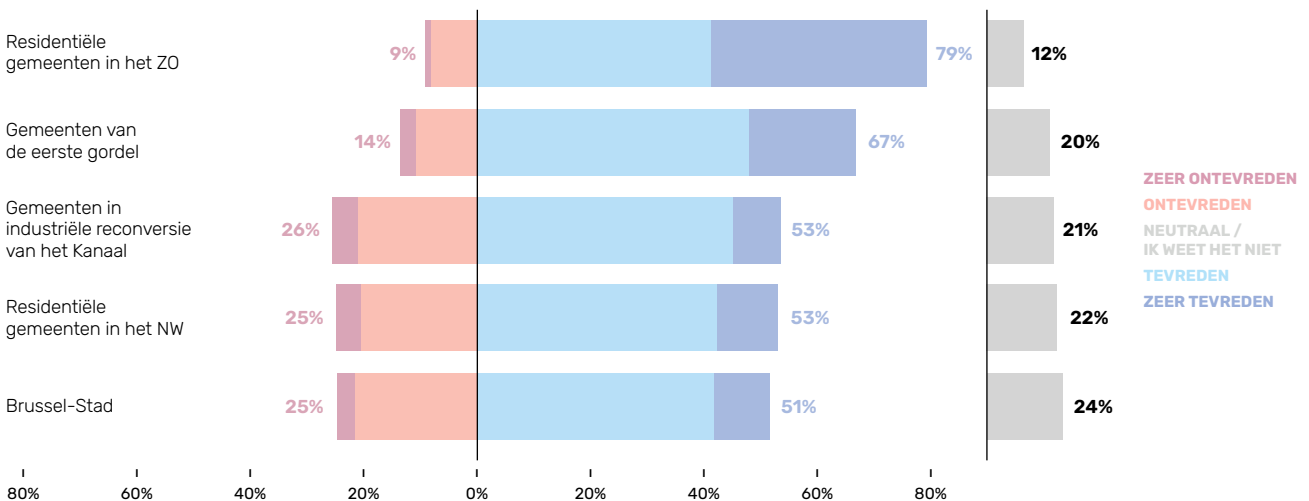
De uitsplitsing van deze vraag (figuur 5) per Belfius-cluster laat zien dat de veiligheid anders beoordeeld wordt naargelang het werkingsgebied:

- De ondernemingen in de clusters Brussel-Stad, de residentiële gemeenten in het noordwesten en de gemeenten met een industrieel verleden aan het kanaal, beoordelen de veiligheid minder positief (51-53% positieve beoordelingen en 25-26% negatieve beoordelingen);

- 67% van de ondernemingen in de eerste kroon beoordeelt de veiligheid positief en 14% negatief;
- de ondernemingen in de residentiële gemeenten in het zuidoosten beoordelen de veiligheid zeer positief. 79% van de respondenten is tevreden of zeer tevreden en slechts 9% is ontevreden of zeer ontevreden. Deze cluster wordt ook gekenmerkt door het laagste percentage neutrale antwoorden of "ik weet het niet" (12%).

FIGUUR 5. Beoordeling van de veiligheid per cluster van gemeenten

Hoe beoordeelt u de veiligheid van de wijk waarin u of uw onderneming actief is in het kader van de activiteiten die u uitoefent in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest?

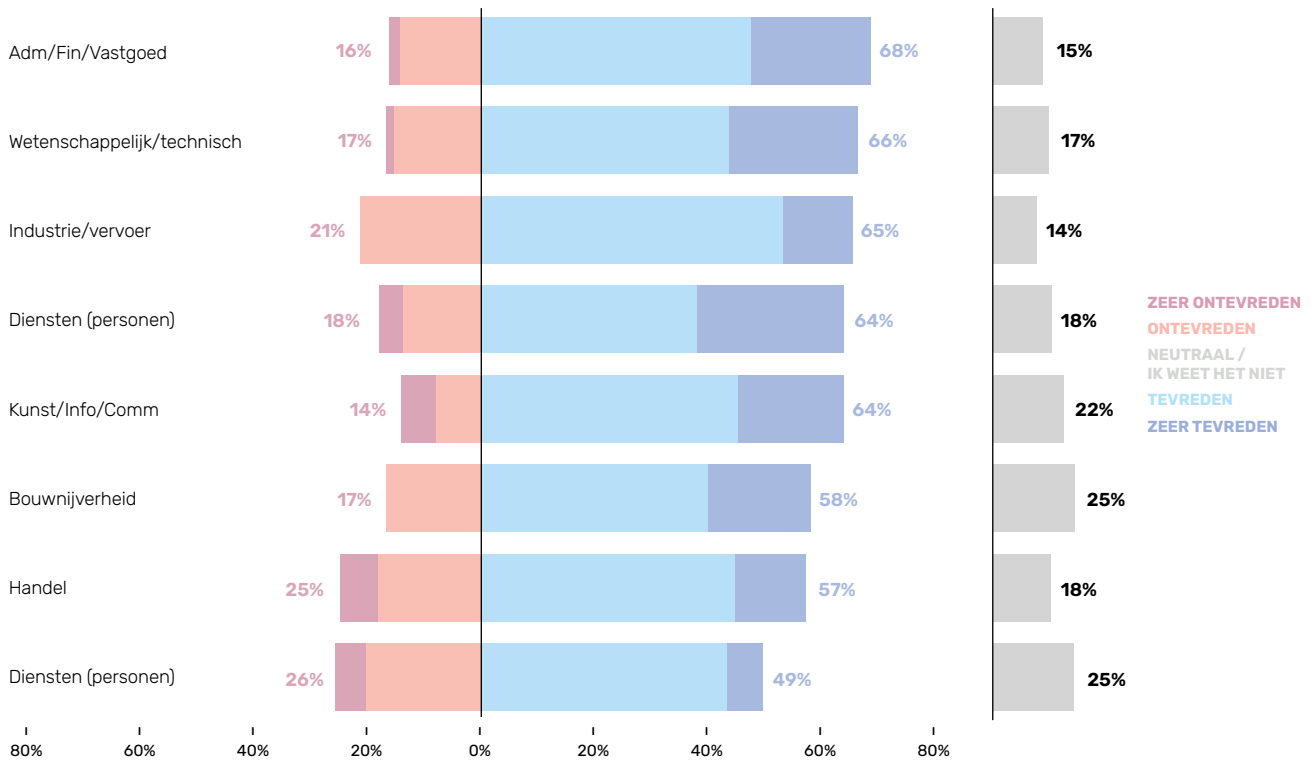

Op vlak van veiligheidsbeoordeling zijn er weinig sectorale verschillen in het Gewest (figuur 6). We merken wel een grotere ontevredenheid op het vlak van veiligheid bij de sectoren accommodatie/restaurants en handel, waar één op de vier

ondernemingen de veiligheid negatief beoordeelt. Slechts één op de twee ondernemingen in de sector accommodatie/restaurants beoordeelt de veiligheid in haar wijk of tijdens het verloop van haar activiteiten positief.

FIGUUR 6. **Beoordeling van de veiligheid per sector**

Hoe beoordeelt u de veiligheid van de wijk waarin u of uw onderneming actief is in het kader van de activiteiten die u uitoefent in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest?

Tot slot zijn er, afhankelijk van het profiel van de onderneming, verschillen afhankelijk van de geselecteerde kenmerken:

- › Grootte van de onderneming: geen significante verschillen;
- › Aantal jaar gevestigd: ondernemingen zich meer dan 10 jaar geleden hebben gevestigd, zijn ontevredener (21,3% ontevreden en zeer ontevreden) dan ondernemingen die zich er minder dan 10 jaar geleden hebben gevestigd (15% ontevreden en zeer ontevreden);
- › Plaats van de activiteit: geen significante verschillen;
- › Werktijden: geen significante verschillen;
- › Activiteitsperiode: de ondernemingen die in het weekend actief zijn, zijn minder tevreden (22%) dan ondernemingen die alleen op weekdays actief zijn (16%).

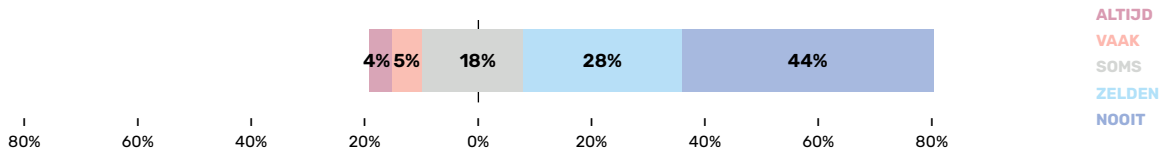
2 Frequentie van het onveiligheidsgevoel

Om de kenmerken van het onveiligheidsgevoel in kaart te brengen, werd aan de ondernemingen gevraagd om het onveiligheidsgevoel van de werknemer(s) uit te drukken in termen van hoe vaak ze zich onveilig voelen in de wijk waar de

onderneming actief is (figuur 7). In het hele Gewest voelt 72% van de ondernemingen zich zelden of nooit onveilig, 9% zegt zich vaak of altijd onveilig te voelen en 18% zegt zich soms onveilig te voelen.

FIGUUR 7. Frequentie van het onveiligheidsgevoel in het BHG

Hoe vaak voelt u/denkt u dat de werknemers van uw onderneming zich onveilig in de wijk waarin uw onderneming haar activiteiten uitoefent/beoefent?

De uitsplitsing per Belfius-cluster toont hetzelfde onderscheid als bij de vraag over de veiligheidsbeoordeling (figuur 8):

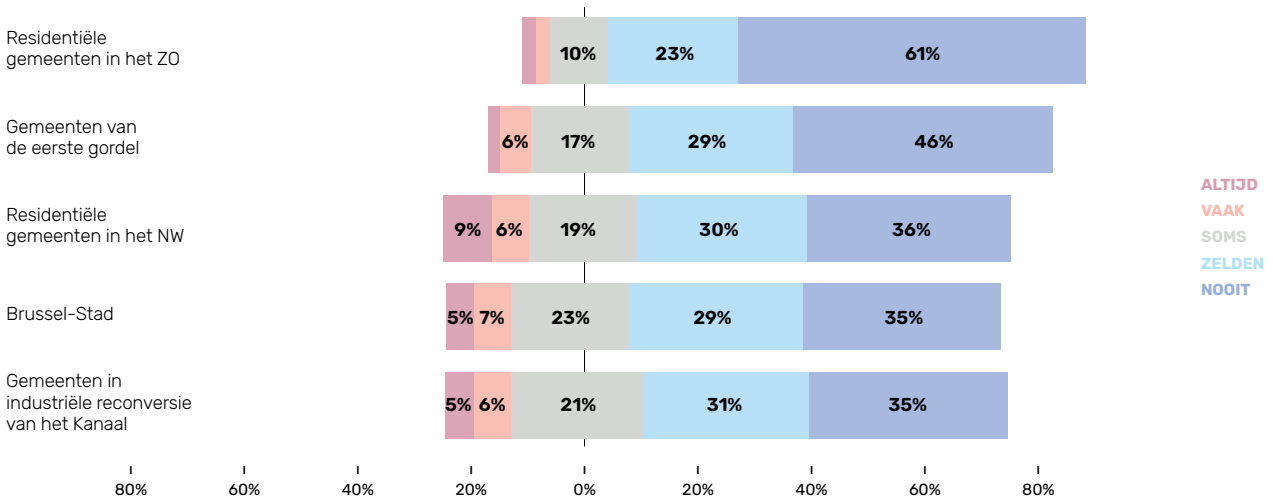
- De ondernemingen uit de gemeenten van de eerste kroon en de residentiële gemeenten in het zuidoosten voelen zich het minst vaak onveilig. 84% van de ondernemingen uit

de residentiële gemeenten in het zuidoosten en 75% van de ondernemingen uit de gemeenten van de eerste kroon voelen zich nooit of zelden onveilig;

- Het aandeel ondernemingen dat zich nooit of zelden onveilig voelt binnen de andere clusters ligt rond 64%-66%.

FIGUUR 8. Frequentie van het onveiligheidsgevoel per cluster van gemeenten

Hoe vaak voelt u/denkt u dat de werknemers van uw onderneming zich onveilig in de wijk waarin uw onderneming haar activiteiten uitoefent/beoefent?

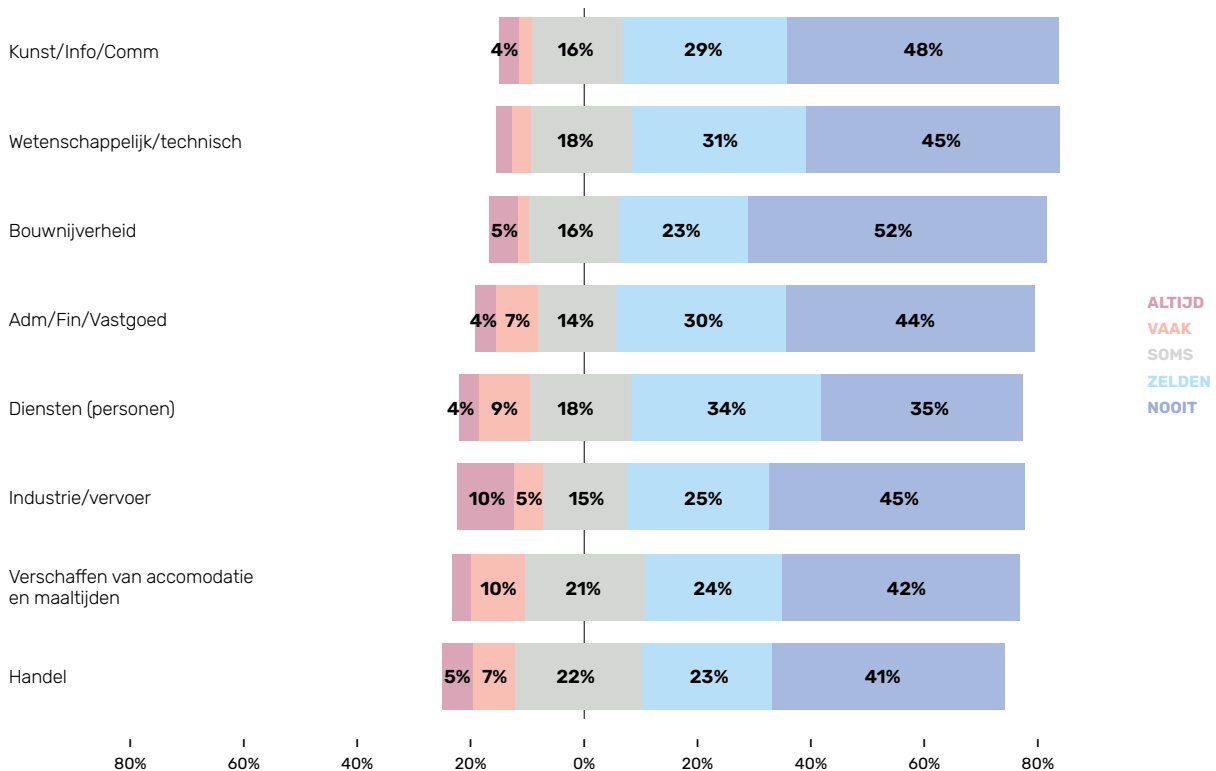

Er zijn ook verschillen tussen de sectoren (figuur 9). 77% van de werknemers van ondernemingen uit de telecom-/vrijtijdssector zeggen zich nooit of zelden onveilig te voelen. Werknemers van ondernemingen in de sectoren handel en accommodatie/restaurants ervaren daarentegen het vaakst

een onveiligheidsgevoel. Binnen deze sectoren geven 6 op de 10 ondernemingen aan dat hun werknemers zich nooit of zelden onveilig voelen. Bijna 4 op de 10 geven aan dat hun werknemers zich soms (23%), vaak of altijd (13%) onveilig voelen.

FIGUUR 9. Frequentie van het onveiligheidsgevoel per sector

Hoe vaak voelt u/denkt u dat de werknemers van uw onderneming zich onveilig in de wijk waarin uw onderneming haar activiteiten uitoefent/beoefent?

Volgens het profiel van de onderneming:

- > Omvang: 60% van de ondernemingen met vijf of meer werknemers voelt zich 'nooit' of 'zelden' onveilig, tegenover een algemeen gemiddelde van 72%.
- > Aantal jaar gevestigd: de ondernemingen die al langer op het grondgebied gevestigd zijn, voelen zich doorgaans minder veilig.
- > Bedrijfsruimten: er werd geen significant verschil vastgesteld.
- > Werktijden: er werd geen significant verschil vastgesteld.
- > Activiteitenperiode: er werd geen significant verschil vastgesteld.

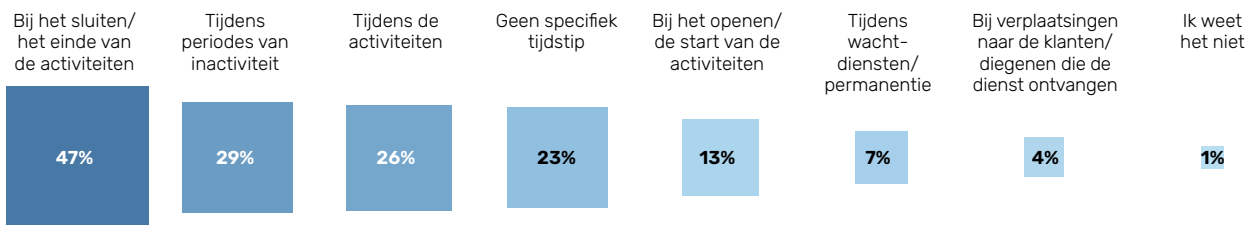
3 Momenten waarop men zich het meest onveilig voelt

De ondernemingen werden gevraagd naar de momenten waarop ze zich het meest onveilig voelt (meerdere antwoorden mogelijk). 47% van hen antwoordt hierop dat dit het tijdstip van sluiting van de onderneming/de beëindiging van de

activiteiten is (figuur 10). Het op één na meest voorkomende antwoord is: tijdens de uren waarop de onderneming niet actief is (29% van de ondernemingen).

FIGUUR 10. Meest uitgesproken momenten van onveiligheid in het BHG

Op welke momenten is dit gevoel van onveiligheid het meest uitgesproken?

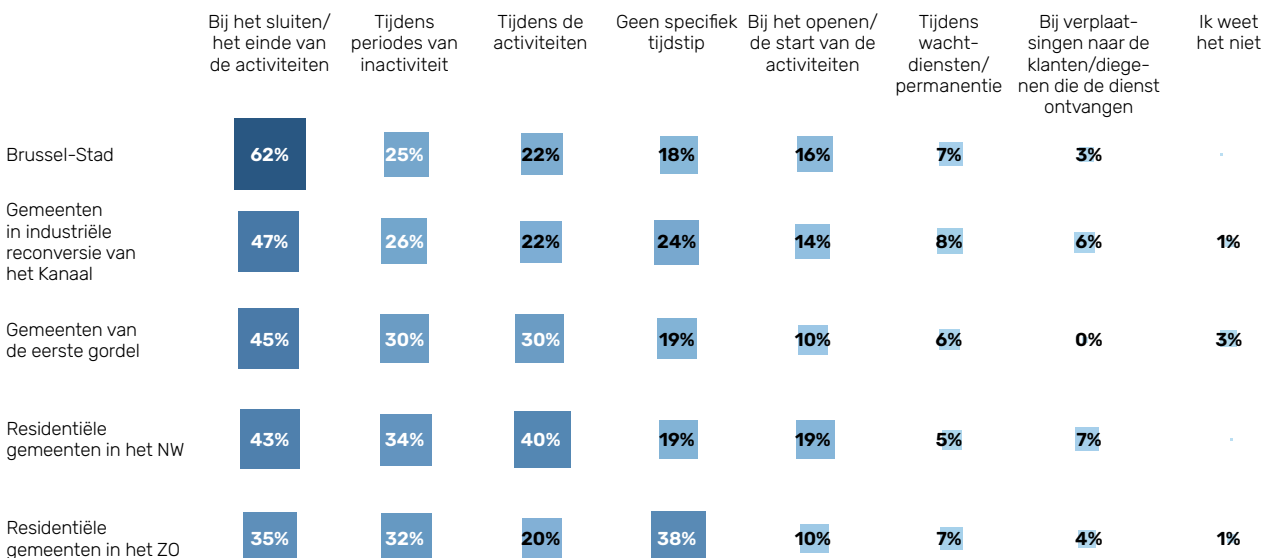
Uit de resultaten die zijn opgedeeld per gemeentecuster, komen drie tendensen naar voor:

- In Brussel-Stad geeft 62% van de ondernemingen aan zich het meest onveilig te voelen bij sluiting van de onderneming/ beëindiging van de activiteiten, tegenover een gemiddelde van 47%.

- In de gemeenten van de residentiële cluster van het noordwesten verklaart 40% van de ondernemingen zich tijdens de activiteiten het meest onveilig te voelen (tegenover een gemiddelde van 26% voor het Gewest).
- Voor 38% van de ondernemingen in de residentiële gemeenten in het zuidoosten is het meest voorkomende antwoord "geen specifiek moment (met een uitgesproken onveiligheidsgevoel)", tegenover een gewestelijk gemiddelde van 23%.

FIGUUR 11. Meest uitgesproken momenten van onveiligheid per cluster van gemeenten

Op welke momenten is dit gevoel van onveiligheid het meest uitgesproken?

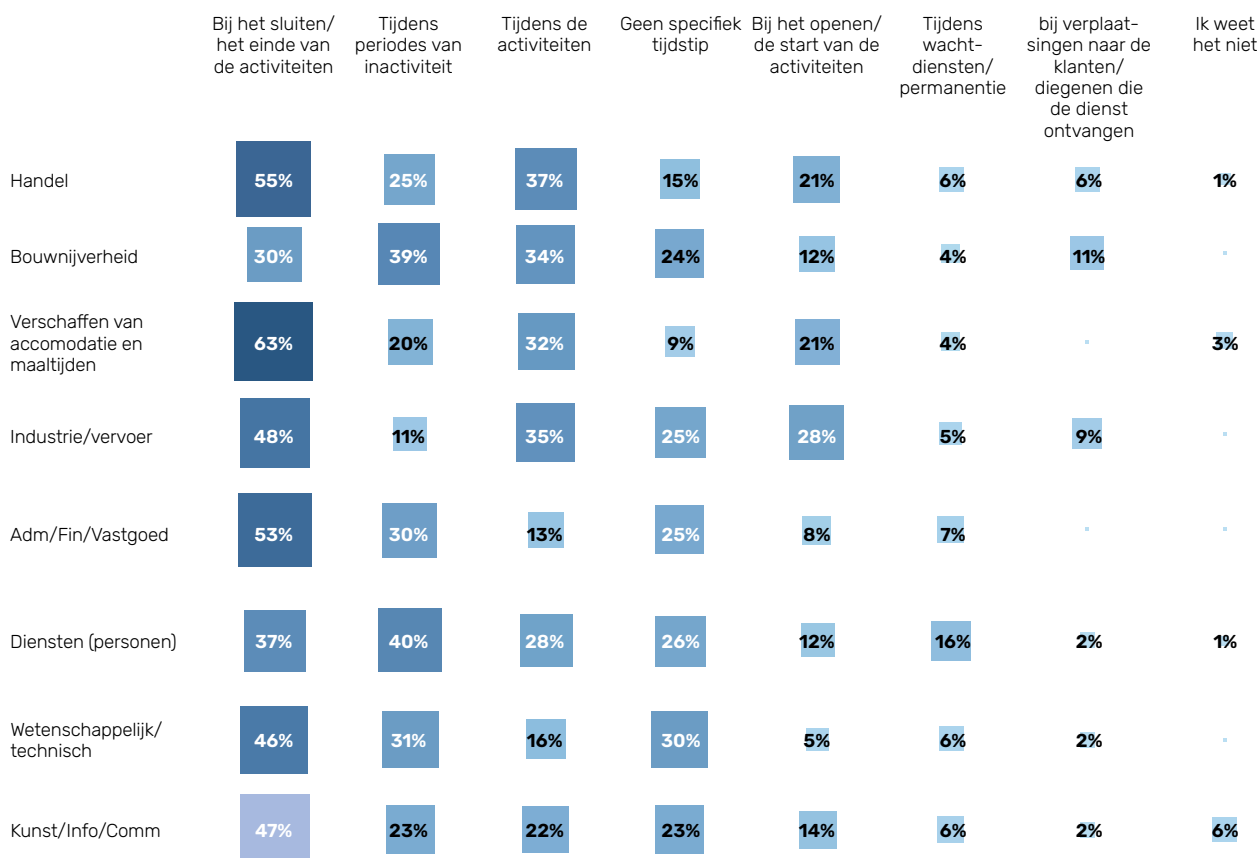

Naar gelang de activiteitensector voelt 63% van de ondernemingen in de sector accommodatie/restaurants zich minder veilig tijdens het sluiten van de zaak /bij het einde van hun activiteiten, tegenover 30% in de bouwsector (figuur 12)

en 37% in de sector persoonlijke dienstverlening. Binnen deze laatste twee sectoren voelt men zich het meest onveilig tijdens periodes van inactiviteit (respectievelijk 39% en 40% van de ondernemingen).

FIGUUR 12. Meest uitgesproken momenten van onveiligheid per activiteitensector

Op welke momenten is dit gevoel van onveiligheid het meest uitgesproken?

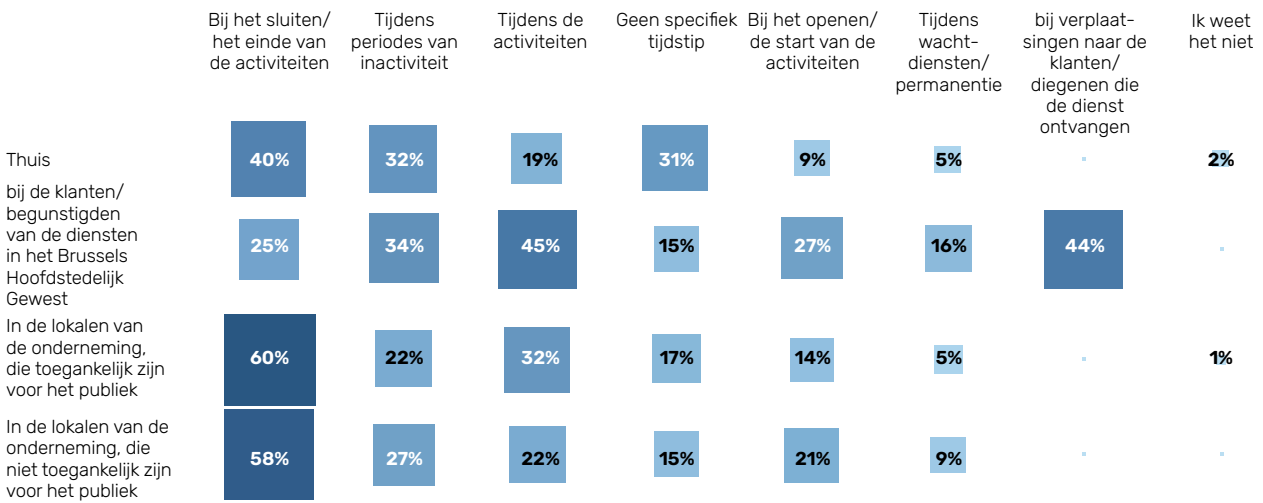
- › Grootte: er werd geen significant verschil vastgesteld.
- › Aantal jaar gevestigd: er is geen significant verschil vastgesteld.
- › Bedrijfsruimten: de antwoorden variëren aanzienlijk tussen ondernemingen die in bedrijfsruimten en kantoren werken en ondernemingen die bij de klant werken. In het eerste geval voelt men zich het meest onveilig op het moment van sluiting van de onderneming/de beëindiging van de

activiteit (58%-60% van de ondernemingen, afhankelijk van de toegankelijkheid van de ruimten voor het publiek, figuur 13). Wie bij een klant werkt, ervaart onveiligheid eerder tijdens de verplaatsingen (44% van de ondernemingen) en tijdens de activiteiten (45%).

- › Werktijden: er werd geen significant verschil vastgesteld.
- › Activiteitsperiode: er werd geen significant verschil vastgesteld.

FIGUUR 13. Meest uitgesproken momenten van onveiligheid per plaats van activiteit

Op welke momenten is dit gevoel van onveiligheid het meest uitgesproken?

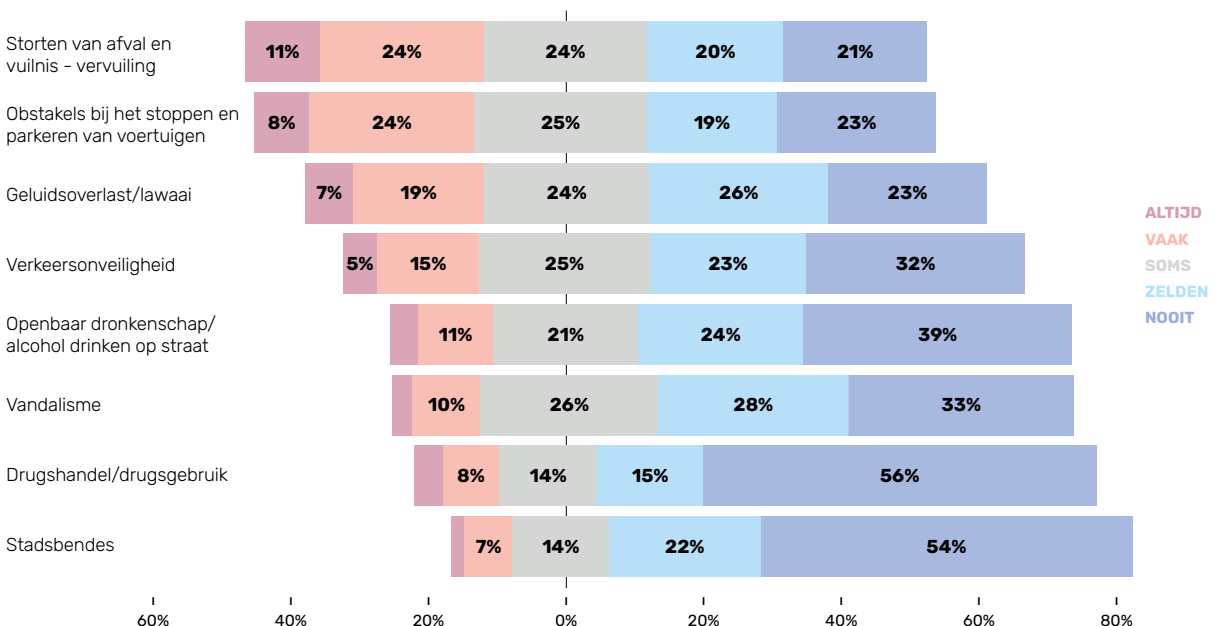
4 Frequentie van blootstelling aan overlast

Tot de problemen waar werknemers van de ondernemingen het vaakst mee te maken krijgen, behoren zwerfvuil en sluijkstorten, en het hinderlijk stilstaan en parkeren van voertuigen (figuur 14). Iets meer dan een op de drie ondernemingen zegt vaak of altijd met deze problemen te

maken te hebben. Geluidsoverlast/lawaai staat eveneens hoog in de ranglijst. 1 op de 4 ondernemingen verklaart hier vaak of altijd mee te maken te hebben. Ondernemingen hebben het minst vaak last van stadsbendes. 76% zegt er nooit of zelden mee te maken te hebben.

FIGUUR 14. Frequentie van blootstelling aan overlast in het BHG

Hoe vaak bent u met de volgende overlast/problemen geconfronteerd geweest de afgelopen 12 maanden in de wijk waarin u of uw onderneming actief is in het kader van de uitgeoefende activiteiten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest?

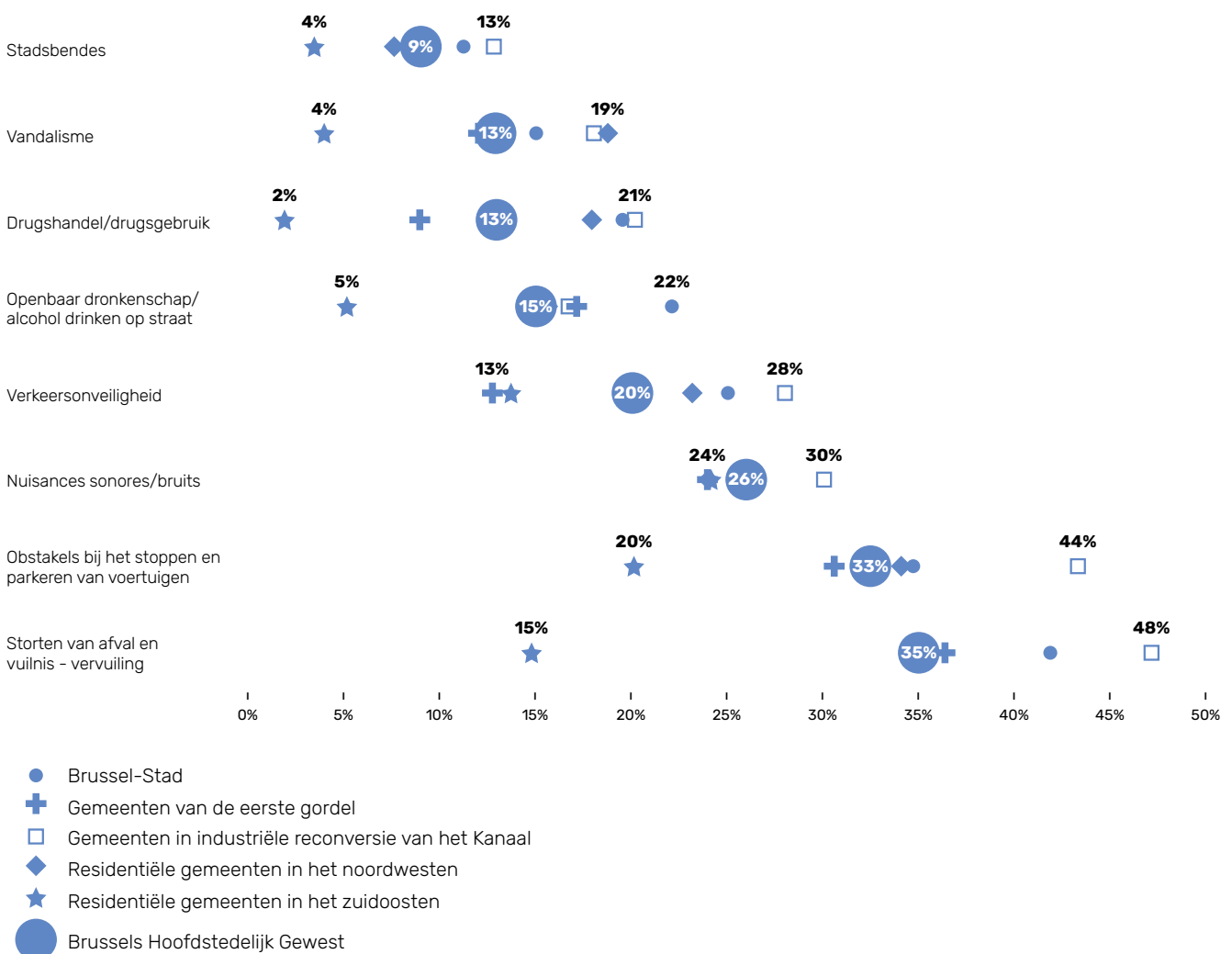

Tussen de clusters zijn er grote verschillen in hoe vaak de ondernemingen worden geconfronteerd met de problemen zoals geschetst in de enquête. De ondernemingen die actief zijn in de residentiële gemeenten in het zuidoosten ondervinden vrijwel systematisch minder problemen dan de andere clusters (figuur 15). De verschillen tussen clusters zijn in bepaalde gevallen zeer groot, zoals bij zwerfvuil en sluikstorten. 15% van de ondernemingen in de cluster

van residentiële gemeenten in het zuidoosten zegt hier vaak of altijd mee te maken te hebben, tegenover 48% van de ondernemingen in de cluster van gemeenten met een industriële achtergrond aan het kanaal. Verder is er een groot verschil tussen de gemeenten uit het zuiden en de andere op vlak van hinderlijk stilstaan en parkeren en drugshandel/-gebruik. Op gebied van geluidsoverlast zijn er geen significante verschillen tussen de clusters.

FIGUUR 15. **Frequentie van blootstelling aan overlast in het BHG en per cluster van gemeenten**

Hoe vaak bent u met de volgende overlast/problemen geconfronteerd geweest de afgelopen 12 maanden in de wijk waarin u of uw onderneming actief is in het kader van de uitgeoefende activiteiten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest?

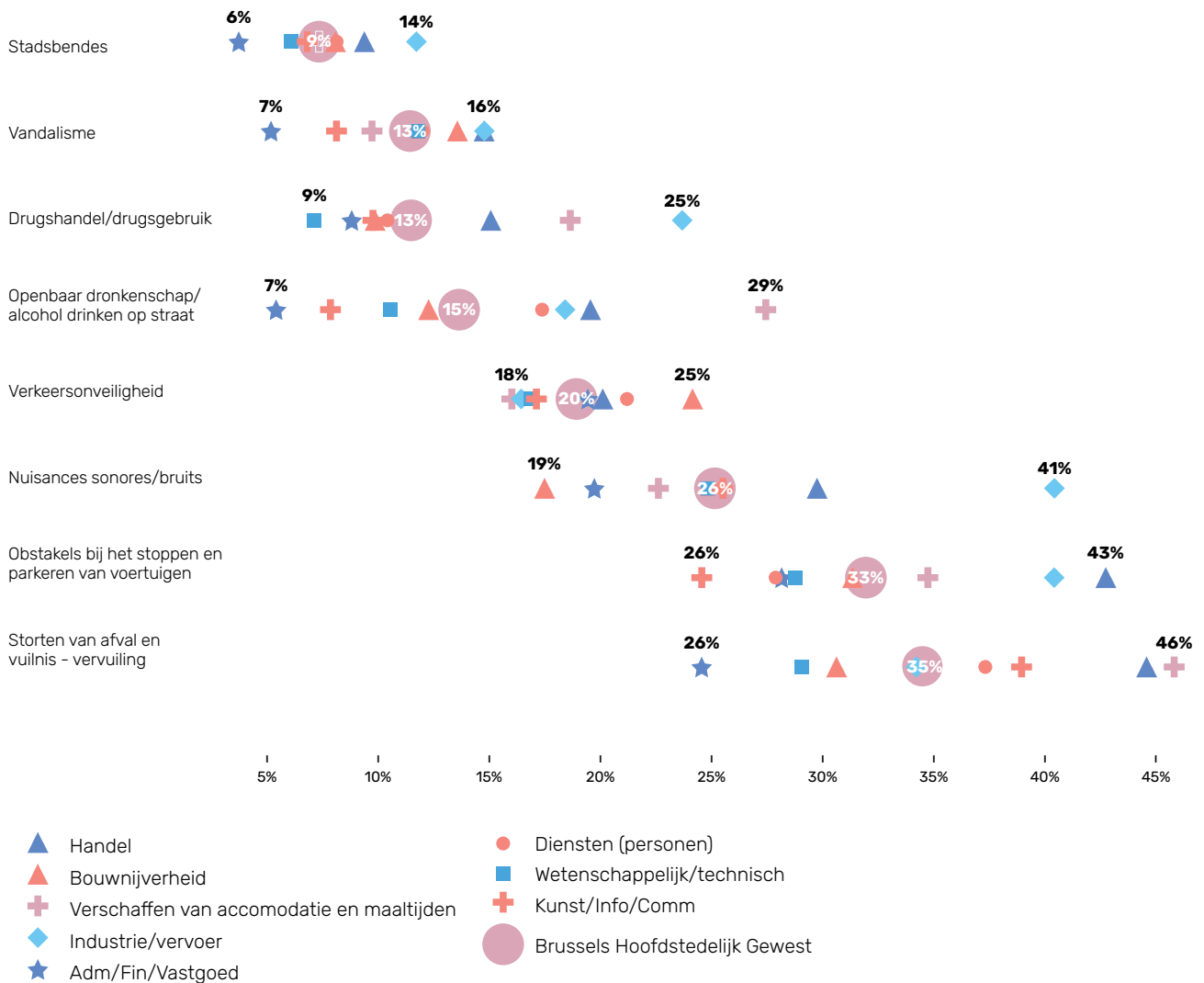
De verschillen tussen sectoren zijn minder systematisch dan die tussen de clusters. In plaats daarvan zijn er problemen die geassocieerd kunnen worden met bepaalde sectoren (figuur 16):

- > De sector accommodatie/restaurants heeft het meest last van zwerfvuil/sluikstorten en van openbaar dronkenschap.
- > De handel krijgt vaak te maken met afvalproblemen en ondervindt veel hinder van stilstaande en slecht geparkeerde wagens.
- > De sector industrie/vervoer is dan weer meer blootgesteld aan lawaai en drugshandel/-gebruik.

DEEL II. VEILIGHEIDSGEVOEL

FIGUUR 16. Frequentie van blootstelling aan overlast in het BHG per activiteitensector

Hoe vaak bent u met de volgende overlast/problemen geconfronteerd geweest de afgelopen 12 maanden in de wijk waarin u of uw onderneming actief is in het kader van de uitgeoefende activiteiten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest?

Verschillen volgens het profiel van de onderneming:

- › Omvang: de grootte van de onderneming beïnvloedt de antwoorden niet.
- › Aantal jaar gevestigd: over het algemeen verklaren ondernemingen die al meer dan 10 jaar in de wijk gevestigd zijn, vaker dat ze geconfronteerd worden met problemen dan ondernemingen die zich er meer recent hebben gevestigd.
- › Bedrijfsruimten:
 - De ondernemingen die naar klanten/ontvangers van diensten gaan, worden het meest geconfronteerd met hinderlijk stilstaan en parkeren. 48% zegt vaak of altijd met dit probleem te maken te hebben (tegenover 33% voor alle ondernemingen).

- De ondernemingen met publiek toegankelijke ruimten worden vaker blootgesteld aan openbare dronkenschap en alcoholgebruik op straat. 24% heeft er vaak of altijd mee te maken (tegenover 15% voor alle ondernemingen). ondernemingen die van thuis uit werken, hebben over het algemeen minder te maken met deze problemen.
- › Werktijden: stadsbendes en drugshandel bezorgen meer overlast aan ondernemingen die 's nachts werken (respectievelijk 14% en 16% van deze ondernemingen krijgen ermee te maken), tegenover 8% en 10% van de ondernemingen die overdag actief zijn.
- › Activiteitsperiode: stadsbendes en openbare dronkenschap zijn problemen die vaker worden ervaren door ondernemingen die in het weekend actief zijn (respectievelijk 12% en 19% van deze ondernemingen, tegenover 7% en 12% van de ondernemingen die op weekdays actief zijn).

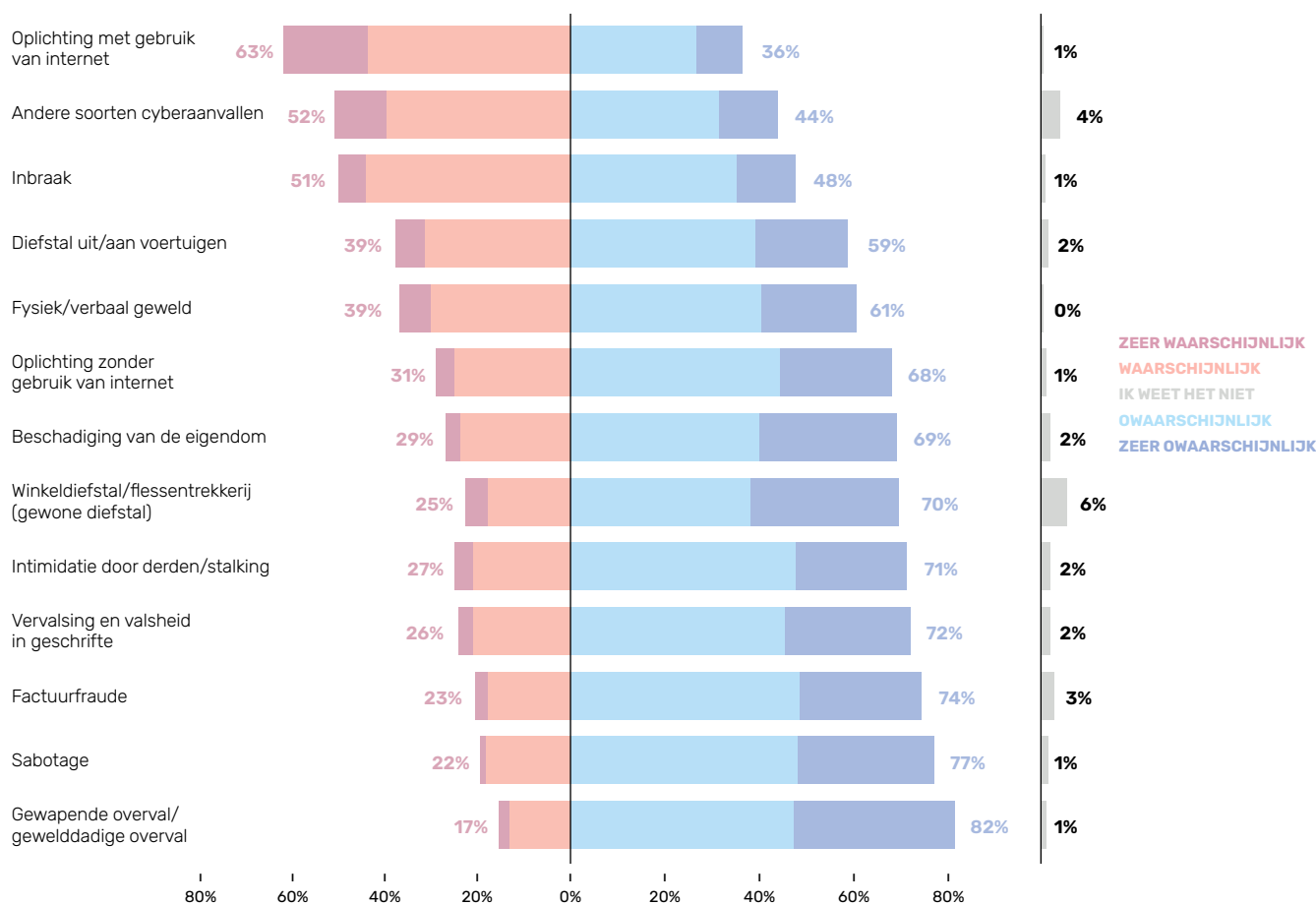
5 Waarschijnlijkheid van slachtofferschap

De ondernemingen werd gevraagd wat volgens hen de kans is om de komende 12 maanden slachtoffer te worden van bepaalde feiten (zie 3.1 voor een lijst van de feiten per type). Ze achten gewapende diefstal/diefstal met geweld het minst waarschijnlijk, terwijl toch 17% van de ondernemingen dit feit waarschijnlijk of zeer waarschijnlijk acht (figuur 17). Tot de minst waarschijnlijke feiten behoren volgens de ondernemingen verder sabotage en factuurfraude. Het meest waarschijnlijke

feit is volgens hen internetfraude. 63% van de ondernemingen acht het waarschijnlijk of zeer waarschijnlijk dat ze hier het slachtoffer van zullen worden. Ook andere vormen van cyberaanvallen worden als een zeer reële bedreiging gezien (52% van de ondernemingen denkt dat het waarschijnlijk of zeer waarschijnlijk is dat dit hen zal overkomen). Eveneens denkt 51% van de ondernemingen dat het waarschijnlijk of zeer waarschijnlijk is dat dit hen zal overkomen). Eveneens denkt 51% van de ondernemingen dat het waarschijnlijk of zeer waarschijnlijk is dat ze het slachtoffer zullen worden van inbraak.

FIGUUR 17. Waarschijnlijkheid van slachtofferschap per feit in het BHG

Hoe groot is volgens u de kans dat u of uw onderneming de komende 12 maanden in het kader van de professionele activiteiten het slachtoffer van de volgende feiten wordt?

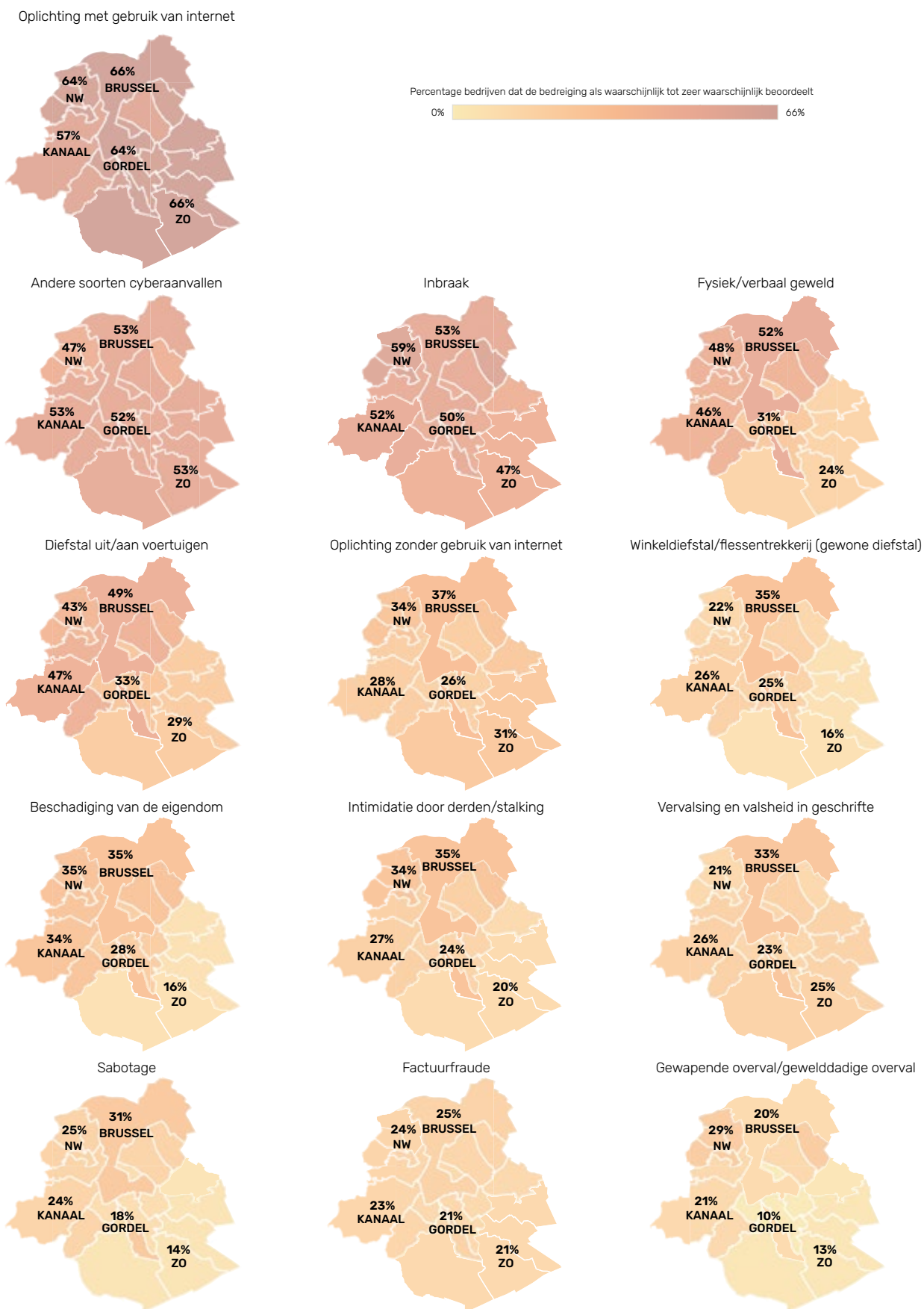

In figuur 18 wordt enkel het aandeel ondernemingen dat een specifieke bedreiging als waarschijnlijk of zeer waarschijnlijk acht, weergegeven en dat per cluster. Voor bepaalde feiten is er weinig of geen verschil tussen de clusters. Hieronder vallen ICT-feiten (internetfraude en andere soorten cyberaanvallen), inbraak en factuurfraude. Voor de andere feiten zijn de verschillen groter, met over het algemeen een kleiner aandeel ondernemingen dat aangeeft waarschijnlijk slachtoffer te worden in de clusters van de residentiële gemeenten in het zuidoosten en de eerste kroon dan in de andere clusters. Belangrijke verschillen zijn onder meer:

- › Ongeveer één op de twee ondernemingen denkt slachtoffer te kunnen worden van fysiek/verbaal geweld in de clusters Brussel-Stad, noordwesten en gemeenten met een industrieel verleden (figuur 18). In de cluster van de residentiële gemeenten in het zuidoosten is dit één op vier ondernemingen.
- › Eén op drie ondernemingen in de cluster Brussel-Stad denkt slachtoffer te kunnen worden van winkeldiefstal, terwijl dit het geval is voor één op zes ondernemingen in de cluster van residentiële gemeenten in het zuidoosten.
- › Bijna één onderneming op de drie in de residentiële cluster in het noordwesten acht de kans groot dat ze het slachtoffer wordt van diefstal met geweld. In de cluster van de eerste kroon acht een op tien ondernemingen dit waarschijnlijk.

DEEL II. VEILIGHEIDSGEVOEL

FIGUUR 18. Percentage ondernemingen dat het waarschijnlijk tot zeer waarschijnlijk acht dat ze de komende 12 maanden slachtoffer worden, per feit en per cluster

Om de resultaten per sector duidelijk te maken, wordt het aandeel ondernemingen dat het waarschijnlijk of zeer waarschijnlijk acht dat ze het slachtoffer zullen worden van een specifiek feit, per sector weergegeven in figuur 19. De verschillen tussen de sectoren worden met kleuren weergegeven, zo ook wat op gewestelijke schaal voor alle sectoren samen wordt waargenomen. Voor bijna alle feiten zijn er aanzienlijke verschillen per sector, wat erop wijst dat de ingeschatte kans om slachtoffer te worden afhangt van de activiteiten van de onderneming. De minst uitgesproken verschillen per sector betreffen oplichting via het internet en intimidatie door derden/stalking.

De verschillen zijn als volgt:

- › Ongeveer 80% van de ondernemingen in de administratieve/financiële dienstverleningssector denkt dat ze waarschijnlijk of zeer waarschijnlijk het slachtoffer zullen worden van

oplichting via het internet. Verder denkt 65% dat een ander type cyberaanval 'waarschijnlijk' of 'zeer waarschijnlijk' is.

- › De handelssector houdt meer dan andere sectoren rekening met de waarschijnlijkheid slachtoffer te worden van fysiek/verbaal geweld (54% van de ondernemingen acht dit 'waarschijnlijk' of 'zeer waarschijnlijk', vergeleken met een gewestelijk gemiddelde van 39%), winkeldiefstal (46% vergeleken met 25%) en diefstal met geweld (33% vergeleken met 17%).
- › Voor de bouwsector is het 'waarschijnlijk' of 'zeer waarschijnlijk' om slachtoffer te worden van diefstal van/uit/aan voertuigen (54% van de ondernemingen, tegenover een gewestelijk gemiddelde van 39%).
- › Het aandeel ondernemingen uit de telecom-/vrijtijdssector dat slachtofferschap waarschijnlijk tot zeer waarschijnlijk acht, is lager dan in het Gewest als geheel, waarbij alle sectoren samen bekeken worden.

FIGUUR 19. **Percentage ondernemingen dat het waarschijnlijk tot zeer waarschijnlijk acht dat ze de komende 12 maanden slachtoffer worden, per feit en per sector**

Hieronder worden de verschillen volgens de kenmerken van de onderneming gepresenteerd. De antwoordcategorieën 'waarschijnlijk' en 'zeer waarschijnlijk' werden hiervoor samengevoegd:

- › Grootte: er werd geen significant verschil vastgesteld.
- › Aantal jaar gevestigd: er werd geen significant verschil vastgesteld.
- › Bedrijfsruimten: werken bij klanten verhoogt de ingeschatte kans slachtoffer te worden van diefstal van/uit/aan voertuigen (58% tegenover 39% gemiddeld), internetfraude (78% tegenover 63%) en fysiek en verbaal geweld (54%

- › tegenover 39%). Ondernemingen die actief zijn in publiek toegankelijke bedrijfsruimten of bij klanten, achten de kans om slachtoffer te worden hoger voor inbraken, met name respectievelijk 57% en 58%, dan het gemiddelde van de ondernemingen (51%). Ondernemingen die als gevolg van de COVID-19 crisis zijn overgeschakeld op telewerk, vinden het waarschijnlijker om het slachtoffer te worden van andere soorten cyberaanvallen (62% tegenover 52% gemiddeld).
- › Werktijden: er werd geen significant verschil vastgesteld.
- › Activiteitsperiode: ondernemingen die in het weekend actief zijn, gaan uit van een hogere waarschijnlijkheid van inbraak (55% tegenover een gemiddelde van 48%).

6 Veranderingen in de beoordeling van de veiligheid tijdens de COVID-19 crisis

De COVID-19 crisis en de opeenvolgende lockdownmaatregelen hadden een grote impact op de veiligheid, met een daling van 18% van het aantal feiten (exclusief feiten in verband met de volksgezondheid) in de politie statistieken. Om na te gaan hoe deze verandering werd ervaren door de ondernemingen,

werd hen gevraagd hoe hun inschatting van de veiligheid was geëvolueerd sinds het begin van de crisis. Bij deze vraag werd het aspect cyberveiligheid losgekoppeld van criminaliteit in het algemeen.

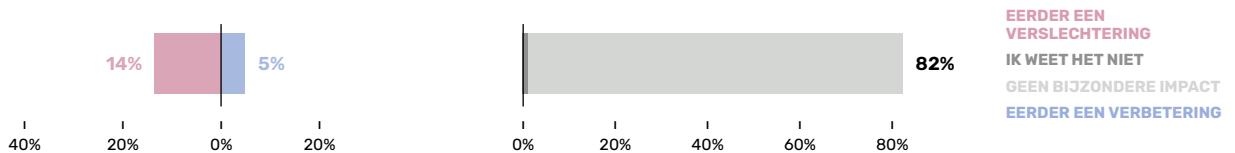
6.1 Exclusief cyberveiligheid

Voor het merendeel van de ondernemingen (82%) is hun oordeel over veiligheid niet veranderd sinds het begin van de COVID-19 crisis. Ondernemingen die een verandering melden,

rapporteren vaker een verslechtering (13,6%). 4,7% zegt een verbetering in veiligheid te hebben opgemerkt.

FIGUUR 20. Verandering in de beoordeling van de veiligheid (exclusief cyberveiligheid) sinds het begin van de gezondheids crisis

Is uw veiligheidsgevoel, cyberveiligheid niet inbegrepen, veranderd sinds het begin van de gezondheids crisis?

De resultaten laten zien dat er verschillen zijn tussen de clusters. De ondernemingen van de gemeenten van Brussel-Stad geven het vaakst aan de invloed van de COVID-19 crisis te voelen. 25% zegt dat de gezondheids crisis een impact heeft gehad op de veiligheid en 17% meldt een verslechtering van de veiligheid. Aan de andere kant van het spectrum staan de ondernemingen van de residentiële gemeenten in het zuidoosten. 12% vindt dat de crisis een verandering heeft teweeggebracht en 10% meldt een verslechtering van de veiligheid.

Wanneer we naar de verschillende sectoren kijken is er enkel een statistisch significant verschil tussen de sector accommodatie/restaurants, die het vaakst een verslechtering van de veiligheid ervaart (20% van de ondernemingen is van mening dat de veiligheid is verslechterd) en de sector dienstverlening aan personen (7% van de ondernemingen is van mening dat de veiligheid is verslechterd).

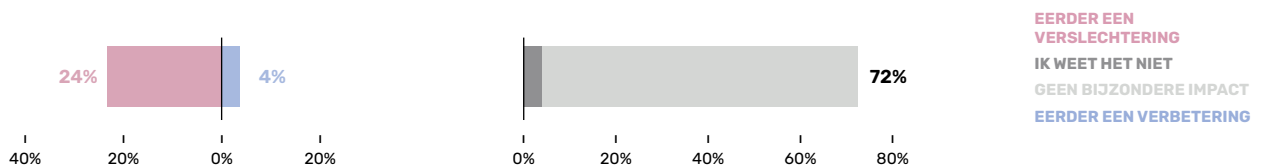
6.2 Cyberveiligheid

Qua cyberveiligheid hebben meer ondernemingen een verandering waargenomen op het niveau van het Gewest. 28% van de ondernemingen vindt dat de cyberveiligheid veranderd is sinds het begin van de COVID-19 crisis, waarbij 25% verklaart dat ze verslechterd is en 4% dat ze verbeterd is.

72% van de ondernemingen denkt dat de crisis geen invloed heeft gehad op de cyberveiligheid. Dat is minder dan de inschatting van de algemene veiligheid, maar het blijft het merendeel.

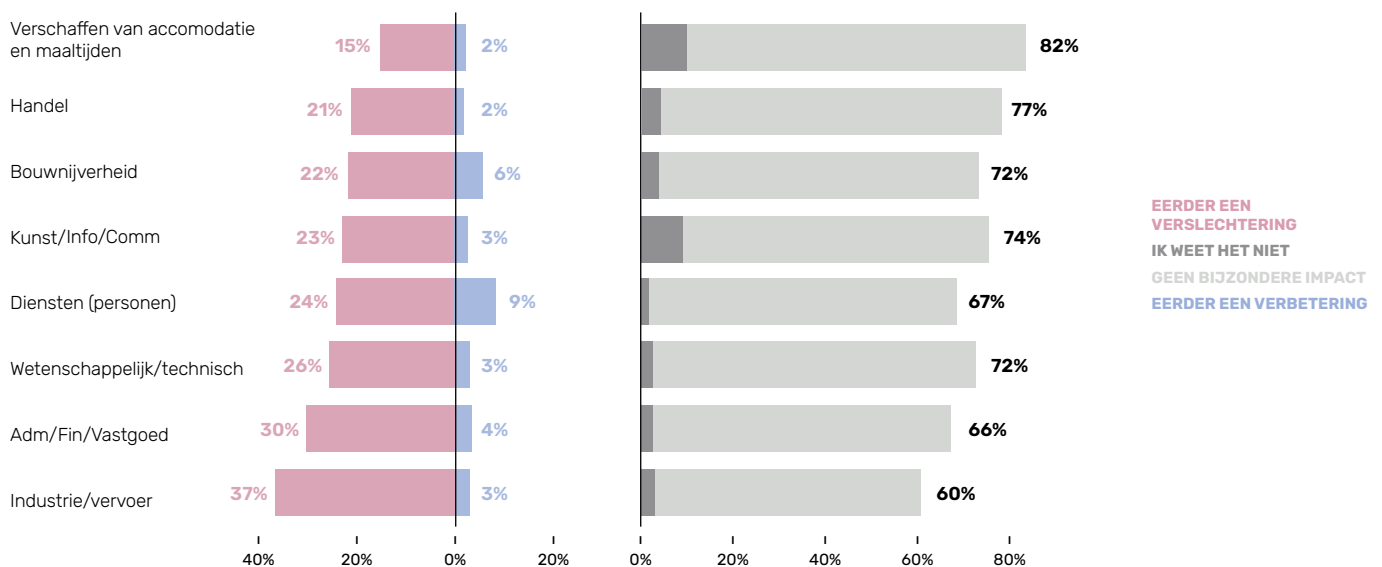
FIGUUR 21. Verandering in de perceptie van cyberveiligheid als gevolg van de gezondheids crisis

Is uw oordeel over cyberveiligheid veranderd sinds het begin van de gezondheids crisis?

FIGUUR 22. Verandering in de perceptie van cyberveiligheid als gevolg van de gezondheids crisis, per sector

Is uw oordeel over cyberveiligheid veranderd sinds het begin van de gezondheids crisis?

Er zijn weinig tot geen significante verschillen in de manier waarop de cyberveiligheid per cluster wordt ingeschat.

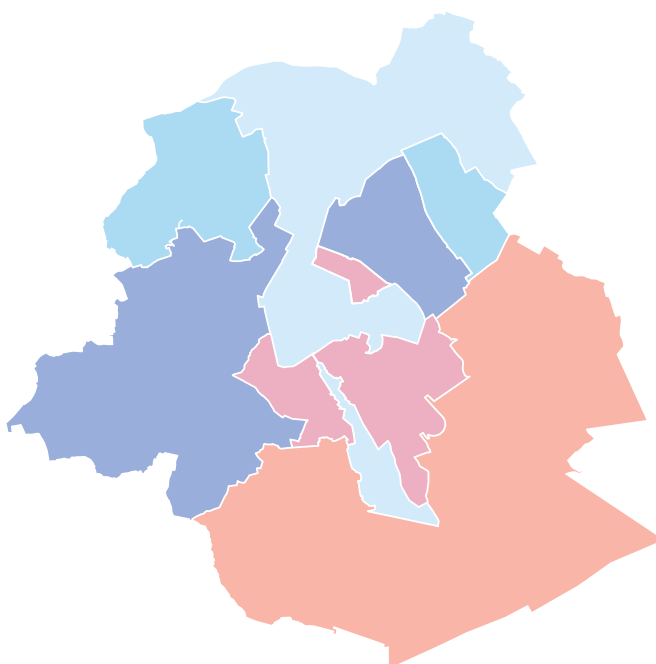
De inschattingen over veranderingen in de cyberveiligheid verschillen wel tussen de activiteitensectoren van de ondernemingen. De sector industrie/vervoer en de administratieve/financiële dienstverlening ervaren het vaakst een verslechtering, met respectievelijk 37% en 30% van de ondernemingen die een verslechtering zien. De ondernemingen van de sector accommodatie/restaurants vinden het minst vaak dat de cyberveiligheid verslechterd is (15%).

7 Tussentijdse samenvatting en transversale bespreking

De resultaten van de enquête over het veiligheidsgevoel laten een geografische kloof zien tussen de gemeenten ten zuidoosten van het kanaal, waaronder de clusters van de gemeenten van de eerste kroon en van de residentiële gemeenten in het zuidoosten, en de gemeenten rond het kanaal en ten noordwesten ervan (cluster van het kanaal, Brussel-Stad en gemeenten met een industrieel verleden aan het kanaal). Over het algemeen wordt de veiligheid negatiever ingeschat en ervaren ondernemingen vaker onveiligheid in het centrum en in het noordwesten van Brussel dan die in het zuidoosten.

We zien ook verschillen in het veiligheidsgevoel en de veiligheidsbeoordeling naargelang de sector waarin de ondernemingen actief zijn. Sommige sectoren worden meer blootgesteld aan bepaalde problematieken en dit zien we dan weerspiegeld in hun algemene inschatting van de veiligheid. Zo onderscheiden de horeca en de handel zich van de andere sectoren omdat zij veiligheid minder goed beoordelen en vaker te maken krijgen met bepaalde vormen van overlast. Merk ook op dat de vervoers- en industriële sector zich het vaakst onveilig voelt.

FIGUUR 23. Groepering van de clusters in grondgebieden

GRONDGEBIED NOORD&WEST (N&W)

CLUSTER VAN GEMEENTEN IN INDUSTRIËLE RECONVERSIE VAN HET KANAAL
 CLUSTER VAN DE RESIDENTIËLE GEMEENTEN IN HET NOORDWESTEN
 BRUSSEL-STAD

GRONDGEBIED ZUID&OOST (Z&O)

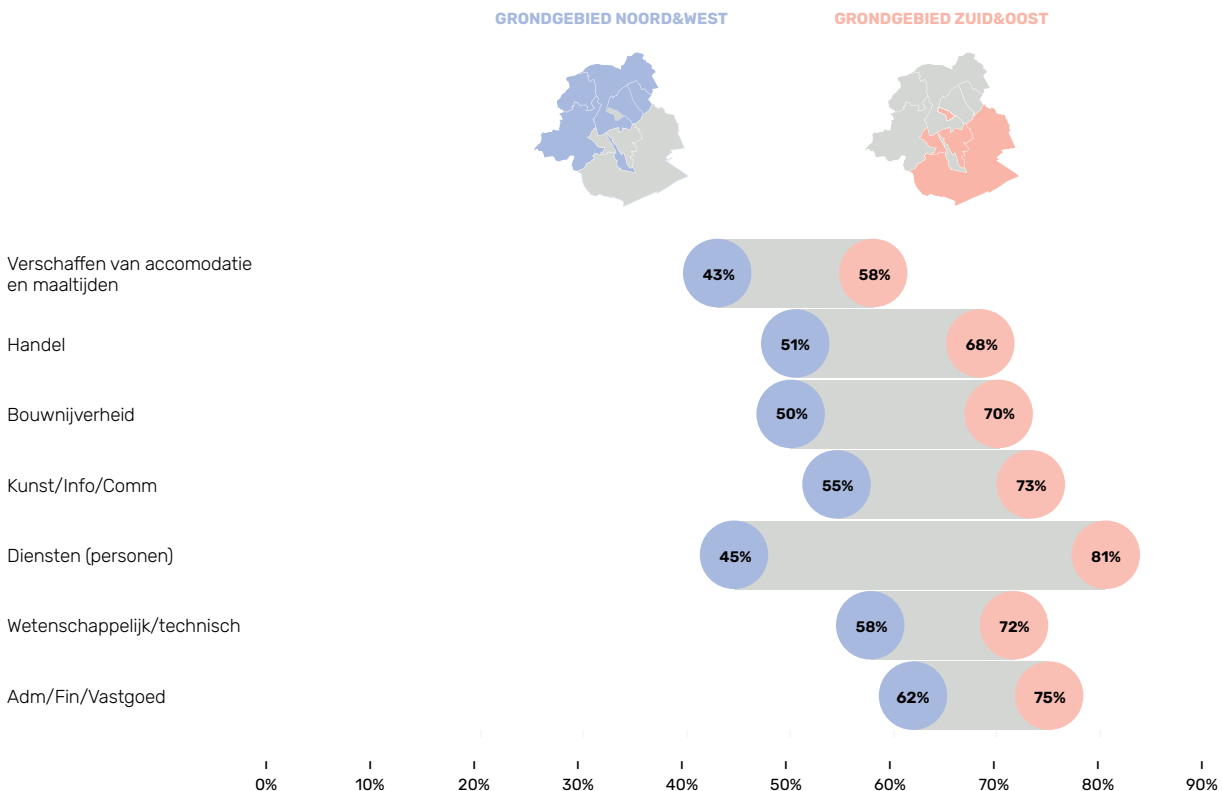
CLUSTER VAN GEMEENTEN VAN DE EERSTE GORDEL
 CLUSTER VAN DE RESIDENTIËLE GEMEENTEN IN HET ZUIDOOSTEN

De analyses van de antwoorden maakten het tot nu toe echter nog niet mogelijk om het geografische effect te onderscheiden van het sectorale effect op het veiligheidsgevoel. De resultaten zijn totnogtoe geanalyseerd volgens ofwel de sector ofwel de cluster. De verschillen tussen clusters kunnen echter worden beïnvloed door sectorale verschillen (meer horecazaken op het grondgebied van Brussel-Stad, bijvoorbeeld, wat het veiligheidsgevoel van de cluster kan beïnvloeden). Hun relatieve belang met betrekking tot het veiligheidsgevoel wijst op een invloed van deze twee factoren. Om de antwoorden te kunnen vergelijken volgens grondgebied en sector, en dus de sectorale verschillen te beoordelen los van de invloed van het grondgebied en omgekeerd, werden de clusters opnieuw gegroepeerd in twee grotere grondgebieden om de betrouwbaarheid van de resultaten te garanderen door te zorgen voor een voldoende grote steekproef en een in perking van de foutenmarge. De groepering wordt gesuggereerd door de grote overeenstemming in resultaten die in dit deel worden gepresenteerd. De resultaten per cluster tonen immers vrijwel systematisch twee groepen met verschillende antwoorden (zie bv. figuur 5, figuur 8, figuur 15, figuur 18). De clusters van de residentiële gemeenten in het zuidoosten en die van de eerste kroon worden gehegroepeerd tot een gebied dat we het grondgebied Zuid & Oost zullen noemen (Z&O). De andere clusters worden gehegroepeerd tot een gebied dat we het grondgebied Noord & West zullen noemen (N&W) (figuur 23).

Figuur 24 toont het aandeel ondernemingen met een positieve beoordeling van de veiligheid³ (tevreden en zeer tevreden) per sector en per grondgebied. Binnen eenzelfde activiteitensector is de beoordeling van de onveiligheid zeer verschillend, afhankelijk van het grondgebied waar de onderneming is gevestigd. De ondernemingen op het grondgebied Z&O beoordelen de veiligheid beter. Dit toont aan dat er een verband bestaat tussen de beoordeling van

de veiligheid en het grondgebied waar de onderneming is gevestigd, evenals tussen de beoordeling van de veiligheid en de activiteitensector. Het feit dat er geografische verschillen zijn binnen dezelfde sector, illustreert des te meer de geografische kloof die er bestaat binnen het BHG. Deze kloof is bijzonder groot voor de sector van de dienstverlening aan personen.

FIGUUR 24. **Percentage ondernemingen dat tevreden of zeer tevreden is over de veiligheid, per activiteitensector en per vestigingsgebied.**⁴ Merk op dat in het geval van de sector accommodatie/restaurants het verschil significant is binnen een lager betrouwbaarheidsinterval dan de andere significantietests (85% in plaats van 95%).

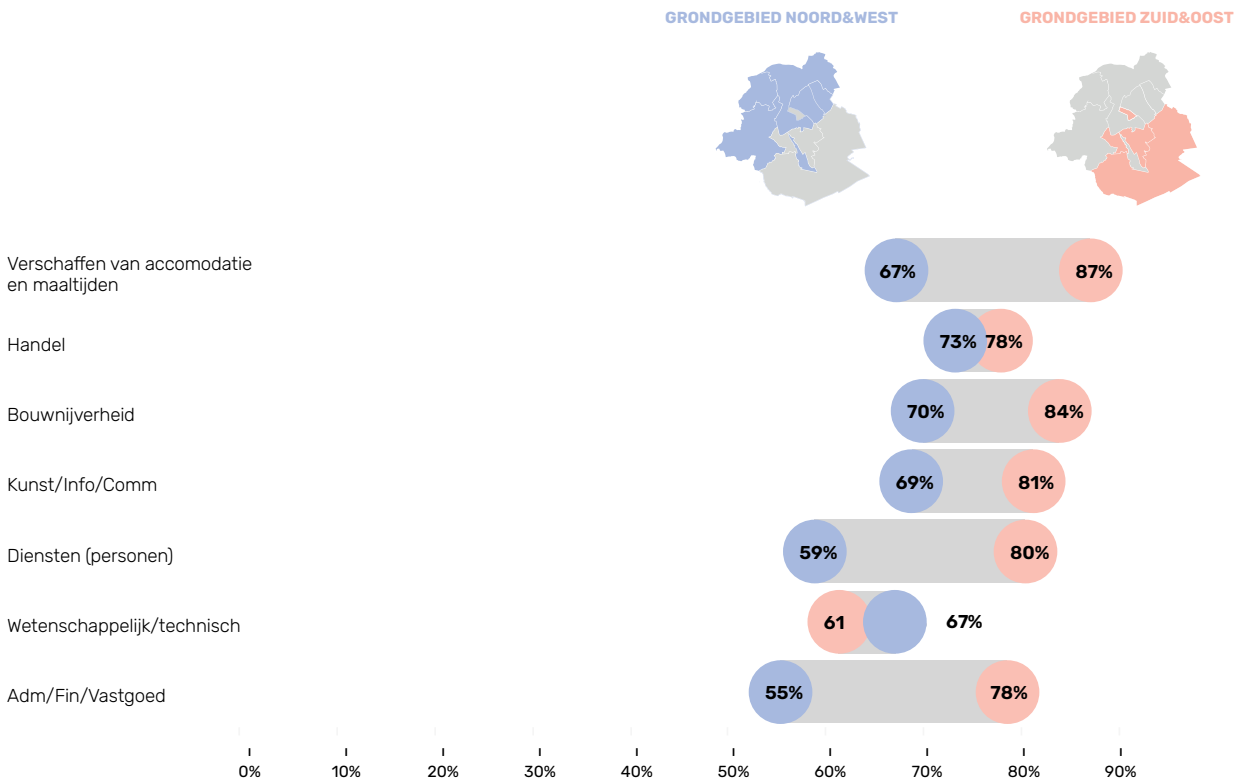
Diezelfde tweedeling vinden we terug voor het onveiligheidsgevoel (figuur 25), waarbij ondernemingen in het zuiden en het oosten van Brussel zich minder vaak onveilig voelen dan ondernemingen in het noorden en het westen van

Brussel. Behalve in de sectoren accommodatie/restaurants en technisch/wetenschappelijk, waar de verschillen niet significant zijn.

³ Hoe beoordeelt u de veiligheid binnen de wijk waar u of uw bedrijf uw/haar activiteiten uitoefent?
⁴ De sector industrie/vervoer is er niet in opgenomen, omdat de steekproeven te klein zijn.

DEEL II. VEILIGHEIDSGEVOEL

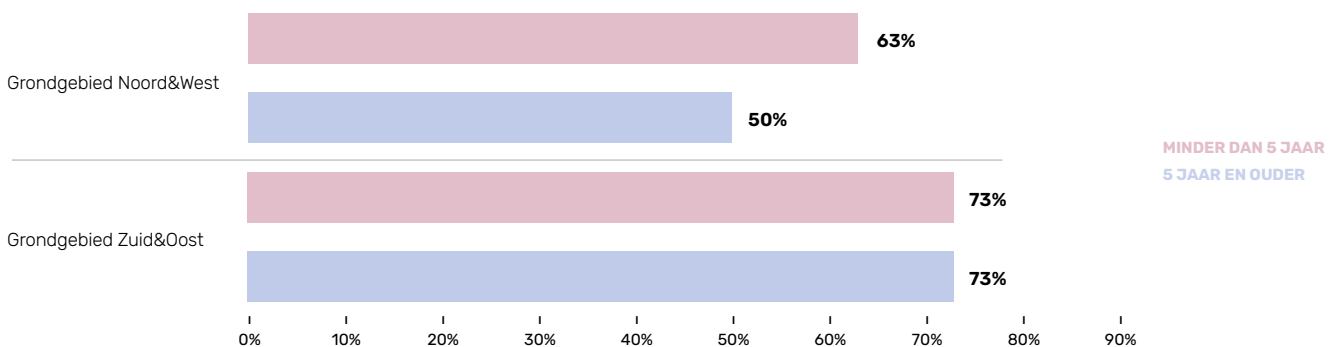
FIGUUR 25. **Percentage ondernemingen dat zich nooit of zelden onveilig voelt, per activiteitensector en per vestigingsgebied⁵. De verschillen voor de sectoren accommodatie/restaurants en technisch/wetenschappelijk zijn hier niet significant.**

De verdeling in twee grote grondgebieden onthult ook verschillen in de beoordeling van veiligheid afhankelijk van de vestigingsduur van de onderneming, naargelang het grondgebied (figuur 26). Zo verslechtert de

veiligheidsbeoordeling van de ondernemingen op het grondgebied N&W naarmate ze er langer gevestigd zijn. Deze verslechtering van de veiligheidsbeoordeling wordt niet waargenomen op het grondgebied Z&O.

FIGUUR 26. **Percentage ondernemingen met een positieve beoordeling van de veiligheid, afhankelijk van het aantal jaar dat de onderneming er gevestigd is en het grondgebied**

⁵ De sector industrie/vervoer is er niet in opgenomen, omdat de steekproeven te klein zijn.

De sectorale en geografische verschillen zijn ook zichtbaar in de inschatting van de waarschijnlijkheid om in de komende 12 maanden slachtoffer te worden. Over het algemeen geldt dat hoe slechter de veiligheidsbeoordeling, hoe waarschijnlijker de bedreiging wordt geacht. Met uitzondering van feiten inzake cyberveiligheid, waarbij er geen verband is met de veiligheidsbeoordeling. De angst om slachtoffer te worden is groter in de gemeenten op het grondgebied N&W dan in de gemeenten in het Z&O (zie figuur 18). Per sector bekeken voelen de handel en de accommodatie-/restaurantsector zich ook meer bedreigd.

Wat ten slotte de veranderingen in het veiligheidsgevoel betreft, zijn de resultaten van deze enquête relatief stabiel in vergelijking met de resultaten van de vorige versie (2019). Uit de vorige versie bleek dat 61% van de natuurlijke en 66% van de rechtspersonen tevreden of zeer tevreden waren over de veiligheid in hun wijk. In 2021 stelden we vast dat 62% van de ondernemingen (natuurlijke personen en rechtspersonen samen opgenomen in één steekproef) tevreden of zeer tevreden was over de veiligheid in hun wijk. De frequentie van het onveiligheidsgevoel, is ook relatief stabiel. In 2019 gaven 73% van de natuurlijke personen en 71% van de rechtspersonen aan zich nooit of zelden onveilig te voelen, en in 2021 was dit het geval voor 72% van de ondernemingen.

Deel III **Slachtofferschap**

DEEL III. SLACHTOFFERSCHAP

We hebben een selectie van 13 feiten gemaakt om de concrete feiten waar ondernemingen mee te maken krijgen, in kaart te brengen. Voor sommige analyses worden gelijksoortige feiten gegroepeerd per type, zoals hieronder weergegeven. Dit verhoogt de leesbaarheid van de feiten.

TABEL 5. Groepering van feiten per type

Feit	Type feit
1. Beschadigingen van eigendom	Beschadigingen
2. Sabotage	
3. Inbraak	Diefstal zonder geweld
4. Winkeldiefstal/weglopen zonder te betalen (gewone diefstallen)	
5. Diefstal in/aan een voertuig	
6. Fysiek/verbaal geweld	Agressiviteit, geweld
7. Intimidatie door derden in de publiekeruimte/stalking	
8. Gewapende overval/diefstal met geweld	
9. Factuurfraude	Oplichting, fraude
10. Vervalsing en gebruik van vervalsingen	
11. Oplichting zonder gebruik van het internet	
12. Oplichting via het internet (phishing, hacking/ransomware)	ICT
13. Andere soorten cyberaanvallen (DDoS, malware, gegevensinbreuk)	

De ondernemingen werden bevraagd over zeven aspecten van slachtofferschap:

- › feitelijk slachtofferschap;
- › (niet-)aangifte van deze feiten bij de politie of andere diensten;
- › redenen voor niet-aangifte;
- › tevredenheid over de opvolging;
- › de impact van de feiten;
- › mogelijke factoren van slachtofferschap.

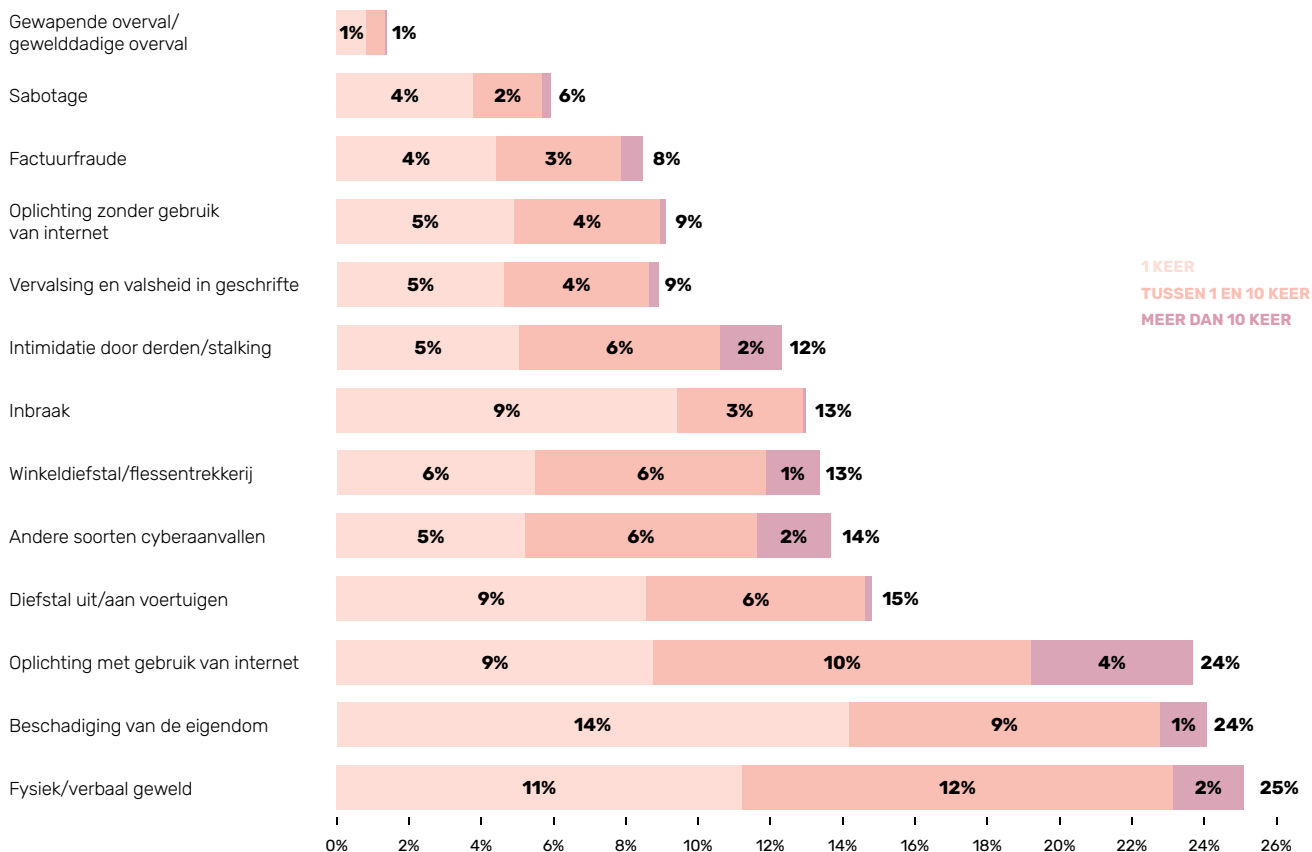
1 Daadwerkelijk slachtofferschap

In het volledig Gewest werden de ondernemingen de afgelopen 12 maanden het vaakst slachtoffer van de volgende drie feiten:

- › fysiek en verbaal geweld, 25% van de ondernemingen werd hiervan slachtoffer;
- › beschadigingen van eigendommen, 24% van de ondernemingen;
- › oplichting met gebruik van het internet, 24% van de ondernemingen.

FIGUUR 27. **Daadwerkelijk slachtofferschap in de afgelopen 12 maanden, volgens de feiten**

Hoe vaak werd uw onderneming of uzelf als zelfstandige of vrije beroeper geconfronteerd met de volgende feiten tijdens de 12 afgelopen maanden in het kader van de professionele activiteiten?

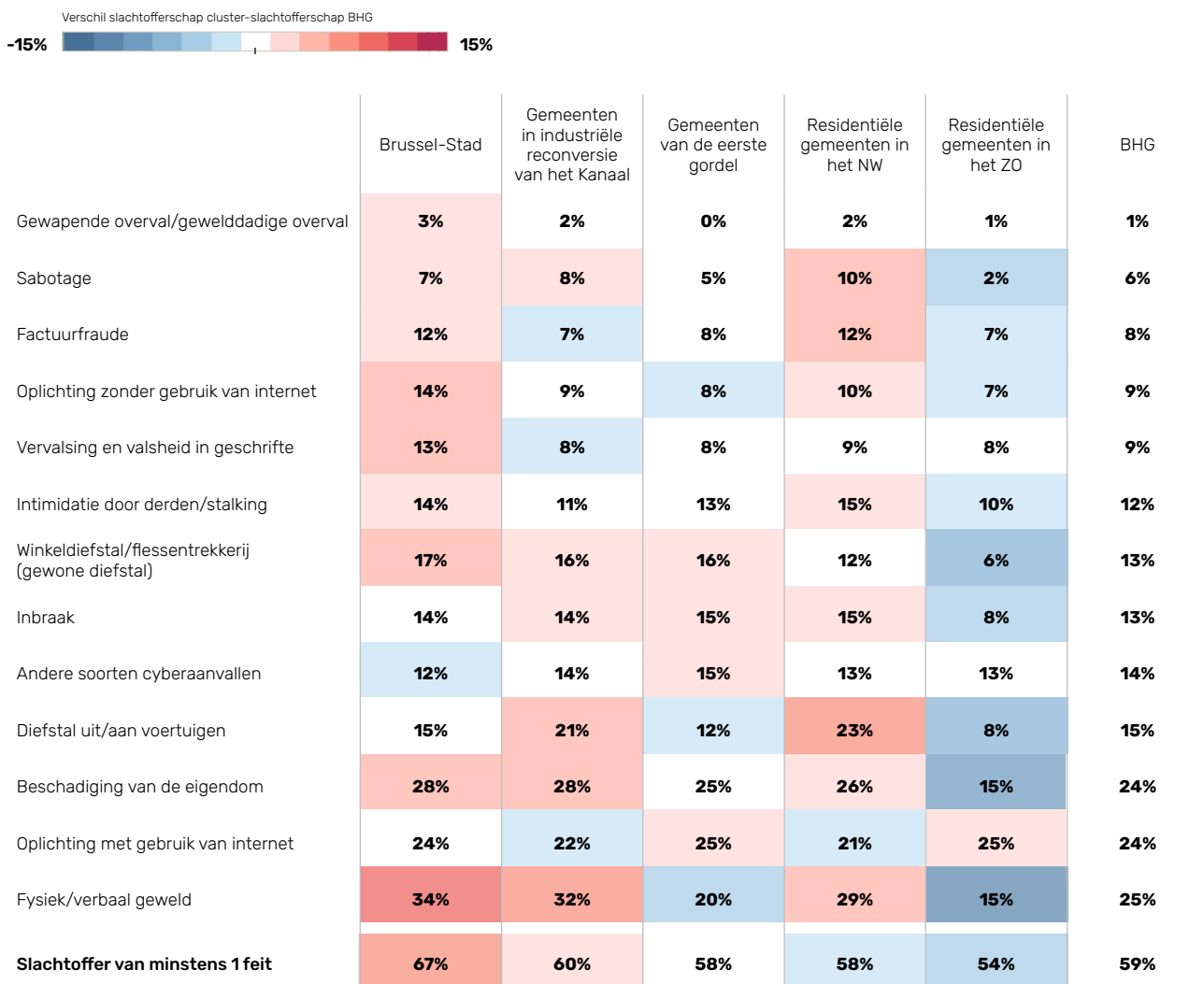

DEEL III. SLACHTOFFERSCHAP

Figuur 28 toont het slachtofferschap per feit voor de 5 clusters en voor het BHG in zijn geheel. De kleuren geven het verschil aan tussen het slachtofferschap binnen een cluster en het slachtofferschap in het BHG, om de afwijking ten opzichte van de gewestelijke prevalentie in de verf te zetten. In vergelijking met het Gewest lijken de prevalenties in Brussel-Stad bijvoorbeeld voor de meeste feiten hoger te zijn, terwijl ze in de residentiële gemeenten in het zuidoosten lager zijn. Dit geografische verschil is bijzonder uitgesproken in het geval van fysiek/verbaal geweld. In de gemeenten van

Brussel-Stad bedraagt het slachtofferschap 34%, tegenover 15% in de residentiële gemeenten van het zuidoosten. In het geval van schade aan eigendommen, tekenen we een slachtofferschap van 28% op in de gemeenten van Brussel-Stad tegenover 15% in de residentiële gemeenten van het zuidoosten. Voor feiten in verband met cyberveiligheid zijn er minder verschillen tussen de clusters. Voor de andere feiten stellen we in het algemeen een vrij homogene prevalentie vast, of in elk geval een prevalentie die nauw aanleunt bij het gemiddelde, naargelang de cluster.

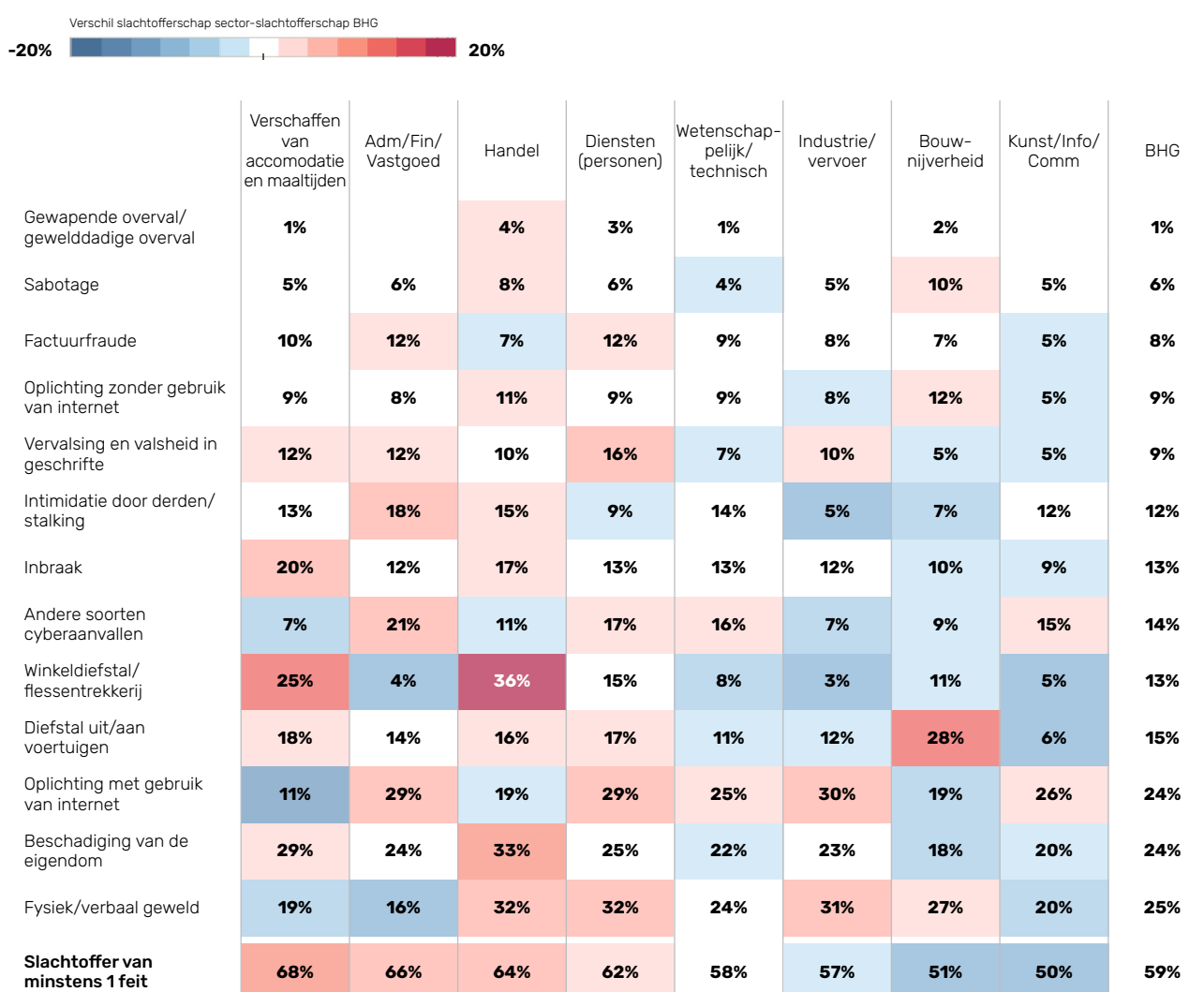
FIGUUR 28. **Daadwerkelijk slachtofferschap (frequentie) in de afgelopen 12 maanden, volgens de feiten en de cluster van gemeenten**

Bij een gelijkaardige analyse waarin de sectoren met elkaar vergeleken worden (figuur 29), wordt duidelijk dat sommige sectoren vaker met criminaliteit in aanraking komen dan andere. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de sector accommodatie/restaurants, waar 2 op de 3 ondernemingen het slachtoffer zijn geworden van ten minste één feit in de afgelopen 12 maanden. In de sector telecom/vrije tijd gaat dit slechts om 1 op de 2 ondernemingen. We zien ook dat bepaalde vormen van criminaliteit vaker voorkomen in bepaalde sectoren. Een paar voorbeelden:

- › De bouwsector kent een hogere graad van slachtofferschap voor diefstal van/uit/aan voertuigen. 28% van de ondernemingen kreeg hiermee te kampen, tegenover een gewestelijke prevalentie van 14%.
- › De handel wordt het vaakst getroffen door winkeldiefstal/weggaan zonder te betalen (36% van de ondernemingen tegenover 13% voor het Gewest als geheel).
- › De sector accommodatie/restaurants wordt vaker slachtoffer van winkeldiefstal/weggaan zonder te betalen (25% tegenover 13% voor het Gewest als geheel) en inbraken (20% tegenover 13% voor het Gewest als geheel).

FIGUUR 29. **Daadwerkelijk slachtofferschap (frequentie) in de afgelopen 12 maanden, per feiten en sector**

DEEL III. SLACHTOFFERSCHAP

Onderstaande tabel bevat de verschillende vaststellingen en trends op basis van andere kenmerken van de ondernemingen.

Kenmerken van de onderneming	Feiten waarvoor een significant verschil is vastgesteld	Vaststelling/trend
Grootte van de onderneming	Oplichting via het internet	Hoe groter de onderneming, hoe hoger de prevalentie.
	Beschadigingen van eigendom	
	Fysiek/verbaal geweld	
Werktijden	Winkeldiefstal/weggaan zonder te betalen	Ondernemingen die werken vanuit publiek toegankelijke ruimten zijn vaker het slachtoffer van dit soort feiten.
	Diefstal uit/aan voertuigen	Ondernemingen die naar klanten/ontvangers van diensten gaan , worden het vaakst slachtoffer van dit soort feiten.
	Beschadigingen van eigendom	Ondernemingen die werken vanuit publiek toegankelijke ruimten zijn vaker het slachtoffer van dit soort feiten.
	Fysiek/verbaal geweld	Ondernemingen die naar klanten/ontvangers van diensten gaan en zij die werken vanuit publiek toegankelijke ruimten worden het vaakst slachtoffer van dit soort feiten.
Aantal jaar in de wijk	<i>Er is geen significant verschil vastgesteld</i>	
Werktijden	<i>Er is geen significant verschil vastgesteld</i>	
Activiteitsperiode	Winkeldiefstal/weggaan zonder te betalen	Ondernemingen die in het weekend actief zijn , zijn vaker slachtoffer van dit soort feiten.
	Fysiek/verbaal geweld	
	Beschadigingen van eigendom	

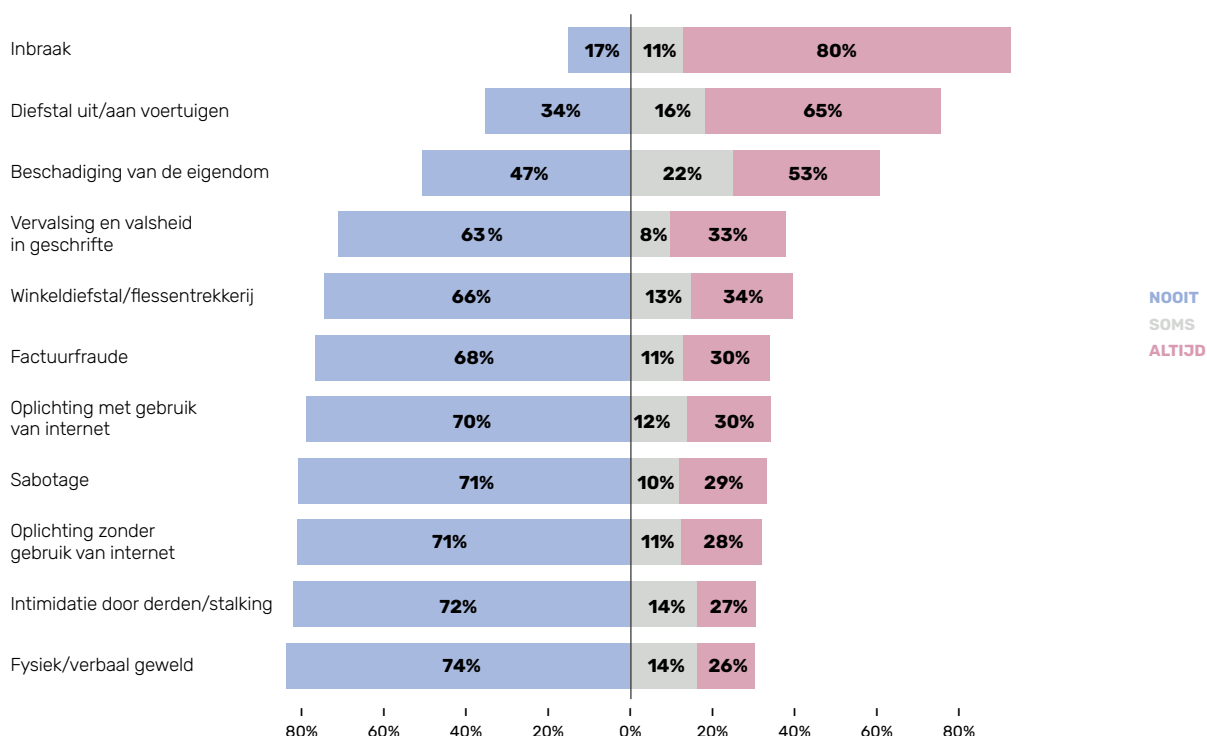
2 Aangifte van feiten bij de politie

Ondernemingen, die slachtoffer geworden zijn van een crimineel feit, geven die het vaakst aan bij de politie wanneer het om inbraken gaat. 80% van de ondernemingen meldt deze feiten 'altijd' of 'soms' bij de politie. Diefstallen van/uit/aan voertuigen en beschadigingen aan eigendommen worden door de meerderheid van de ondernemingen die er

slachtoffer van werden gemeld. Voor de andere feiten doet slechts 1 op de 3 of minder ondernemingen aangifte bij de politie. Fysiek/verbaal geweld wordt het minst gemeld. 26% van de ondernemingen die slachtoffer worden van dergelijke feiten doet aangifte bij de politie.

FIGUUR 30. Aangifte bij de politie per feit⁶

Zijn de volgende feiten aan de politie gesignaleerd geweest?

Het is niet mogelijk om de resultaten van deze vraag te analyseren per cluster, sector of andere kenmerken van de onderneming, omdat de uitgesplitste steekproeven te klein zijn om bruikbare resultaten op te leveren (enkel ondernemingen die slachtoffer werden, beantwoordden deze vraag).

⁶ Omdat het aantal resultaten voor 'gewapende overval/diefstal met geweld' minder dan 30 is, wordt dit feit hier niet vermeld.

3 Redenen om geen aangifte te doen bij de politie

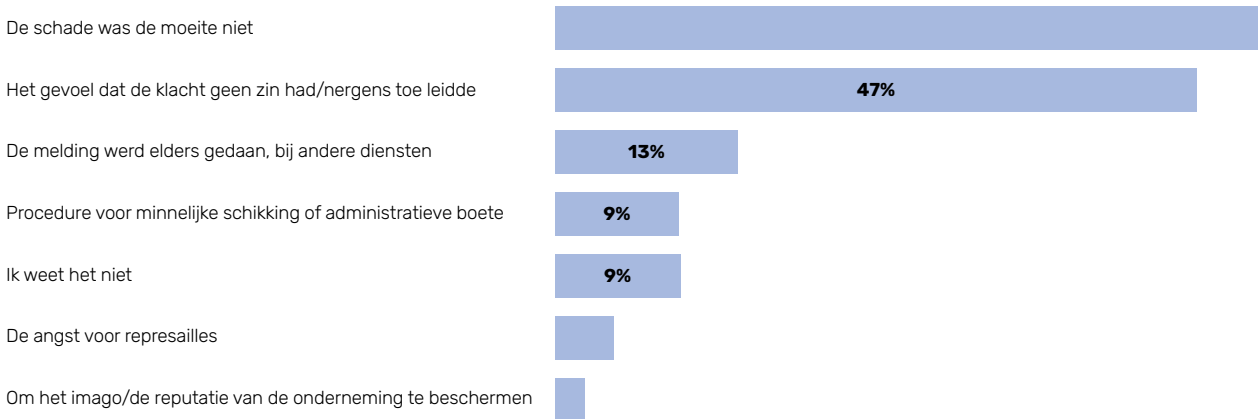
De belangrijkste redenen waarom ondernemingen criminele feiten (alle feiten samen genomen) niet aan geven bij de politie, worden voorgesteld in figuur 31.

De meest aangehaalde redenen zijn:

- > de schade was het niet waard (voor 52% van de ondernemingen);
- > het gevoel dat de klacht tot niets leidt, nutteloos was (47%);
- > er werd bij andere diensten melding gedaan (13%).

FIGUUR 31. Redenen om geen aangifte te doen bij de politie

Om welke redenen werden de volgende feiten niet (altijd) aan de politie gemeld?

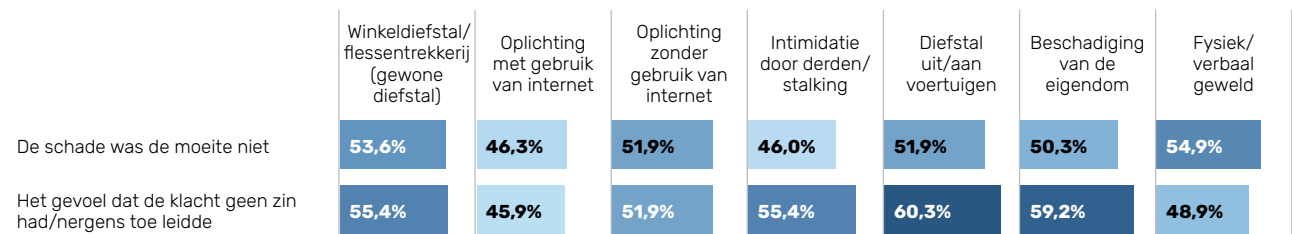

Voor sommige feiten kan een op splitsing worden gemaakt van de belangrijkste redenen om geen aangifte te doen bij de politie (wanneer de steekproef dit toelaat). De verschillen tussen de belangrijkste redenen die ondernemingen opgeven

afhankelijk van het meegemaakte feit, zijn gering of statistisch insignificant (figuur 32). De belangrijkste redenen zijn, voor alle feiten, dat de schade het niet waard was en het gevoel dat het indienen van een klacht geen zin zou hebben .

FIGUUR 32. Redenen om geen aangifte te doen bij de politie, per feit.

Om welke redenen werden de volgende feiten niet (altijd) aan de politie gemeld?

Het is niet mogelijk om de resultaten van deze vraag te analyseren volgens cluster, sector of andere kenmerken van de onderneming, omdat de geanalyseerde steekproeven te klein zijn om bruikbare resultaten op te leveren (enkel ondernemingen die slachtoffer werden en geen aangifte deden, beantwoordden deze vraag).

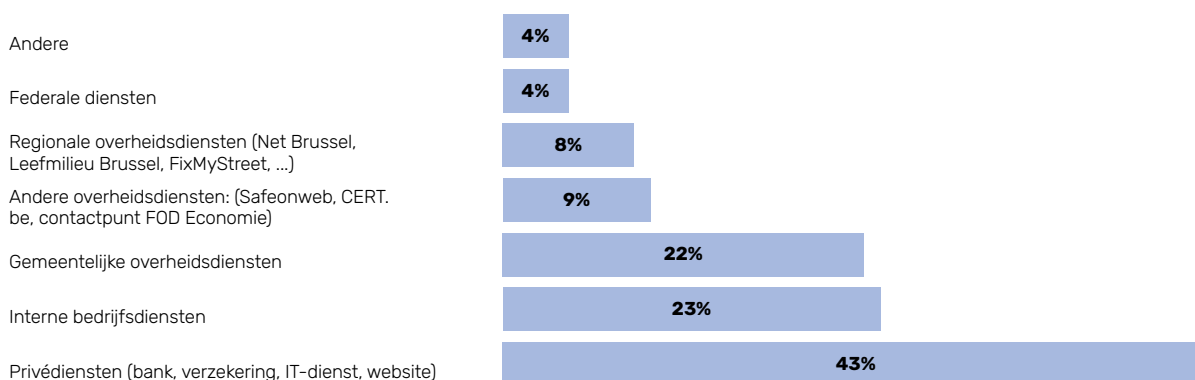
4 Aangifte bij andere diensten dan de politie

Van de ondernemingen die in de vorige vraag verklaarden aangifte te hebben gedaan bij een andere dienst dan de politie (figuur 33) (13% van de ondernemingen die geen aangifte deed bij de politie, deed dat omdat ze elders aangifte deden),

antwoorde 43% dat ze aangifte deden bij private diensten: bank, verzekering, IT-afdeling. 23% van de respondenten noemde een interne dienst en 22% een gemeentedienst.

FIGUUR 33. **Andere aangifte dan bij de politie, per benaderde dienst**

Indien de feiten gemeld geweest zijn aan iemand anders dan de politie, aan welke diensten werden deze feiten gesignaleerd?

Het is niet mogelijk om de resultaten van deze vraag te analyseren volgens feit, cluster, sector of andere kenmerken van de onderneming, omdat de geanalyseerde steekproeven te klein zijn om bruikbare resultaten op te leveren (enkel

ondernemingen die slachtoffer zijn geworden en die daadwerkelijk aangifte hebben gedaan bij andere diensten dan de politie, beantwoordden deze vraag).

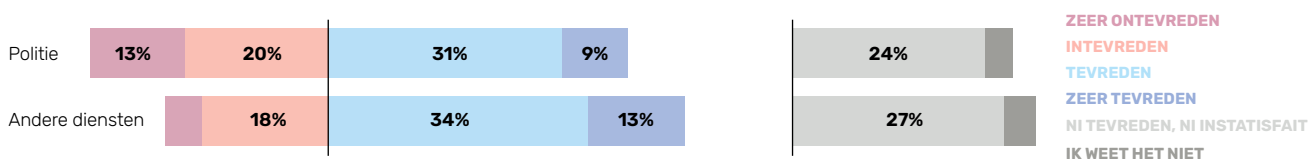
5 Tevredenheid over de opvolging

Ondernemingen die aangifte deden bij de politie of bij andere diensten, werden bevraagd over hun tevredenheid m.b.t. de opvolging van de aangifte. De antwoorden werden gegeven voor alle feiten samen en per benaderde dienst waar aangifte werd gedaan. Vanwege het geringe aantal antwoorden over andere diensten dan de politie, zijn deze nadien opnieuw gegroepeerd (figuur 34) in de categorie "Overige".

De antwoorden wijzen op een gematigde tevredenheid. 40% van de ondernemingen die bij de politie aangifte deden, verklaart 'tevreden' of 'zeer tevreden' te zijn over de opvolging. Dit percentage bedraagt 47% voor alle andere openbare en private diensten samen. Iets meer dan een kwart van de respondenten had geen specifieke mening over de opvolging en 33% (politie)/23% (andere diensten) van de respondenten was ontevreden of zeer ontevreden over de opvolging.

FIGUUR 34. **Tevredenheid over de follow-up (politie en andere diensten)**

Wat betreft de feiten die u tijdens de laatste 12 maanden overkomen zijn en die gemeld werden (bij de politie of elders), hoe zou u uw tevredenheid over de opvolging door deze diensten beschrijven?

Het is niet mogelijk om de resultaten van deze vraag te analyseren volgens feit, cluster, sector of andere kenmerken van de onderneming, omdat de geanalyseerde steekproeven

te klein zijn om bruikbare resultaten op te leveren (enkel ondernemingen die slachtoffer werden en die aangifte deden bij de politie of andere diensten, beantwoordden deze vraag).

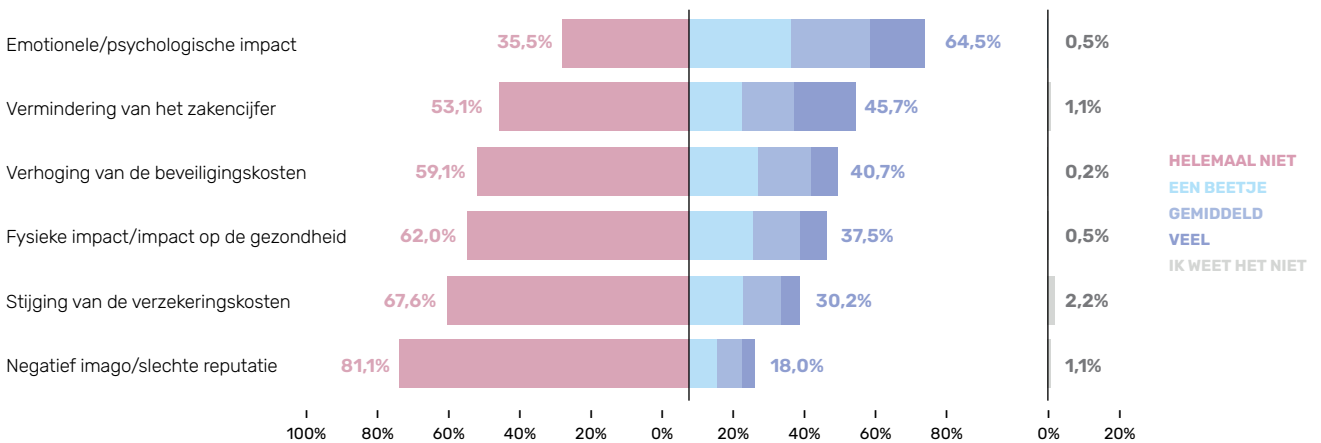
6 Impact van slachtofferschap

De feiten die de ondernemingen meemaken, kunnen op verschillende manieren een impact hebben op hun werking (bv. emotionele impact, fysieke impact of verhoogde beveiligingskosten). Dit aspect werd bevraagd bij ondernemingen die in de afgelopen 12 maanden het slachtoffer werden van minstens één crimineel feit.

De emotionele/psychologische impact wordt het vaakst vermeld. 64,5% van de ondernemingen die slachtoffer werden van een crimineel feit, heeft deze impact ten minste tot op zekere hoogte ondervonden (figuur 35). Daarna volgen een daling van de omzet bij 45,7% van de ondernemingen en een stijging van de beveiligingskosten bij 41%.

FIGUUR 35. Impact van slachtofferschap

Heeft u globaal gezien de volgende impact op uw professionele activiteiten gevoeld als gevolg van de gebeurtenissen van de afgelopen 12 maanden?

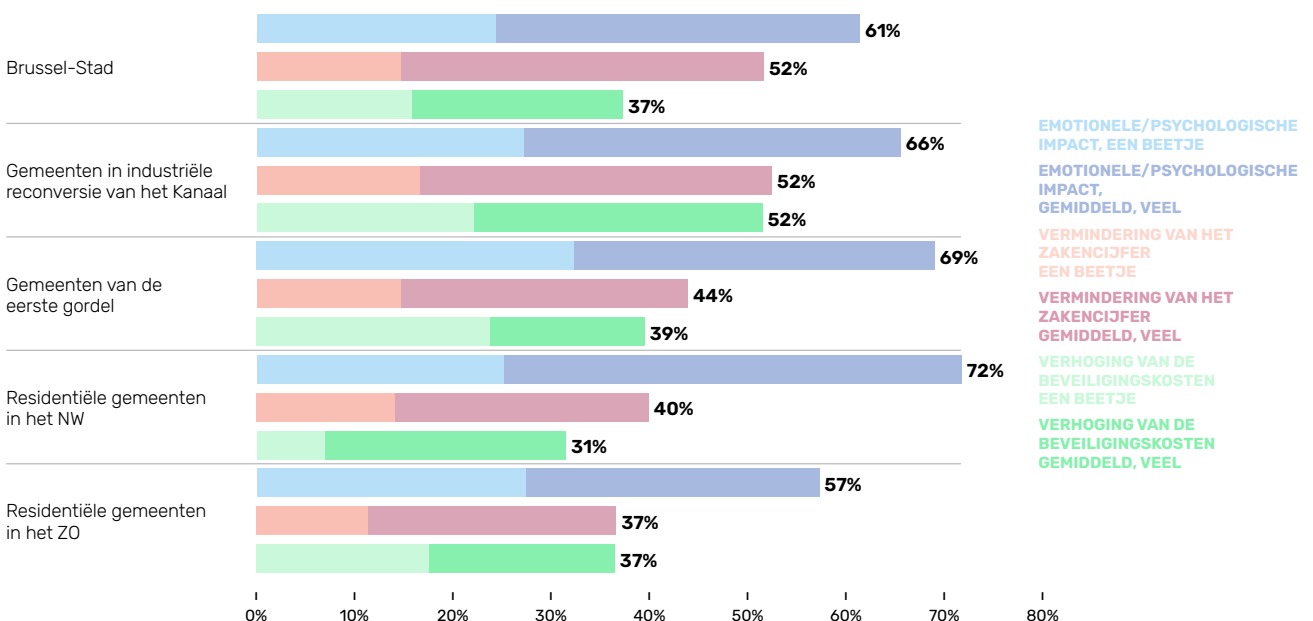

Figuur 36 toont de belangrijkste effecten die ondernemingen ervaren per cluster (om zo een voldoende grote steekproef te garanderen). We zien dat de gevolgen van het slachtofferschap op vergelijkbare wijze worden ervaren binnen de clusters. De overgrote meerderheid van de ondernemingen ervaart in de eerste plaats een emotionele/psychologische impact en vervolgens, in vergelijkbare verhoudingen, een daling van

de omzet en een stijging van de beveiligingskosten. Merk op dat er een verschil is op vlak van emotionele impact. Ondernemingen uit de cluster van de residentiële gemeenten van het noordwesten (72%) ervaren deze impact vaker dan de ondernemingen uit de residentiële gemeenten van het zuidoosten (57%).

FIGUUR 36. Belangrijkste effecten van slachtofferschap per cluster

Heeft u globaal gezien de volgende impact op uw professionele activiteiten gevoeld als gevolg van de gebeurtenissen van de afgelopen 12 maanden?

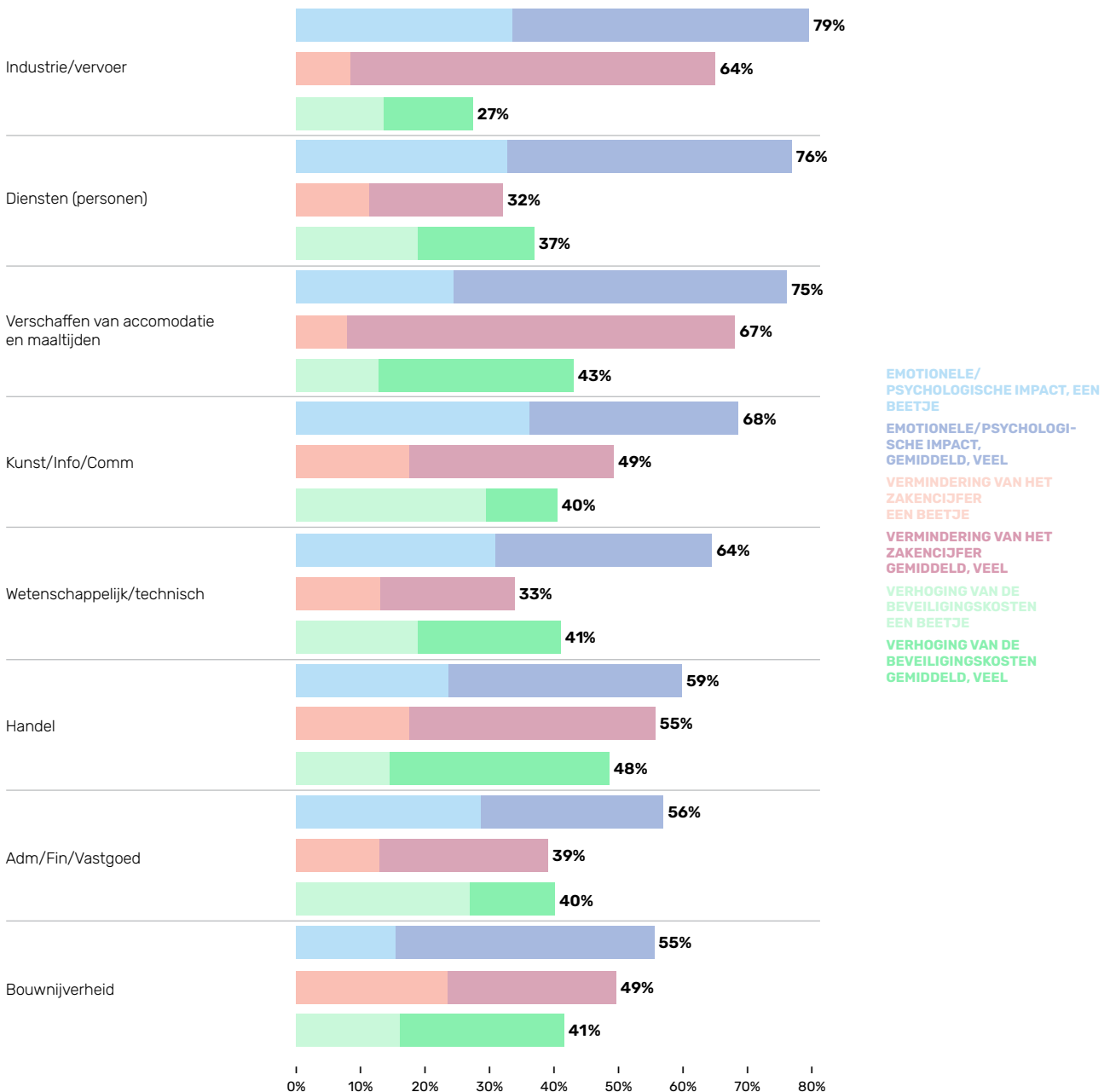

Voor de drie belangrijkste ervaren gevolgen (emotionele/psychologische gevolgen, daling van de omzet en stijging van de beveiligingskosten) kunnen de resultaten worden uitgesplitst per sector. Voor elke sector domineert de emotionele impact, maar de algemene trend (de emotionele

impact wordt ervaren door de meeste ondernemingen en de andere gevolgen worden beduidend minder vaak ervaren) is meer uitgesproken voor bepaalde sectoren zoals industrie/transport en dienstverlening aan personen, maar minder voor andere sectoren zoals handel en bouw.

FIGUUR 37. **Belangrijkste effecten van slachtofferschap per sector**

Heeft u globaal gezien de volgende impact op uw professionele activiteiten gevoeld als gevolg van de gebeurtenissen van de afgelopen 12 maanden?

Volgens het profiel van de onderneming:

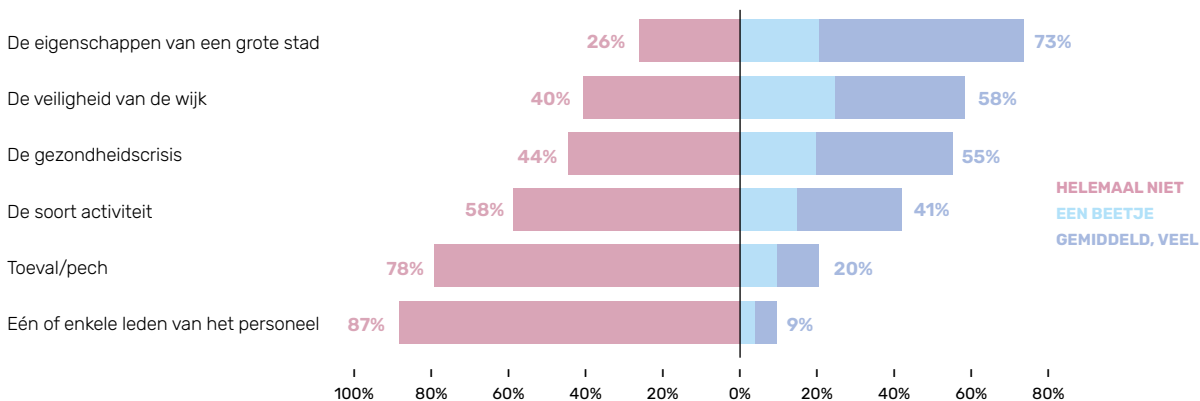
Kenmerken van de onderneming	Gevolgen waarvoor een significant verschil werd waargenomen	Vaststelling/trend
Grootte van de onderneming	<i>Er werd geen significant verschil vastgesteld</i>	
Werkplek	Daling van de omzet	Ondernemingen die vanuit publiek toegankelijke ruimten werken ervaren dit gevolg vaker (57%). Ondernemingen die vanuit ruimtes werken die niet publiek toegankelijk zijn , ervaren dit gevolg het minst vaak (37%).
Aantal jaar in de wijk	<i>Er werd geen significant verschil vastgesteld</i>	
Werktijden	Emotionele/psychologische impact	Ondernemingen die 's nachts actief zijn, ervaren deze impact vaker (74%) dan de ondernemingen die enkel overdag actief zijn (62%).
Activiteitsperiode	Daling van de omzet Emotionele/psychologische impact	De ondernemingen die in het weekend actief zijn , hebben vaker last van deze gevolgen (69% versus 59% in het geval van emotionele/psychologische impact en 51% versus 40% in het geval van omzetzdaling).

7 Factoren die verband kunnen houden met slachtofferschap

Ondernemingen die slachtoffer werden van bepaalde criminele feiten, werden bevraagd over factoren die verband zouden kunnen houden met hun slachtofferschap. Over het algemeen wijzen de ondernemingen op eigenschappen van de grootstad als factor die het nauwst samenhangt met slachtofferschap. 73% van de getroffen ondernemingen gelooft dat er op zijn minst een verband is met het ervaren slachtofferschap. De veiligheid in de wijk en de COVID-19 pandemie zijn factoren die door iets meer dan de helft van de ondernemingen worden genoemd als specifiek verband houdend met slachtofferschap. Van de bevraagde factoren houdt "één of meer personeelsleden" het minst verband met het ondervonden slachtofferschap. Slechts 9% van de ondernemingen ziet hier een specifiek verband.

FIGUUR 38. **Percentage ondernemingen die een verband leggen tussen hun slachtofferschap en verschillende factoren**

Voor alle gevallen van slachtofferschap die u meegemaakt hebt, denkt u dat deze gevallen specifiek verband houden met:

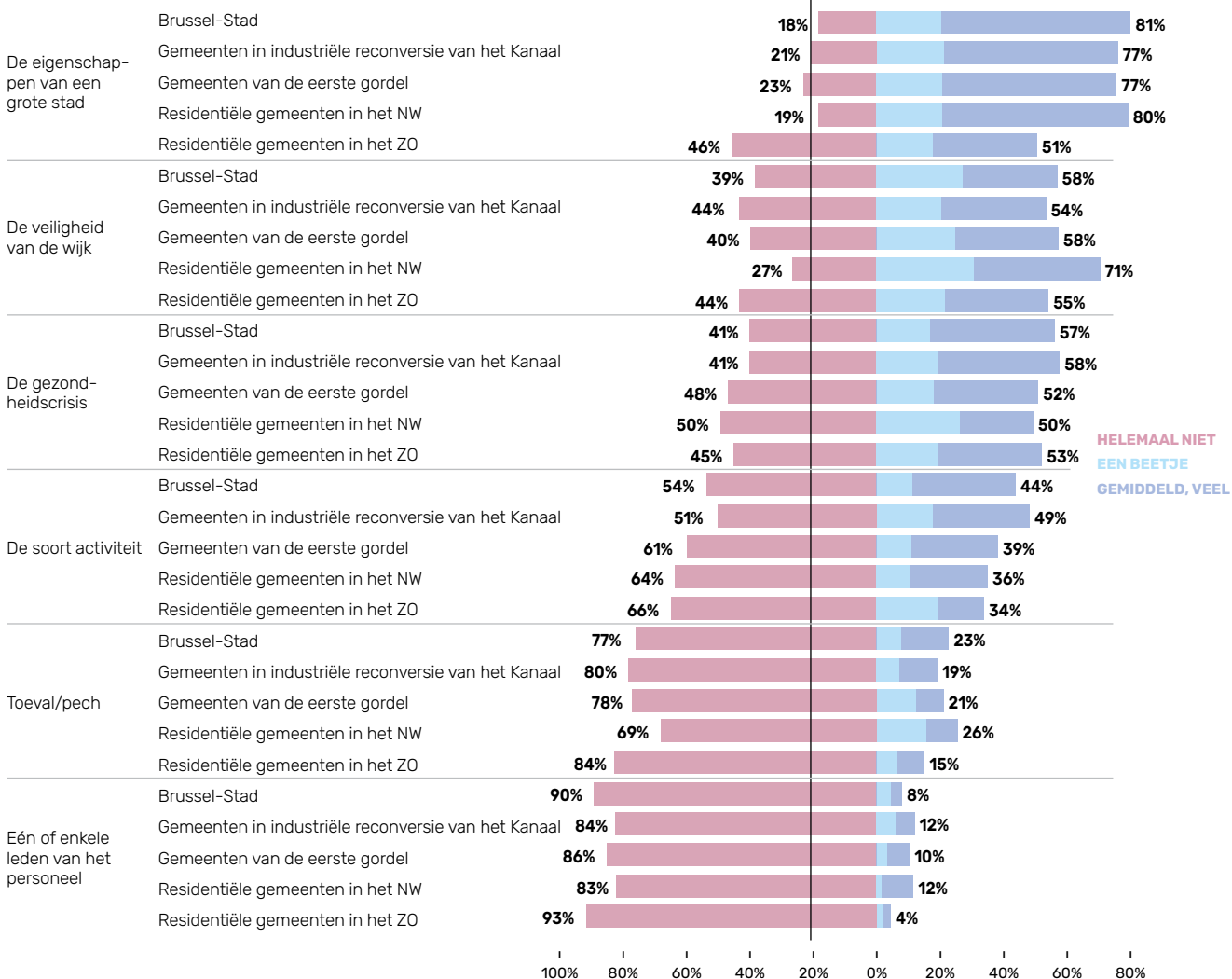

Figuur 39 toont de resultaten per cluster. Het verband dat de ondernemingen leggen tussen hun slachtofferschap en de verschillende factoren ervan, is tussen de clusters weinig verschillend. Met uitzondering van de ondernemingen uit de cluster van de residentiële gemeenten in het zuidoosten, die minder vaak (51%) dan de ondernemingen uit de andere clusters (tussen 77% en 81%) een verband leggen tussen hun

slachtofferschap en de kenmerken van een grote stad. De ondernemingen uit de cluster van de residentiële gemeenten in het noordwesten onderscheiden zich ook van de andere door vaker een verband te leggen tussen slachtofferschap en de veiligheid in de wijk. 71% van de ondernemingen uit deze cluster ziet een specifiek verband (vergeleken met 58% voor alle clusters samen).

FIGUUR 39. **Percentage ondernemingen dat hun slachtofferschap koppelt aan verschillende factoren per cluster**

Voor alle gevallen van slachtofferschap die u meegemaakt hebt, denkt u dat deze gevallen specifiek verband houden met:

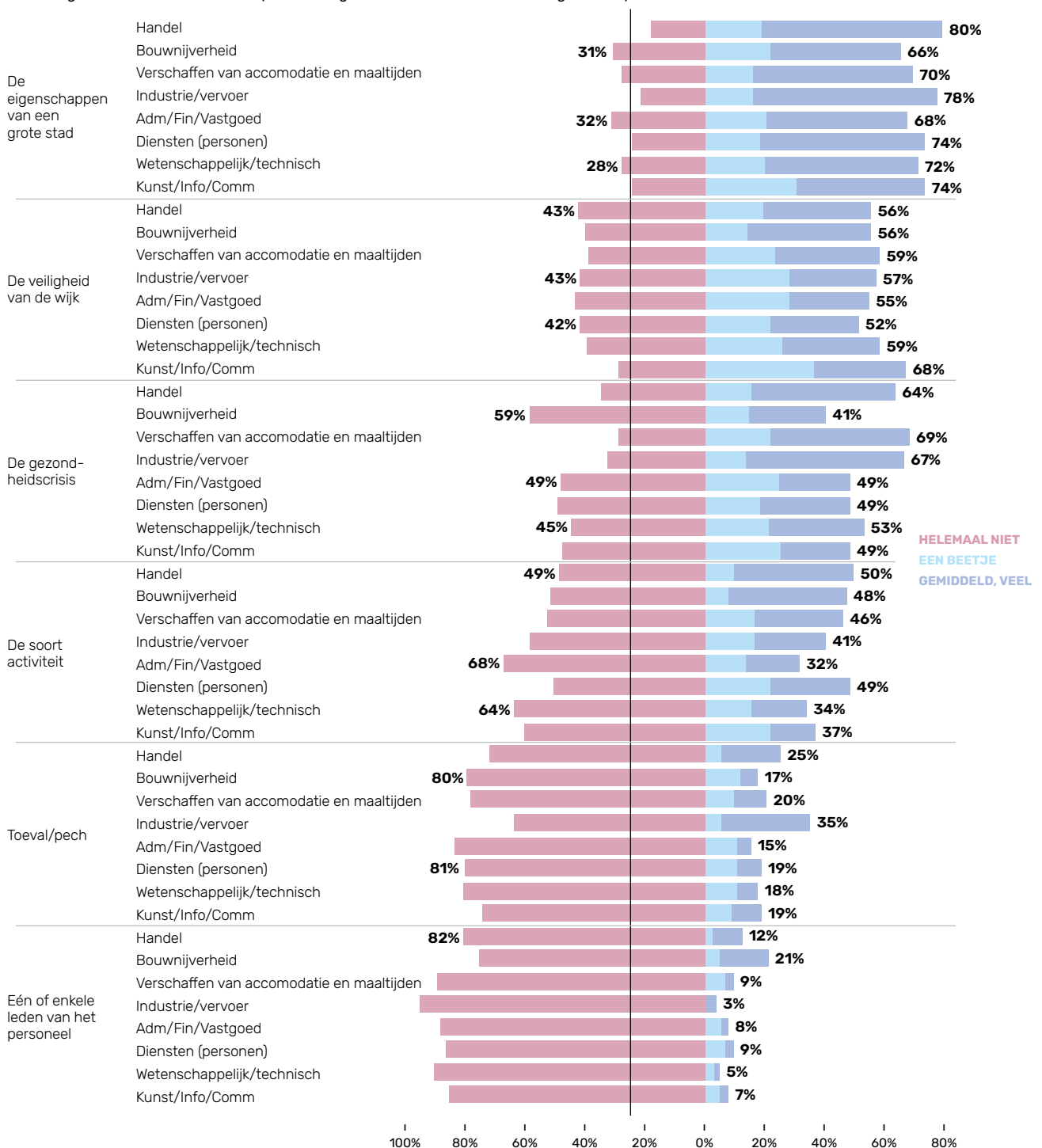

Per activiteitensector (figuur 40) variëren de verbanden die de ondernemingen leggen. Het belangrijkste verband blijft voor alle sectoren dat tussen slachtofferschap en de kenmerken van een grote stad. Dit verband wordt gelegd door 80% van de ondernemingen in de handelssector en door 66% van de ondernemingen in de bouwsector. Het verband met de veiligheid in de wijk is stabiel door heen alle sectoren. De COVID-19 pandemie wordt vaker gelinkt met het ervaren slachtofferschap in de sectoren handel, accommodatie/restaurants en industrie/vervoer. Het verband met het soort activiteit wordt gelegd door iets minder dan 1 op de 3

ondernemingen in de sectoren technisch/wetenschappelijk en administratieve/financiële diensten, terwijl het verband wordt gelegd door iets minder dan de helft van de ondernemingen in de sectoren handel, accommodatie/restaurants en bouw. De ondernemingen in de sector industrie/vervoer leggen het vaakst het verband met toeval en pech. Tot slot onderscheidt de bouwsector zich van de andere sectoren door het mogelijke verband te leggen tussen diegene die zichzelf als slachtoffer ziet en een of meer personeelsleden (een personeelslid dat dader is). 21% van de ondernemingen legt deze link, terwijl dit geldt voor 9% van de ondernemingen in alle sectoren.

FIGUUR 40. Percentage van de ondernemingen dat een verband legt tussen hun slachtofferschap en verschillende factoren, per sector

Voor alle gevallen van slachtofferschap die u meegemaakt hebt, denkt u dat deze gevallen specifiek verband houden met:

Volgens het profiel van de onderneming:

Kenmerken van de onderneming	Factoren in verband met het slachtofferschap waarvoor een significant verschil werd vastgesteld	Vaststelling/trend
Grootte van de onderneming	Toeval/pech	Hoe groter de onderneming, hoe vaker dit verband wordt gelegd.
Werkplek	Veiligheid in de wijk	De ondernemingen die hun activiteiten uitvoeren bij klanten die een dienstverlening ontvangen , zien het minst een verband met deze factor (48%). De ondernemingen die van thuis uit werken , leggen het vaakst een verband met deze factor (61%).
Aantal jaar in de wijk	De COVID-19 pandemie	Ondernemingen die werken vanuit ruimten die niet publiek toegankelijk zijn, leggen het minst het verband met deze factor (41%). Ondernemingen die werken vanuit ruimten die publiek toegankelijk zijn, leggen het meest het verband met deze factor (68%).
Werktijden	Toeval/pech	Hoe langer de ondernemingen er gevestigd zijn, hoe minder vaak ze een verband zien met deze factor.
Activiteitsperiode	Veiligheid in de wijk	Ondernemingen die 's nachts actief zijn , ervaren deze impact vaker (74%) dan ondernemingen die enkel overdag actief zijn (62%).
	<i>Er werd geen significant verschil vastgesteld</i>	

8 Tussentijdse samenvatting en transversale bespreking

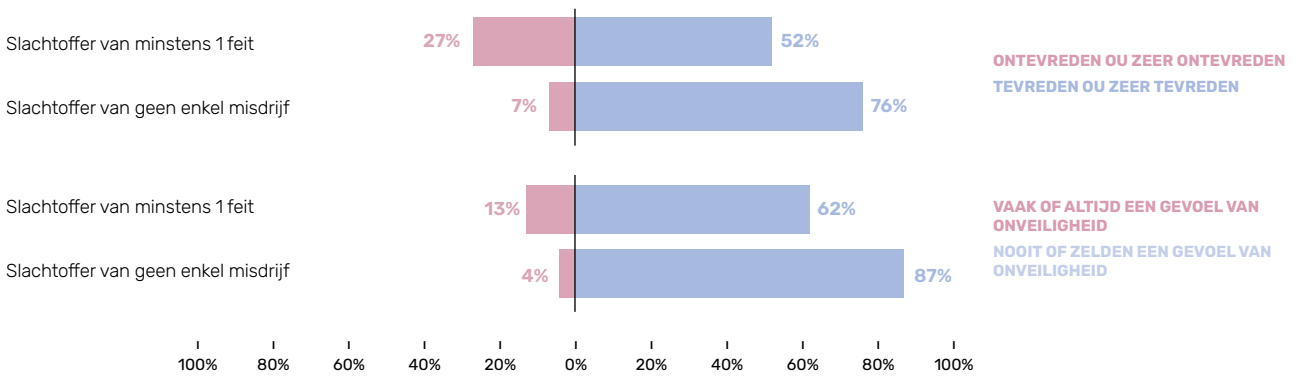
De resultaten van de enquête die betrekking hebben op het slachtofferschap en de aanverwante aspecten, tonen aan dat slachtofferschap verschilt afhankelijk van de cluster waar de onderneming gevestigd is en van de activiteitensector. Ondernemingen uit de residentiële gemeenten in het zuidoosten zijn minder vaak slachtoffer van feiten die geen verband houden met cyberveiligheid dan de ondernemingen uit de andere clusters. De geografische kloof in de twee grote gebieden is echter minder uitgesproken dan in de resultaten van het vorige deel. Wanneer we naar de verschillende sectoren kijken is de totale slachtoffersgraad in bepaalde sectoren hoger, zoals de sector accommodatie-restaurants. We stellen vast dat sommige sectoren vaker het slachtoffer zijn van bepaalde feiten dan andere, wat in de richting wijst van een criminaliteitsvorm die zich toespitst op bepaalde sectoren. Dit geldt met name voor de handelssector die vaker dan andere sectoren het slachtoffer is van winkeldiefstal/weggaan zonder te betalen, fysiek/verbaal geweld en beschadigingen van eigendommen. Dit is

ook het geval voor de accommodatie- en restaurantsector, die vaker het slachtoffer is van inbraak en beschadigingen van eigendommen (zie figuur 29 voor een volledig overzicht).

Deze resultaten doen denken aan de resultaten die in het vorige hoofdstuk werden opgelijst en suggereren dat er een verband bestaat tussen slachtofferschap en het veiligheidsgevoel. Hoe vaker iemand slachtoffer is, hoe lager zijn veiligheidsinschatting. Het verband tussen slachtofferschap en een onveiligheidsgevoel blijkt uit de resultaten van de vragen over de tevredenheid (hierboven) en de frequentie van slachtofferschap (hierboven) door een onderscheid te maken tussen ondernemingen die het slachtoffer zijn geweest van minstens één feit en ondernemingen die geen slachtoffer zijn geworden (figuur 41). De ondernemingen die geen slachtoffer werden, zijn tevredener over de veiligheid in hun wijk (76% 'tevreden' of 'zeer tevreden') dan de ondernemingen die wel slachtoffer werden (52% 'tevreden' of 'zeer tevreden').

DEEL III. SLACHTOFFERSCHAP

FIGUUR 41. **Beoordeling van de veiligheid in de wijk en de mate van het veiligheidsgevoel naargelang een onderneming al dan niet het slachtoffer is geworden van minstens één feit**

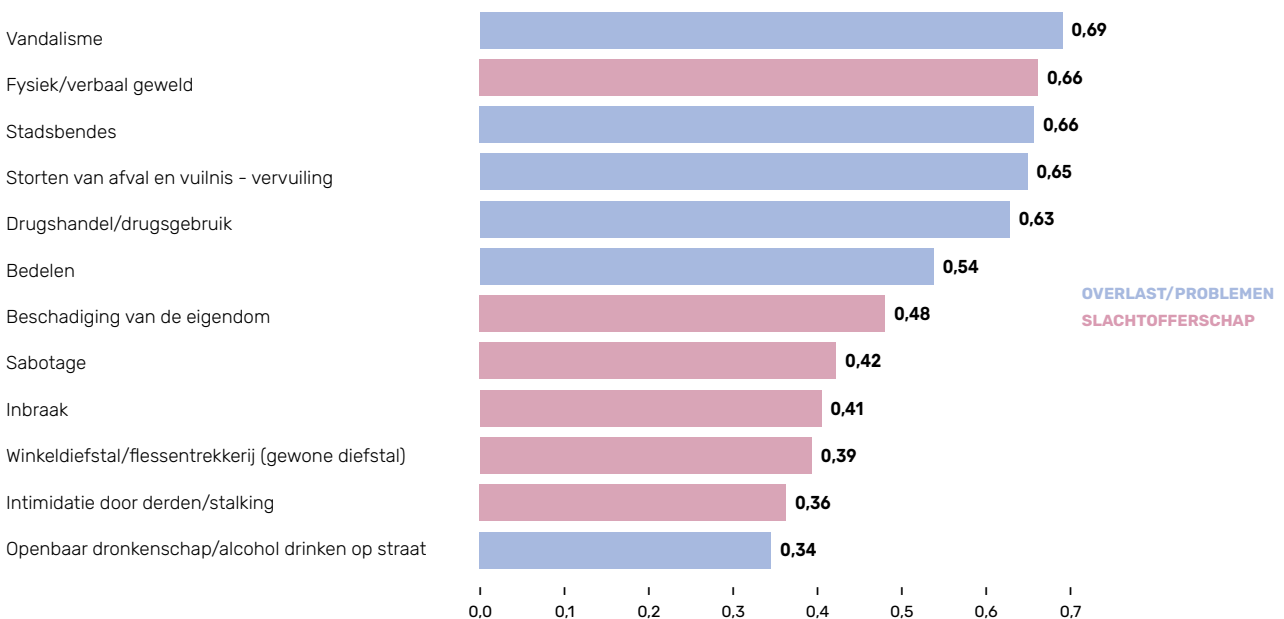

Om het verband tussen de veiligheidsbeoordeling en slachtofferschap verder te analyseren, werd een analyse uitgevoerd van de correlatie tussen de veiligheidsbeoordeling en de frequentie waarmee een bedrijf wordt geconfronteerd met overlast of het slachtoffer is van een specifiek feit. Dankzij deze analyse kunnen we vaststellen welke vragen uit de vragenlijst – en dus welke veiligheidsaspecten – een nadrukkelijk verband houden met de veiligheidsbeoordeling.

Figuur 42 toont de statistisch significante correlaties aan tussen tevredenheid over veiligheid en slachtofferschap en de frequentie van overlast. Hoe dichterbij 1 ligt, hoe sterker het verband met de veiligheidsbeoordeling. Tot de vijf meest significante correlaties behoren vier verschillende gevallen van overlast en één feit van slachtofferschap. Hoe vaker ondernemingen geconfronteerd worden met

bepaalde vormen van overlast (vandalisme, stadsbendes, zwerfvuil en sluijkstorten, en drugshandel en -gebruik) of hoe meer ze het slachtoffer zijn van fysiek/verbaal geweld, hoe slechter ze de veiligheid beoordelen. Op basis van deze analyse kan geen oorzakelijk verband worden aangetoond tussen de beoordeling van de veiligheid en de frequentie van slachtofferschap en/of de frequentie van blootstelling aan overlast, maar ze wijst er wel op dat de ondernemingen met een pessimistische veiligheidsinschatting vaker te maken hebben met ordeverstoring en criminaliteit. Dit suggereert ook dat feitelijk slachtofferschap niet het enige is waarmee rekening moet worden gehouden om het onveiligheidsgevoel te begrijpen. Dit verklaart waarom we een minder uitgesproken geografische kloof vinden in de analyse van de resultaten van slachtofferschap als in die van de uiting van tevredenheid over veiligheid.

FIGUUR 42. **Correlatie tussen de frequentie van slachtofferschap of van een confrontatie met ordeverstoring en ontevredenheid over de veiligheid**

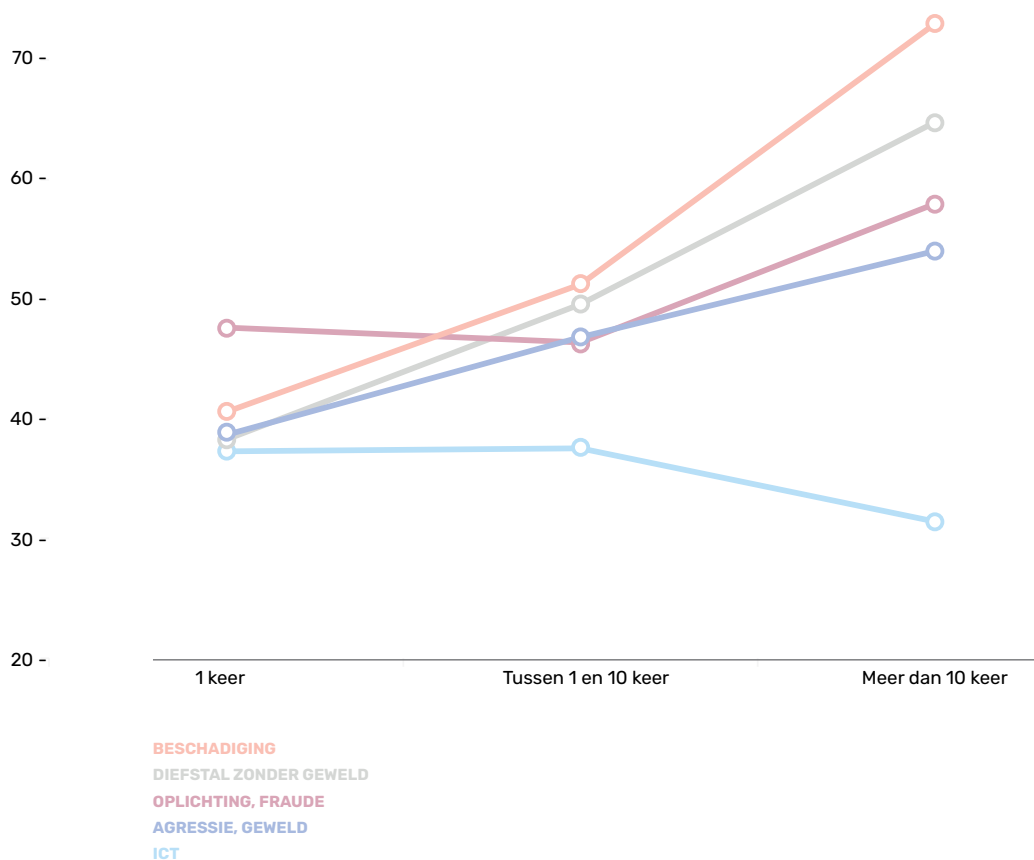
Dankzij de aangifte van feiten bij de politie kan een tipje van de sluier worden opgelicht voor wat het dark number betreft van de geregistreerde criminaliteit. Voor de in de enquête behandelde feiten hangt dit cijfer af van de mate waarin de slachtoffers aangifte doen. Over het algemeen laten de resultaten van deze enquête een laag aangiftepercentage zien, waarbij alleen inbraken, beschadigingen aan eigendommen en Diefstal uit/aan voertuigen in meer dan de helft van de gevallen bij de politie worden gemeld. Voor de andere feiten is er een geringe aangiftegraad. Fysiek/verbaal geweld is de minst gerapporteerde vorm van geweld (73% van de ondernemingen die hier slachtoffer van werd, heeft dit nooit aangegeven), hoewel de werknemers van de ondernemingen hier het net vaakst slachtoffer van worden (werknemers van 1 op de 4 ondernemingen krijgen hiermee te maken). Voor dit feit wordt ook een significante correlatie met de veiligheidsbeoordeling aangetoond.

Uit de resultaten blijkt dat slachtoffers eerder geneigd zijn om een klacht in te dienen voor eigendoms delicten wanneer er een mogelijkheid is om de geleden schade op de verzekering

te verhalen. Feiten waarvoor de kans op schadevergoeding gering of onbestaande is, worden zelden aangegeven. Deze trend is ook zichtbaar in de enquêtes over slachtofferschap onder particulieren [3].

De transversale analyse van de resultaten wijst ook op een duidelijk verband tussen de emotionele/psychologische impact van de feiten en het al dan niet slachtoffer zijn van meer dan één feit. Om het verband aan te tonen, en vanwege het lage aantal observaties voor bepaalde feiten, zijn de verschillende feiten gegroepeerd volgens de hierboven weergegeven categorieën. Figuur 43 laat zien dat ongeveer 40% van de slachtoffers van één enkel feit een 'matige' of 'grote' emotionele/psychologische impact heeft ondervonden. Naarmate het aantal feiten toeneemt, wordt ook de impact van die feiten sterker ervaren. Bij beschadigingen van eigendommen wordt de impact bij slachtoffers van meer dan 10 feiten, gevoeld door maar liefst 73% van de respondenten. Voor feiten op het vlak van cyberveiligheid neemt de impact af naarmate het aantal incidenten toeneemt.

FIGUUR 43. Emotionele/psychologische impact volgens de frequentie van slachtofferschap (gegroepeerde feiten)⁷

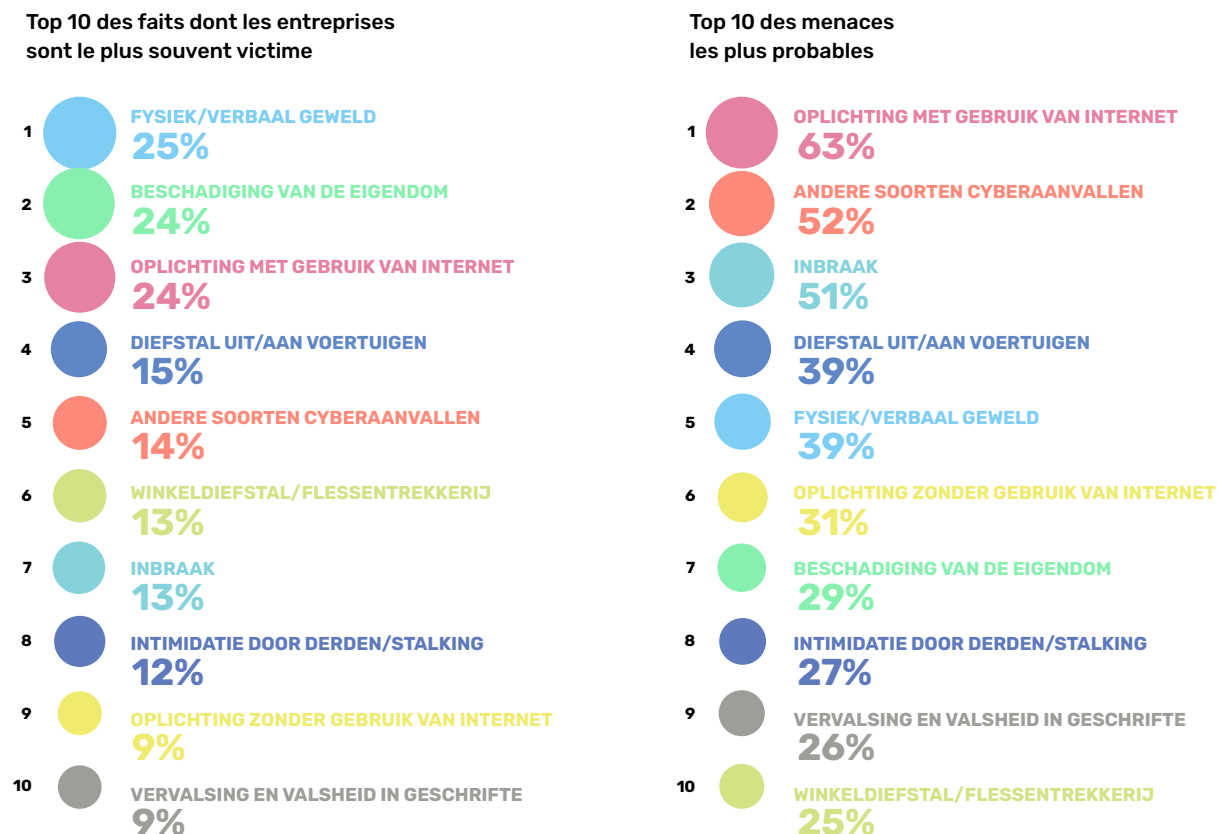
⁷ Aantal observaties lager dan 30 voor beschadigingen-meer dan 10 keer, diefstal zonder geweld-meer dan 10 keer en oplichting-meer dan 10 keer.

DEEL III. SLACHTOFFERSCHAP

In figuur 44 wordt de rangschikking van de feiten van slachtofferschap vergeleken met de rangschikking van bedreigingen die door de ondernemingen het meest waarschijnlijk geacht worden, zoals besproken in het vorige hoofdstuk (zie hierboven). Deze rangschikkingen lopen soms danig uiteen. Dit wijst erop dat de realiteit van slachtofferschap soms sterk verschilt van de ingeschatte veiligheidsrisico's. Zo staat fysiek/verbaal geweld, het belangrijkste feit van slachtofferschap, pas

op de vijfde plaats van de feiten waarvan men denkt slachtoffer te worden in de toekomst. Beschadigingen van eigendommen lijkt ook een 'onderschat' risico. Het meest voorkomende veiligheidsrisico betreft IT-misdrijven (op de 1e en 2e plaats van de meest waarschijnlijke geachte bedreigingen). Tot slot zien we dat de angst voor inbraak, op de 3e plaats in de rangschikking, vrij ver afstaat van de realiteit aangezien het slechts het 7e vaakst voorkomende feit van slachtofferschap is.

FIGUUR 44. **Top 10 van de feiten van slachtofferschap in de 12 maanden voorafgaand aan de enquête versus top 10 van de feiten die waarschijnlijk worden geacht in de komende 12 maanden. Het percentage geeft aan welk deel van de ondernemingen heeft geantwoord dat ze minstens 1 keer slachtoffer zijn geweest (linkerkolom) en welk deel van de ondernemingen de dreiging waarschijnlijk acht (rechterkolom).**

De resultaten van de enquête van 2021 vertonen meerdere overeenkomsten met de resultaten van 2019. Het daadwerkelijk slachtofferschap is vergelijkbaar met dat van twee jaar geleden. Dit is het geval voor diefstal van/uit/aan een voertuig, iets wat 15% van de ondernemingen in 2021 trof, tegenover 14% (natuurlijke personen) en 20% (rechtspersonen) in 2019. 13% van de ondernemingen kwam in 2021 in aanraking met inbraak, tegenover 12%-16% (respectievelijk natuurlijke personen en rechtspersonen) in 2019. Een vergelijkbare situatie zien we voor winkeldiefstallen en factuurfraude. Beschadigingen van eigendommen zijn daarentegen duidelijk minder geworden. 24% van de ondernemingen leed dergelijke schade in 2021, tegenover 29% (natuurlijke personen) en 40% (rechtspersonen) in 2019. De andere feiten zijn niet vergelijkbaar. Wat de kenmerken van de ondernemingen betreft, springen de grootte van de onderneming (het feit groter te zijn) en de toegankelijkheid van de ruimten voor het publiek in het oog als indicatoren voor een hoger slachtofferschap.

Het aandeel aangiftes bij de politie kan voor de bovenvermelde feiten ook worden vergeleken tussen de twee enquêtes. Terwijl in 2021 80% van de ondernemingen inbraken soms of altijd aangaf, geldt dat door 81% (natuurlijke personen) en 87% (rechtspersonen) in 2019. Voor diefstallen van/uit/aan een voertuig was de aangiftegraad 65% in 2021, terwijl die in 2019 nog 72% was, zowel voor de natuurlijke personen als voor de rechtspersonen. Voor beschadigingen van eigendommen is het percentage gestegen van 38% (natuurlijke personen) en 45% (rechtspersonen) in 2019 tot 52% in 2021. De redenen voor niet-aangifte zijn grotendeels dezelfde.

De verandering van methodologie maakt het onmogelijk om de andere resultaten met betrekking tot slachtofferschap te vergelijken tussen de enquêtes (tevredenheid over de uitgevoerde opvolging, impact van slachtofferschap per type, factoren die verband houden met slachtofferschap, impact van slachtofferschap naargelang frequentie).

Deel IV **Preventie-
maatregelen**

In het laatste deel van de enquête bekijken we de preventiemaatregelen die ondernemingen hebben genomen en hoe ze tegenover de preventiemaatregelen van de overheid staan:

- › beschermende maatregelen tegen criminaliteitsrisico's tijdens de beroepsactiviteiten;

- › diensten waarop de ondernemingen beroep doen om de veiligheid van de beroepsactiviteiten te verzekeren;
- › aanvullende beschermende maatregelen die samenhangen met de COVID-19 pandemie;
- › beoordeling van de huidige toegepaste openbare preventiemaatregelen en hun prioriteitsbepaling;
- › de beschikbaarheid van tools voor crisisbeheer.

1 Soorten maatregelen

Om de ondernemingen te helpen beschrijven welke maatregelen ze namen om zichzelf te wapenen tegen criminaliteitsrisico's, werden vijf soorten maatregelen gedefinieerd:

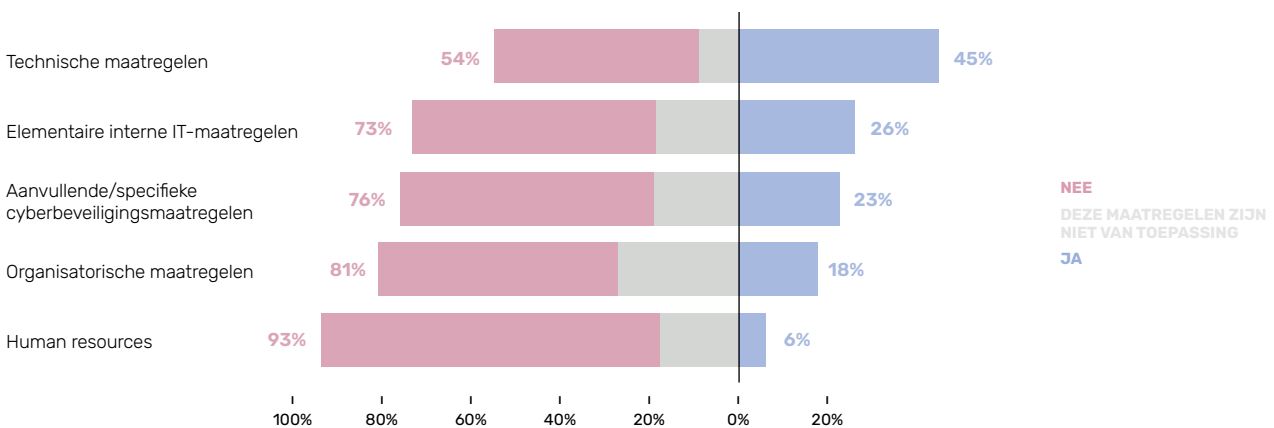
- › technische maatregelen: inbraakwerende luiken, bewegingsmelders, alarmsystemen, camera's, enz.;
- › organisatorische maatregelen: verschillende veiligheidsprocedures (behalve IT/cyberbeveiliging);
- › human resources: team/functie(s) gekoppeld aan de veiligheid, bewakingsagenten, bijkomende opleidingen (behalve IT/cyberbeveiliging);
- › elementaire interne IT-maatregelen: archiverings- en traceerbaarheidsschema's, beschrijving van de rollen en verantwoordelijkheid, opleiding, gegevensbescherming;

- › aanvullende/specifieke maatregelen voor cyberbeveiliging: beheer van gebruikers, gebruikscodes voor IT-middelen, track & trace, documentatiebeheer.

De ondernemingen treffen het vaakst technische maatregelen, namelijk 45% van de ondernemingen (figuur 45). Daarna volgen de elementaire interne IT-maatregelen, genomen door 26% van de ondernemingen, en in een vergelijkbare verhouding, aanvullende/specifieke cyberbeveiligingsmaatregelen (23%) en organisatorische maatregelen (18%). Slechts 6% van de ondernemingen nam maatregelen op het gebied van human resources.

FIGUUR 45. **Maatregelen ter bestrijding van de criminaliteitsrisico's**

Heeft uw onderneming de volgende maatregelen genomen om te beschermen tegen de risico's van criminaliteit tijdens de professionele activiteiten?

We zien een significant verschil tussen de geografische clusters voor wat betreft technische maatregelen. Ondernemingen in de gemeenten met een industrieel verleden rond het kanaal en van Brussel-Stad nemen dit soort maatregelen vaker (respectievelijk 50% en 51% van de ondernemingen) dan die in de andere clusters (43% voor de ondernemingen uit de residentiële gemeenten in het noordwesten, 41% voor die uit de residentiële gemeenten in het zuidoosten en 40% voor de ondernemingen uit de gemeenten van de eerste kroon). Voor de andere soorten maatregelen werden geen significante verschillen gevonden afhankelijk van de cluster waar de onderneming zich bevindt.

De sectorale analyse van de resultaten wijst op significante verschillen op het vlak van technische maatregelen, elementaire interne IT-maatregelen en aanvullende/specifieke cyberbeveiligingsmaatregelen:

- › De sectoren handel, accommodatie/restaurants en dienstverlening aan personen passen het vaakst technische maatregelen toe (1 bedrijf op de 2). Ondernemingen uit de telecom/vrije tijdssector voeren dit soort maatregelen minder vaak in (1 op de 3).
- › De sectoren handel, bouw en accommodatie/restaurants nemen het minst vaak elementaire interne IT maatregelen

(1 bedrijf op de 6). De ondernemingen uit de sectoren technisch/wetenschappelijk, administratieve en financiële diensten en dienstverlening aan personen implementeren deze maatregelen het vaakst (1 bedrijf op de 3).

- › De ondernemingen uit de sectoren technisch/wetenschappelijk en administratieve en financiële diensten voeren het vaakst aanvullende/specifieke maatregelen in.

Voor de variabelen 'grootte' en 'plaats van de activiteit' zijn er ook significante verschillen met betrekking tot de verschillende soorten maatregelen. Dit geldt in het bijzonder voor ondernemingen met vijf of meer werknemers en ondernemingen die telewerk hebben ingevoerd als gevolg van de COVID-19 crisis.

TABEL 6. **Percentage ondernemingen dat de maatregel heeft ingevoerd, naargelang van de grootte van de onderneming en de plaats van de activiteit**

Soort maatregel	Gemiddelde BHG	5+ werknemers	Telewerk als gevolg van de COVID-19 crisis
Technische maatregelen	45%	67%	Geen significant verschil
Elementaire interne IT-maatregelen	26%	53%	54%
Aanvullende/specifieke maatregelen inzake cyberveiligheid	23%	53%	47%
Organisatorische maatregelen	18%	31%	36%
Human resources	6%	25%	16%

2 COVID-19 crisis: aanvullende beschermingsmiddelen

De COVID-19 crisis had een grote impact op de maatschappij en op de manier waarop ondernemingen werken. Bijgevolg kan hun kijk op veiligheid zijn veranderd en kunnen ze bijkomende veiligheidsmaatregelen genomen hebben. Op de vraag "Heeft u moeten investeren in extra veiligheidsmaatregelen wegens de COVID-19 crisis en de impact ervan?", antwoordt 16% van de ondernemingen bevestigend.

Er zijn op dit vlak geen verschillen tussen de clusters. Bekeken per sector valt op dat de sector van dienstverleningen aan personen zich onderscheidt van de andere, met 28% van de ondernemingen die zeggen dat ze extra veiligheidsmaatregelen hebben ingevoerd. Wanneer we het profiel van de ondernemingen bekijken, is de grootte de enige variabele waarvoor we een verschil vaststellen. 40% van de

ondernemingen met meer dan 5 werknemers heeft extra maatregelen moeten nemen. Er is ook een hoger percentage ondernemingen dat zegt extra maatregelen te hebben genomen wanneer we kijken naar de ondernemingen die zijn overstapt op telewerk vanwege de COVID-19 epidemie (34% van de ondernemingen die aan telewerk doen).

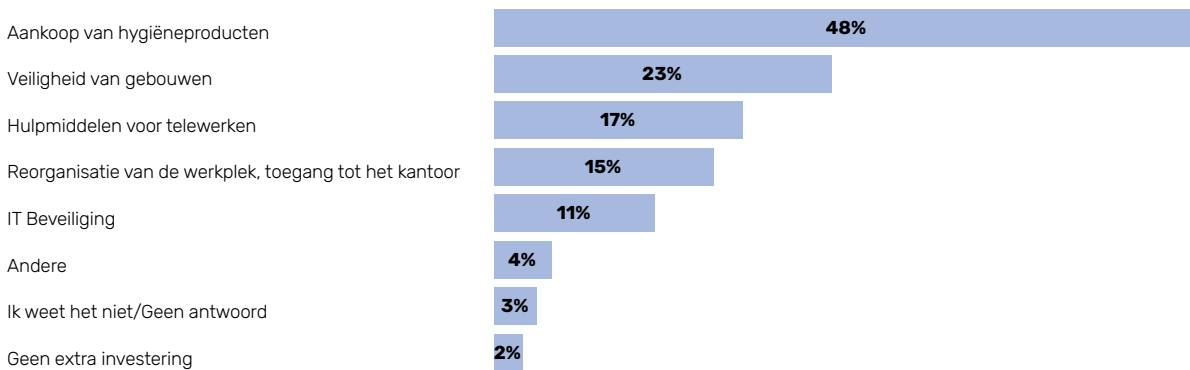
De meest genoemde bijkomende investeringen⁸ (figuur 46) zijn de aankoop van hygiëneproducten (gel, maskers, enz.) voor 48% van de respondenten⁹; sterkere beveiliging (personeel, alarmsystemen) voor 23% van de ondernemingen; de aankoop van telewerktools (laptops, netwerkverbindingen, stoelen, enz.) voor 17% van de respondenten; en de reorganisatie van de werkplek/toegang tot de kantoren voor 15%.

⁸ Open vraag, achteraf gegroepeerd per onderwerp.

⁹ Het is waarschijnlijk zo dat de aankoop van hygiëneproducten voor de ene onderneming werd beschouwd als een extra beschermingsmiddel, en voor de andere als een gewone uitgave.

FIGUUR 46. **Aanvullende beschermingsmiddelen naar aanleiding van de gezondheidscrisis**

In welke extra beveiligingsmiddelen heeft u moeten investeren ten gevolge van de crisis?

Het is niet mogelijk om de details van de extra geïmplementeerde beschermingsmiddelen uit te splitsen per cluster, sector of een ander kenmerk van de onderneming, omdat

de steekproeven dan te klein zijn (enkel ondernemingen die bijkomende veiligheidsmaatregelen troffen, konden antwoorden).

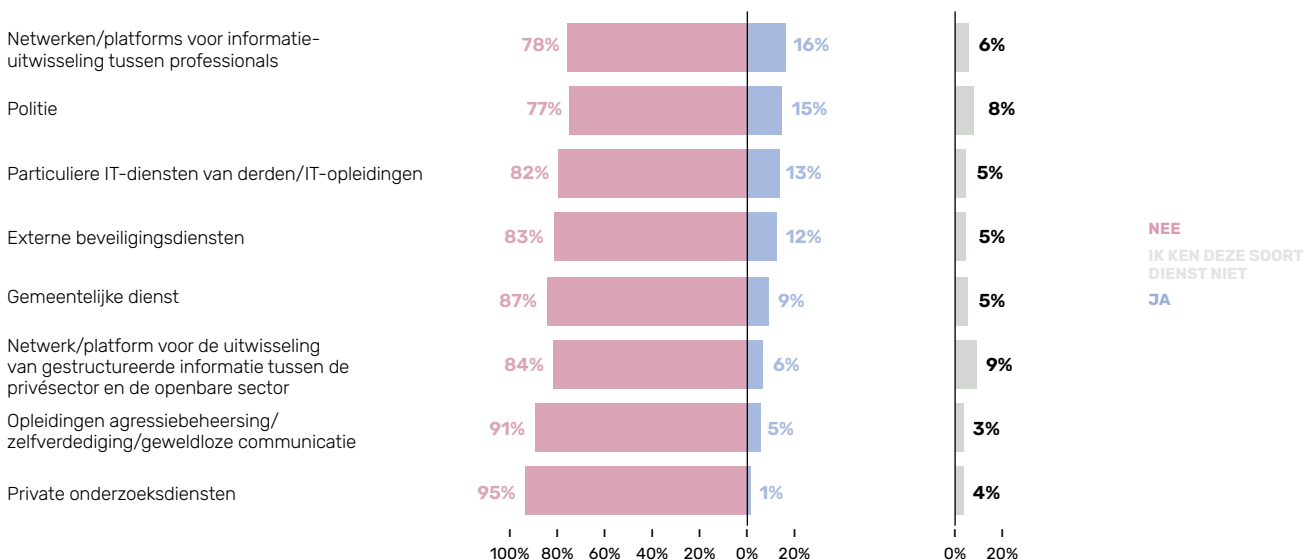
3 Gebruikte diensten

De ondernemingen werd gevraagd welke diensten ze gebruiken om de veiligheid van hun beroepsactiviteiten te garanderen. 16% van hen antwoordde dat ze beroep doen op netwerken en platformen voor de uitwisseling van informatie tussen professionals (figuur 47). 15% van de respondenten

maakt gebruik van politiediensten (Telepolice Vision, diefstalpreventieadviseur van een politiezone). Daarna volgen private IT-diensten van derden/IT-opleidingen (13%) en externe veiligheidsdiensten (12%).

FIGUUR 47. **Gebruikte diensten om de veiligheid van de activiteiten te verzekeren**

Welke diensten heeft u gebruikt om de beveiliging van uw professionele activiteit tijdens de laatste 12 maanden te garanderen?

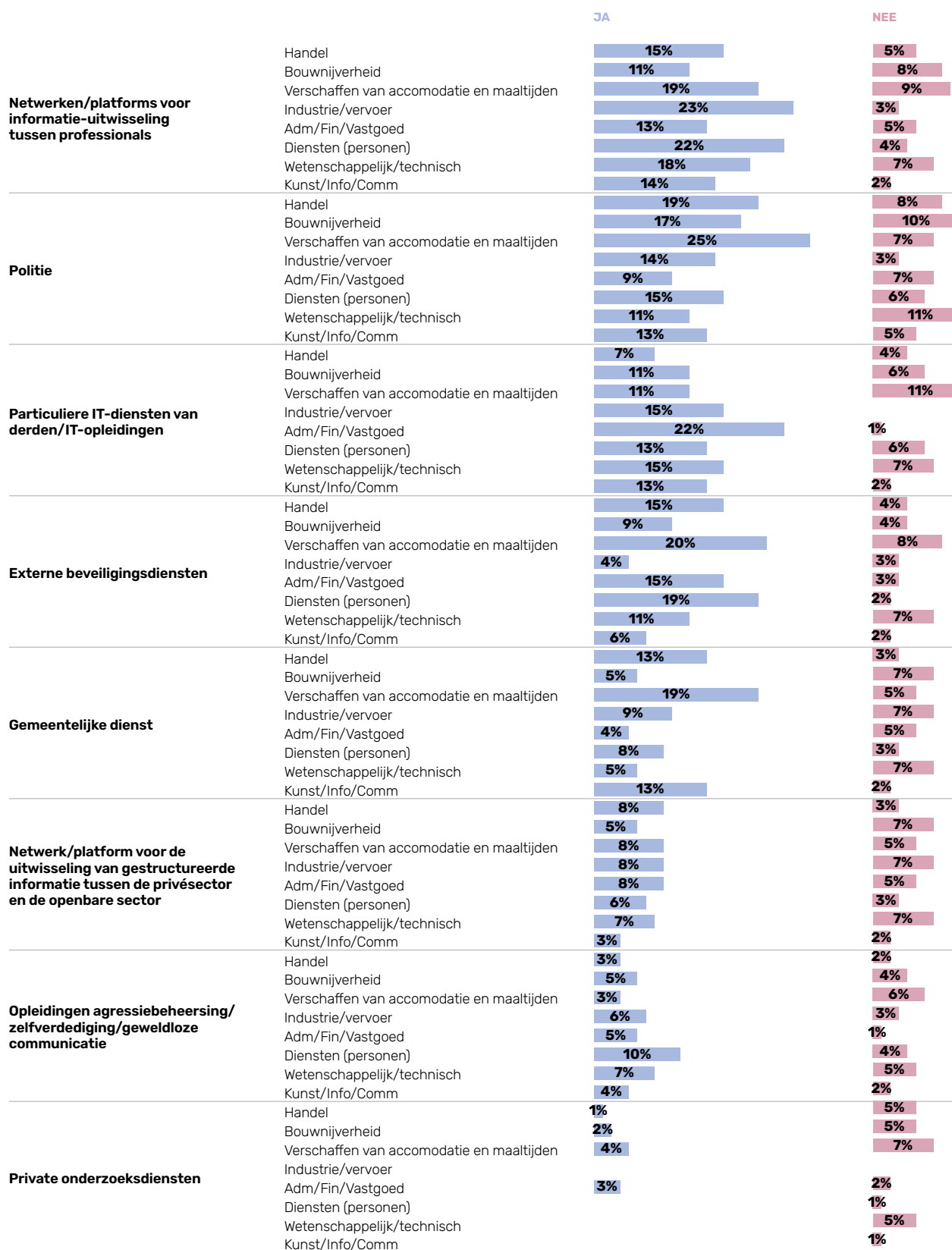
Er zijn weinig tot geen significante verschillen in de gebruikte diensten naargelang de cluster waarin de onderneming is gevestigd.

We merken wel verschillen op tussen verschillende sectoren (zie overzicht in figuur 48). De volgende verschillen springen in het oog:

- de netwerken/platformen voor uitwisseling onder professionals worden het vaakst gebruikt door de sectoren industrie/vervoer (23%) en dienstverlening aan personen (22%);
- de sector accommodatie/restaurants (25%) neemt het vaakst contact op met politiediensten;
- private IT-diensten van derden/IT-opleidingen worden vooral gebruikt door de administratieve/financiële sector (22%).

FIGUUR 48. Gebruikte diensten om de veiligheid van de beroepsactiviteiten te verzekeren per activiteitensector

Welke diensten heeft u gebruikt om de beveiliging van uw professionele activiteit tijdens de laatste 12 maanden te garanderen?

Volgens het profiel van de onderneming:

- › Omvang:
 - Ondernemingen met 5 of meer werknemers maken vaker gebruik van politiediensten (23% tegenover 15% voor het Gewest als geheel).
 - Ondernemingen met 5 of meer werknemers maken ook vaker gebruik van private IT-diensten van derden/IT-opleidingen (22% tegenover 13% voor het Gewest als geheel).
- › Plaats van tewerkstelling:
 - Ondernemingen die actief zijn in ruimtes die voor het publiek toegankelijk zijn, doen vaker een beroep op de politie (21% tegenover 15% voor het Gewest als geheel).
 - Ondernemingen die werken vanuit ruimtes die niet toegankelijk zijn voor het publiek doen vaker een beroep op private IT-diensten van derden/IT-opleidingen (20% tegenover 13% voor het Gewest als geheel).
- › Aantal jaar gevestigd:
 - Ondernemingen die minder lang in de wijk gevestigd zijn, antwoorden vaker dat ze niet bekend zijn met de genoemde diensten, zoals politiediensten en de netwerken/platformen voor uitwisselingen (de 2 types).
- › Werktijden: Er werd geen significant of relevant verschil gevonden.
- › Activiteitsperiode:
 - Ondernemingen die in het weekend werken, maken vaker gebruik van politiediensten (20% tegenover 15% voor het Gewest als geheel).

4 Perceptie van de openbare preventiemaatregelen

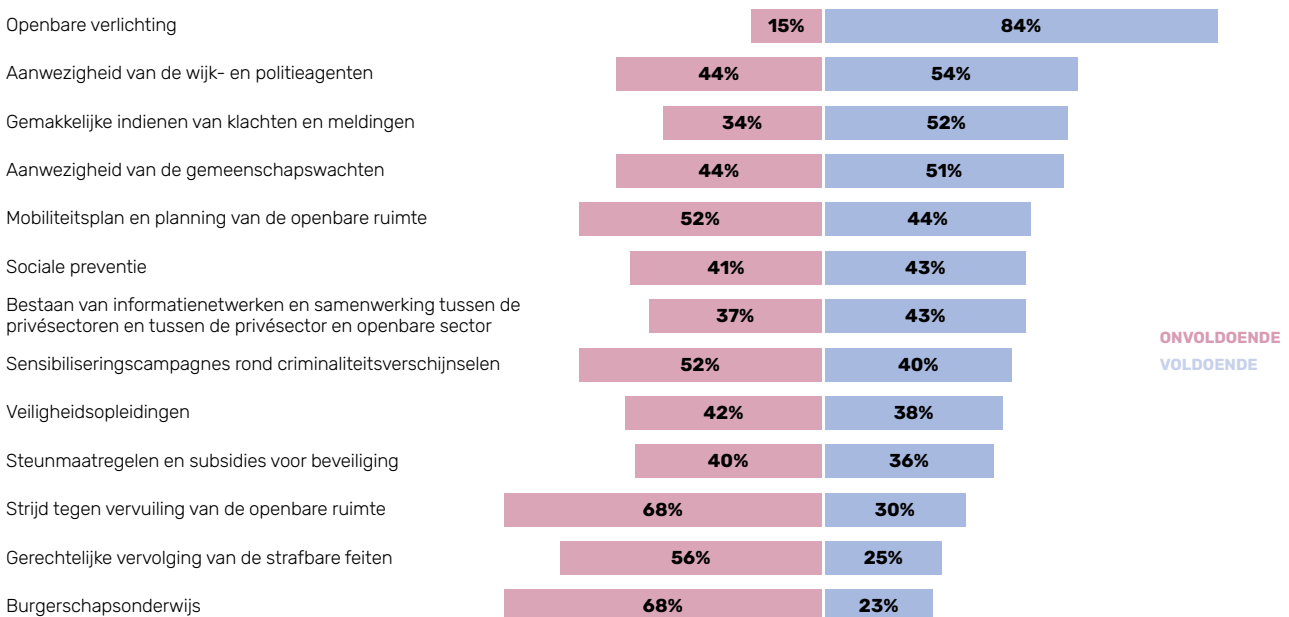
De ondernemingen werd gevraagd om een beoordeling te geven van hun tevredenheid over een reeks openbare preventiemaatregelen die reeds werden ingevoerd om het criminaliteitsrisico te verminderen en het veiligheidsgevoel te verhogen (figuur 48).

De enige maatregel die toereikend wordt geacht door de overgrote meerderheid van de ondernemingen is openbare

verlichting (84%). Wat de andere maatregelen betreft, vindt minstens een derde van de ondernemingen de huidige toepassing ervan onvoldoende. De bestrijding van afval en sluikestorten in de openbare ruimte en burgereducatie worden het vaakst als gebrekkig beoordeeld (2 op de 3 ondernemingen vinden dat deze maatregelen onvoldoende worden toegepast).

FIGUUR 49. Huidige perceptie van de openbare preventiemaatregelen

Hoe zou u de huidige toepassing van de volgende openbare preventiemaatregelen beoordelen om de risico's van georganiseerde criminaliteit tegen uw activiteit te verminderen en uw gevoel van veiligheid of dat van de werknemers van uw onderneming te vergroten?

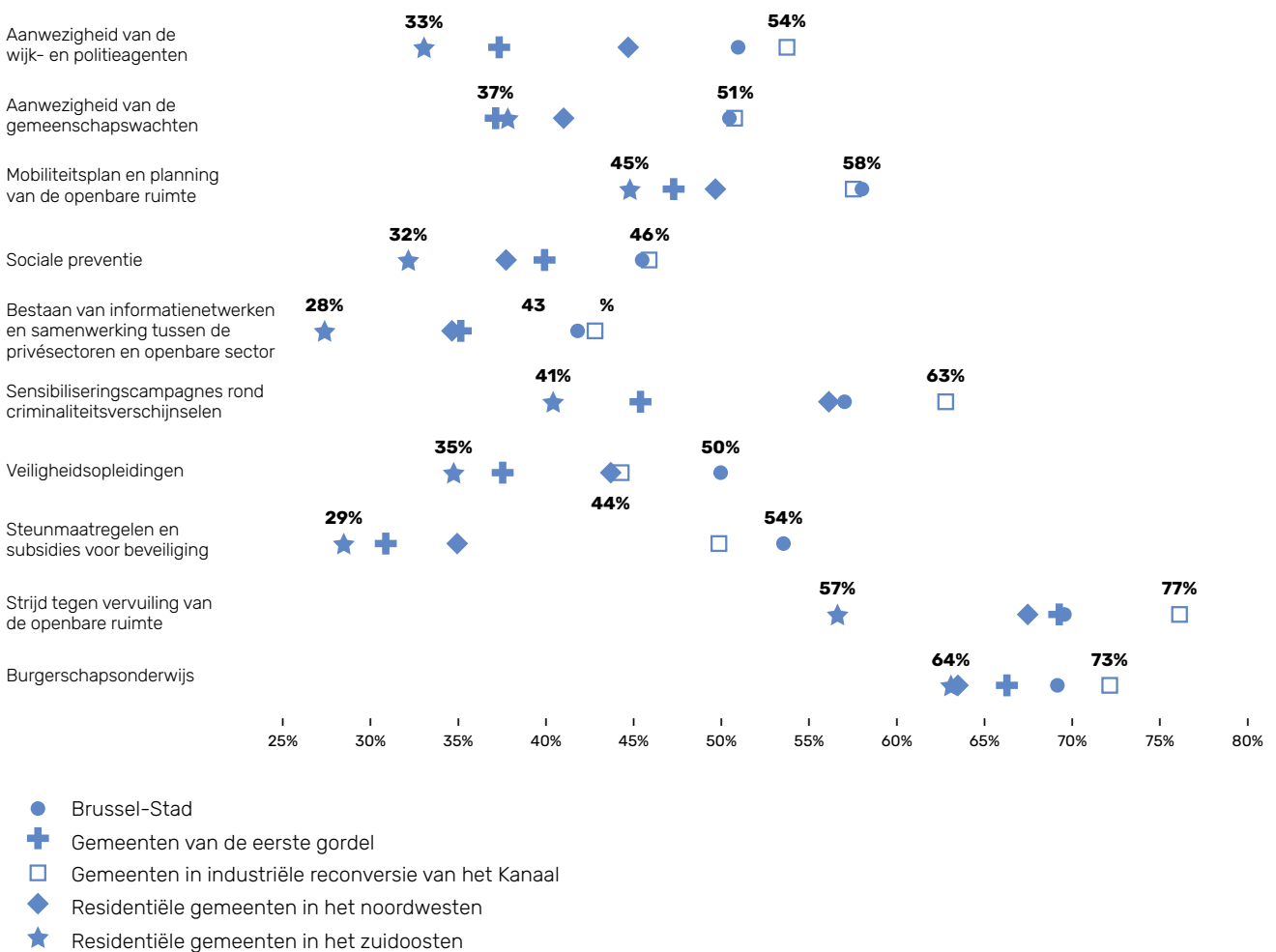

Voor bepaalde maatregelen varieert het aandeel ondernemingen dat vindt dat ze onvoldoende worden toegepast van cluster tot cluster. Figuur 50 toont de maatregelen waarvoor er significante verschillen zijn tussen de clusters wat betreft het aantal ondernemingen dat de maatregelen als onvoldoende beoordeelt. We merken een geografische kloof op (vergelijkbaar met de kloof die naar voren kwam in het deel over de veiligheidsbeoordeling) die vrij gelijkmatig is voor de maatregelen. Ondernemingen

uit de residentiële gemeenten in het zuidoosten en uit de gemeenten van de eerste kroon beoordelen de maatregelen minder vaak als ontoereikend, terwijl de ondernemingen uit Brussel-Stad en de kanaalcluster dit vaker doen. Dit verschil is het meest uitgesproken als het gaat om het verstrekken van subsidies voor beveiliging. 29% van de ondernemingen uit de residentiële gemeenten in het zuidoosten vindt dit onvoldoende, tegenover 54% van de ondernemingen uit Brussel-Stad.

FIGUUR 50. **Percentage ondernemingen dat vindt dat de maatregelen onvoldoende worden toegepast, per cluster**

Hoe zou u de huidige toepassing van de volgende openbare preventiemaatregelen beoordelen om de risico's van georganiseerde criminaliteit tegen uw activiteit te verminderen en uw gevoel van veiligheid of dat van de werknemers van uw onderneming te vergroten?

Het aandeel ondernemingen dat de getroffen maatregelen onvoldoende vindt, verschilt eveneens per activiteitssector. Hiervan is een overzicht te vinden in figuur 51. In tegenstelling tot de analyse per cluster zijn de verschillen niet systematisch dezelfde voor elke maatregel en varieert het percentage ondernemingen dat de maatregel als ontoereikend beoordeelt van sector tot sector en van maatregel tot maatregel.

DEEL IV. PREVENTIEMAATREGELEN

FIGUUR 51. **Percentage ondernemingen dat vindt dat de maatregelen onvoldoende worden toegepast, per activiteitensector**

Hoe zou u de huidige toepassing van de volgende openbare preventiemaatregelen beoordelen om de risico's van georganiseerde criminaliteit tegen uw activiteit te verminderen en uw gevoel van veiligheid of dat van de werknemers van uw onderneming te vergroten?

We stellen de volgende trends vast volgens het profiel van de onderneming:

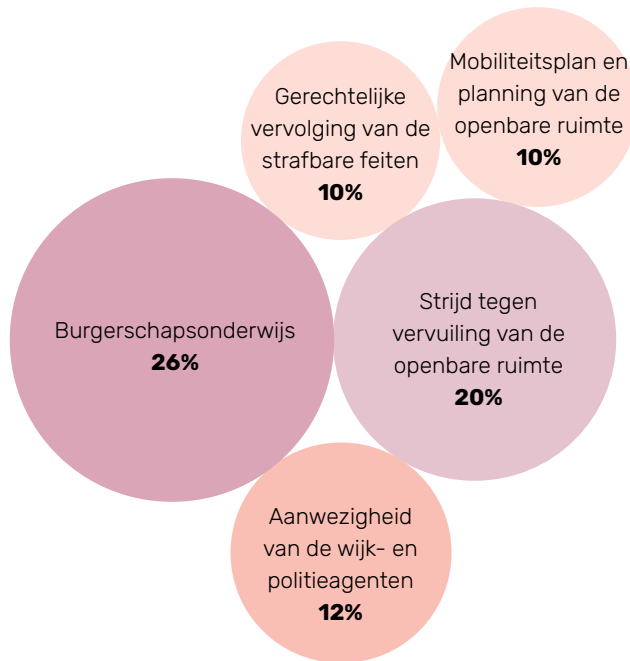
- › Werkplek: ondernemingen waarvan de activiteiten plaatsvinden in ruimtes die toegankelijk zijn voor het publiek, vinden vaker dat volgende maatregelen ontoereikend zijn:
 - Aanwezigheid van gemeenschapswachten
 - Sociale preventie
 - Openbare verlichting
- › Aantal jaar gevestigd: hoe langer ondernemingen in de wijk gevestigd zijn, hoe groter het aandeel ervan dat de volgende maatregelen onvoldoende acht:
 - Bestrijding van afval in de openbare ruimte
 - Gemak om klacht neer te leggen/aangifte te doen
 - Subsidies voor beveiliging
 - Aanwezigheid van wijkagenten/politieagenten
 - Aanwezigheid van gemeenschapswachten
 - Gerechtelijke vervolging van strafbare feiten

Aan alle ondernemingen die ten minste twee maatregelen als onvoldoende beoordeelden, werd gevraagd welke maatregel zij als prioritair beschouwden.

Burgerschapsvorming wordt door het grootste aantal ondernemingen (26%) als prioritair beschouwd (figuur 49). De bestrijding van zwerfvuil in de openbare ruimte wordt door 20% van de ondernemingen als prioritair beschouwd. Deze twee maatregelen worden door de ondernemingen als geheel als het meest ontoereikend beoordeeld.

De aanwezigheid van wijkagenten/politieagenten wordt door een meerderheid van de respondenten (54%, figuur 48) weliswaar als een toereikende maatregel beschouwd, maar is het op twee na meest voorkomende antwoord (12%) wanneer gevraagd wordt een maatregel te prioriteren

FIGUUR 52. **Top 5 van de prioritaire maatregelen onder de onvoldoende geachte maatregelen, met percentages van de ondernemingen waarvoor die maatregel een prioriteit vormt**

5 Crisisbeheer (niet inzake gezondheid)

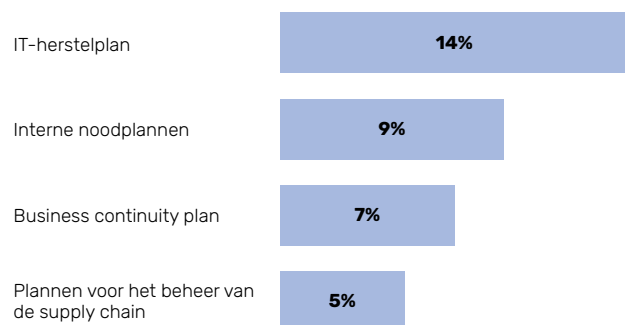
De laatste versie van de enquête bevat een nieuw, aanvullend deel dat bedoeld is om een eerste algemeen beeld te geven van het crisisbeheer op het niveau van de Brusselse ondernemingen.

Er werd aan de ondernemingen gevraagd of ze momenteel over de volgende tools beschikken (figuur 53):

- › *IT recovery plan* (plan voor het herstel van IT-activiteit): 13% van de ondernemingen beschikt over deze tool, terwijl 18% antwoordt dat dit niet van toepassing is op hun situatie;
- › Intern noodplan: 9% van de ondernemingen beschikt over dit plan, terwijl 22% antwoordt dat dit niet van toepassing is op hun situatie;
- › *Business continuity plan* (bedrijfscontinuïteitsplan): slechts 7% van de ondernemingen heeft een dergelijk plan en 21% denkt er geen behoefte aan te hebben;
- › Plan voor het beheer van de bevoorradingsketen: dit type plan is niet van toepassing op 28% van de ondernemingen, terwijl 5% erover beschikt.

FIGUUR 53. **Beschikbare tools voor crisisbeheer**

Disposez-vous des outils suivants pour la gestion de crise?

We zien geen significante verschillen tussen de clusters op het vlak van het gebruik van crisisbeheertools.

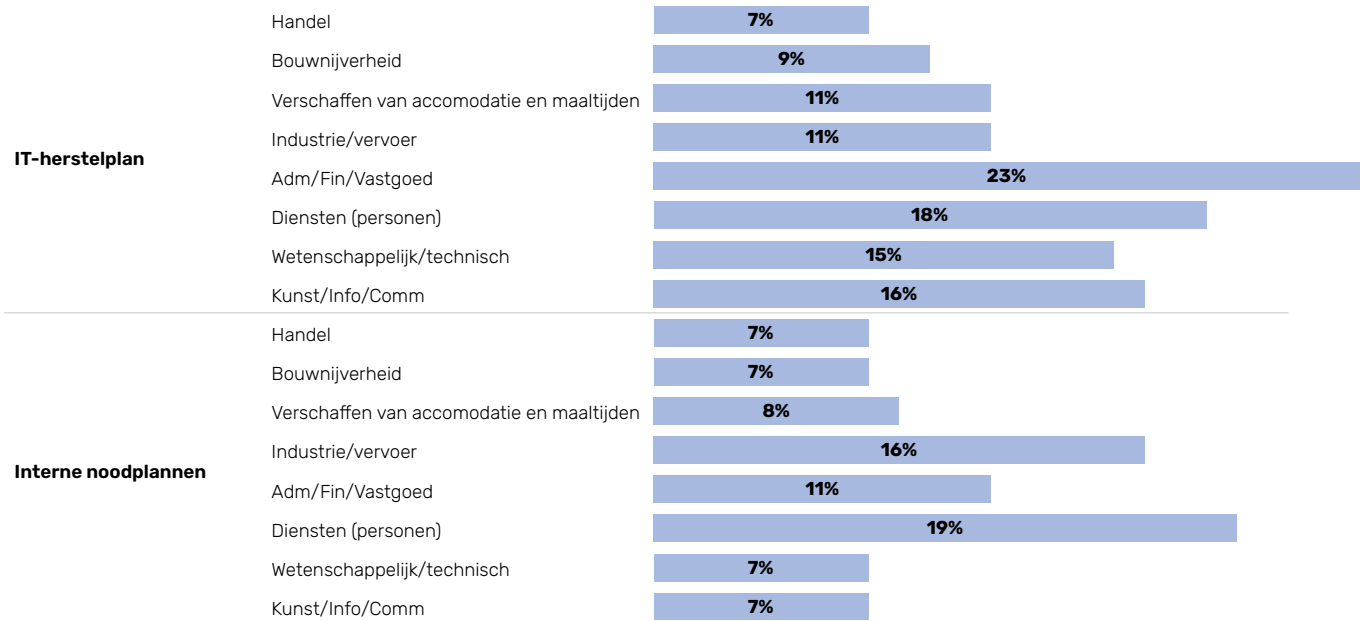
DEEL IV. PREVENTIEMAATREGELEN

We stellen daarentegen wel verschillen vast tussen activiteitensectoren wat betreft de tools 'IT recovery plan' en 'intern noodplan'. Een overzicht van deze verschillen ziet u in figuur 54.

Figuur 54. Percentage ondernemingen dat beschikt over de tools 'IT recovery plan' en 'intern noodplan' per activiteitensector.

FIGUUR 54. **Percentage ondernemingen die beschikken over de tools 'IT recovery plan' en 'intern noodplan' per activiteitensector**

Beschikt u over de volgende instrumenten voor crisismanagement?

Afhankelijk van het profiel van de onderneming zien we dat de schaal van de onderneming een belangrijk kenmerk is bij het gebruik van tools voor crisisbeheer. Ondernemingen met 5 of meer werknemers beschikken immers vaker over een:

- > 'IT recovery plan' (31%, tegenover 14% van de ondernemingen van alle groottes samen);

- > een intern noodplan (40%, tegenover 9%);
- > een 'Business continuity plan' (27%, tegenover 7%).

We zien geen andere significante verschillen naargelang van het profiel van de onderneming.

6 Economische spionage

Tot slot werd de ondernemingen gevraagd hoe waarschijnlijk ze pogingen tot economische spionage¹⁰ gericht tegen hen achten. 85% van de ondernemingen vermoedt geen

spionagepoging, 6% zegt dat het al gebeurd is of vaak gebeurt (1,7%) en 8,2% denkt dat het mogelijks gebeurd is.

FIGUUR 55. **Poging tot economische spionage**

Heeft u de afgelopen 12 maanden vermoedens gehad van een mogelijke poging tot economische spionage?

¹⁰ Uitleg gegeven tijdens de enquête met betrekking tot de economische spionage: hebben personen op ongebruikelijke wijze geprobeerd informatie over uw onderneming te verkrijgen: bijvoorbeeld over de R&D-activiteiten van uw onderneming, productgegevens, productspecificaties, klantenlijsten of financiële gegevens met betrekking tot fusies/overnames?

De analyse per cluster, per sector of volgens het profiel van de onderneming levert geen significante relevante verschillen op, met uitzondering van de sector industrie/vervoer. Deze ondernemingen geven vaker aan dat er mogelijk sprake

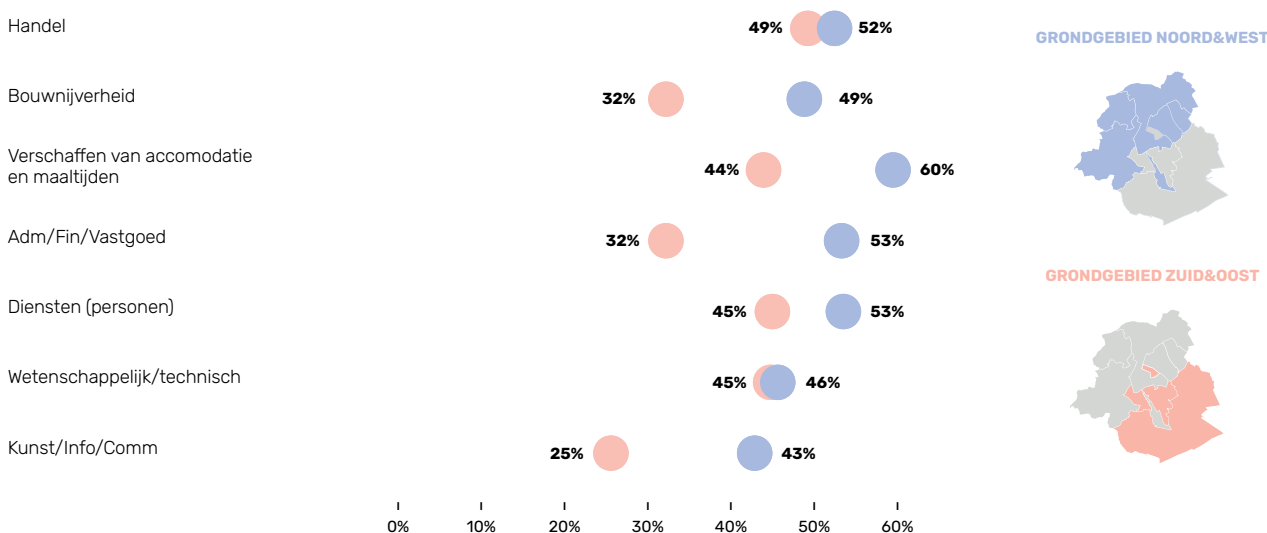
was van bedrijfsspionage (19% van de ondernemingen uit die sector verklaart: "Ik weet het niet, maar ik denk dat het zou kunnen", tegenover 8% voor het Gewest als geheel).

7 Tussentijdse samenvatting - transversale analyse

De analyse van de resultaten met betrekking tot de invoering van preventiemaatregelen door de ondernemingen heeft vooral sectorale verschillen aan het licht gebracht. De ondernemingen uit de sectoren accommodatie/restaurants en handel voeren vaker technische maatregelen in, terwijl ondernemingen uit de sectoren technisch/wetenschappelijk en administratieve/financiële diensten vaker elementaire interne IT-maatregelen treffen. Geografisch gezien zijn er verschillen tussen de ondernemingen in Brussel-Stad en die in de residentiële gemeenten van het zuidoosten (zie pagina 51) met betrekking tot het invoeren van technische maatregelen.

Om rekening te houden met het geografische en die per sector, wordt de analyse op basis van de samengevoegde clusters met betrekking tot de technische maatregelen weergegeven in figuur 51. Hierop is te zien dat het aandeel ondernemingen dat technische maatregelen treft, sterk varieert op basis van het gebied en de sector. Afgezien van de handels- en technisch/wetenschappelijke sector, die in dezelfde mate technische preventiemaatregelen nemen als het Gewest als geheel, is het percentage ondernemingen dat technische preventiemaatregelen invoert hoger in het N&W gebied.

FIGUUR 56. Percentage ondernemingen dat technische preventiemaatregelen heeft genomen, per sector en per gebied

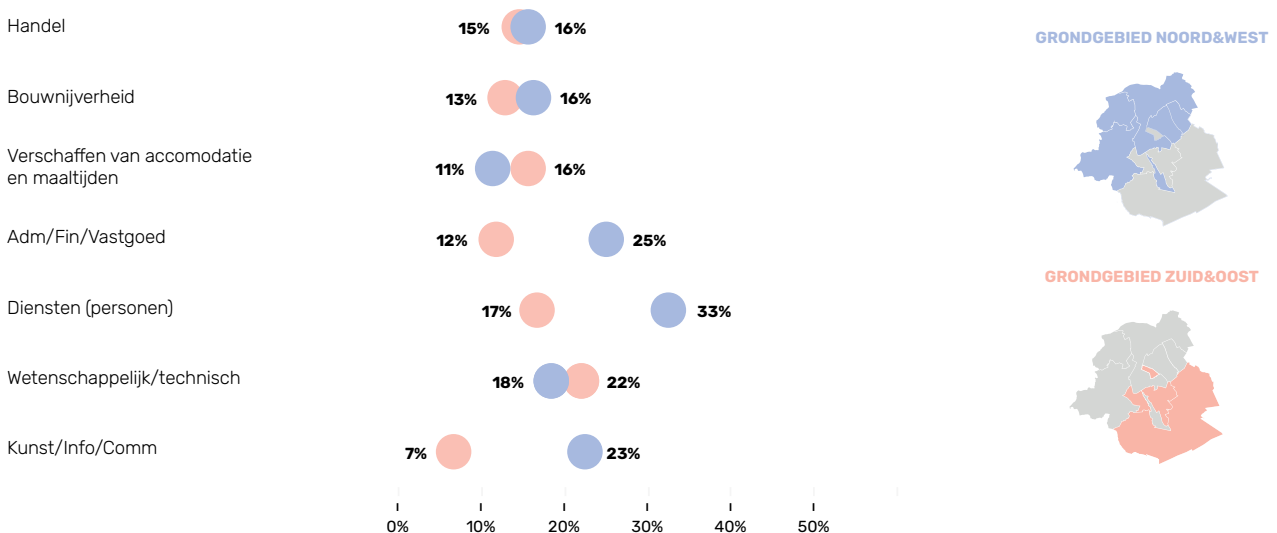

DEEL IV. PREVENTIEMAATREGELEN

Dezelfde analyse werd uitgevoerd voor de organisatorische maatregelen en wordt gepresenteerd in figuur 57. Terwijl de analyse per sector met betrekking tot de uitvoering van deze maatregelen geen verschil liet zien (p. 50), blijkt uit de analyse die niet alleen rekening houdt met de sector maar ook met het gebied waarin de ondernemingen gevestigd

zijn, dat er wel degelijk verschillen zijn in het gedrag van ondernemingen. Zo is het aandeel ondernemingen uit de sectoren administratieve/financiële diensten, dienstverlening aan personen en telecom/vrije tijd die organisatorische maatregelen invoeren, groter binnen het gebied N&W.

FIGUUR 57. Percentage ondernemingen dat organisatorische preventiemaatregelen heeft genomen, per sector en per gebied

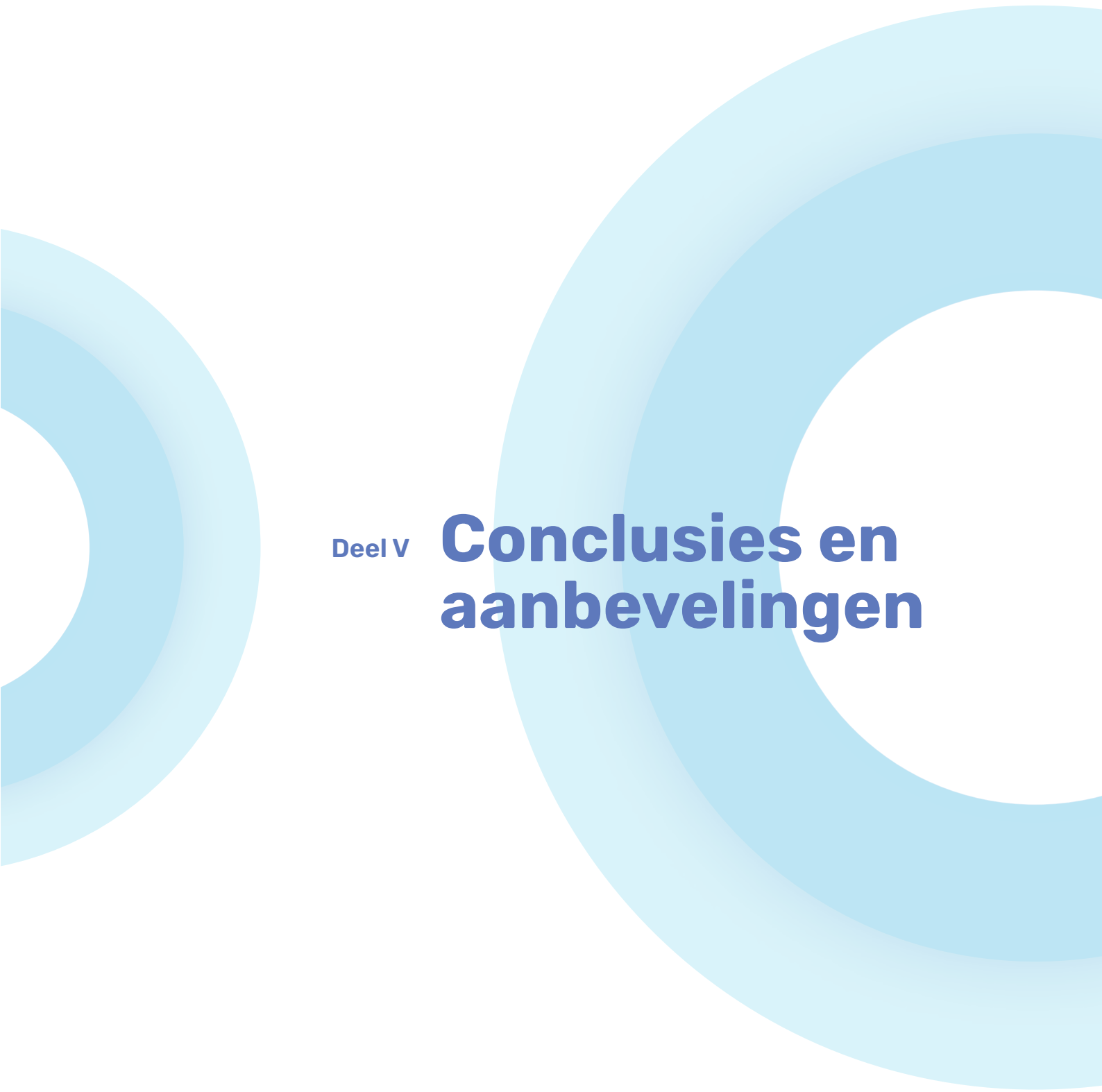

De analyse van de correlaties tussen het invoeren van preventiemaatregelen en de andere vragen in de enquête laat een significant verband zien tussen minstens één keer slachtoffer worden van criminele feiten en het invoeren van technische preventiemaatregelen. We stellen een correlatie vast tussen te maken krijgen met diefstal van/uit/aan voertuigen, beschadigingen van eigendommen en de invoering van technische maatregelen. Het meest significante verband met de invoering van technische maatregelen is de angst om binnen de komende twaalf maanden slachtoffer te worden.

In het geval van elementaire interne IT-maatregelen is er enkel een significant verband met slachtofferschap voor oplichting via het internet. Hoe waarschijnlijker de dreiging van een cyberaanval wordt geacht, hoe meer elementaire interne IT-maatregelen worden genomen.

Tot slot is de geografische kloof tussen N&W en Z&O zichtbaar in de tevredenheid van ondernemingen over de toepassing van meer algemene preventiemaatregelen, waarvan de uitvoering binnen het takenpakket van de overheid valt. In het grondgebied N&W is het aantal ondernemingen dat ontevreden is hoger, wat wijst op verschillende verwachtingen afhankelijk van de het gebied.

Wat de vergelijking met de enquête uit 2019 betreft, zijn er niet veel elementen die in dit deel kunnen worden vergeleken, met uitzondering van het aandeel ondernemingen die geen beveiligingsmaatregelen hebben genomen. In 2019 antwoordde 30% van de natuurlijke personen en 18% van de rechtspersonen dat ze geen maatregelen hadden genomen. Volgens de resultaten van deze editie uit 2021 heeft 38% van de ondernemingen geen maatregelen getroffen.

Deel V **Conclusies en
aanbevelingen**

Conclusies

De gewestelijke veiligheidsenquête van 2021 maakt deel uit van een tweejarige cyclus van enquêtes. De bevragingen gingen in 2018 van start met de eerste enquête bestemd voor natuurlijke personen (bewoners van het Brussels Gewest, pendelaars en toeristen) en in 2019 de eerste enquête bestemd voor ondernemingen.

Tevredenheid over de veiligheid van de wijk waar de onderneming haar activiteiten uitoefent, is belangrijk opdat de onderneming zich zou kunnen ontplooiën binnen een aangename en stimulerende omgeving. Uit de resultaten blijkt dat 62% van de ondernemingen in het BHG tevreden of zeer tevreden is over de veiligheid in hun wijk en dat 72% van de ondernemingen zich zelden of nooit onveilig voelt op niveau van het Gewest. Ook al kunnen deze cijfers op gewestelijk niveau als goed worden beschouwd, toch moeten deze resultaten worden genuanceerd op basis van de ligging van de onderneming, de activiteitensector en bepaalde kenmerken van de onderneming. De veiligheidsbeoordeling en de frequentie van het onveiligheidsgevoel zijn immers niet homogeen verspreid over het grondgebied van het Brussels Gewest en voor de verschillende activiteitensectoren. De ondernemingen gevestigd in de clusters in het zuiden en het oosten van Brussel beoordelen de veiligheid beter en voelen zich minder vaak onveilig dan ondernemingen binnen Brussel-Stad en de clusters in het noorden en het westen van het Gewest. Bekeken per sector is de relatie met veiligheid verdeeld. De enquête laat zien dat sommige sectoren meer tevreden zijn over de veiligheid – technische/wetenschappelijke sector en administratieve/financiële diensten – dan andere, zoals de sector accommodatie/restaurants en handel.

De analyse van de resultaten maakte het mogelijk om, via de groepering van de clusters in twee grotere gebieden, deze twee verbanden (per sector en geografisch) los te koppelen van elkaar. De afzondering van beide variabelen toont aan dat, voor een bepaalde sector, de relatie met veiligheid varieert naargelang het gebied waarin de sector gevestigd is, wat wijst op tevredenheid over de veiligheid die gekoppeld is aan het gebied en de sector. Dit illustreert de grote geografische kloof die in het Gewest bestaat. Naast deze twee hoofdkenmerken (activiteitensector en locatie van de onderneming) heeft het aantal jaar dat een onderneming reeds in het gebied gevestigd is eveneens een zekere invloed. Ondernemingen die al langer in een bepaald gebied gevestigd zijn, zijn over het algemeen minder tevreden over de veiligheid. De analyse met de samengevoegde clusters toont aan dat dit verband vooral aanwezig is in de clusters in het noorden en het westen van Brussel. Ondernemingen die in het weekend werken en/of hun activiteiten uitvoeren in ruimtes die toegankelijk zijn voor het publiek, voelen zich ook vaker onveilig dan ondernemingen die alleen op werkdagen werken of in ruimtes die ontoegankelijk zijn voor het publiek. De ondernemingen voelen zich het

meest onveilig bij het sluiten van de onderneming/de beëindiging van de activiteiten. In de sector 'dienstverlening aan personen' en in de bouwsector geldt dit vooral tijdens de perioden van inactiviteit. Al deze parameters weerspiegelen verschillende relaties met de openbare ruimte. De manier waarop de ondernemingen omgaan met de openbare ruimte, en in relatie tot welk type ruimte (dichter bevolkt/stedelijker gebied N&W versus minder dichtbevolkt/groener gebied Z&O), beïnvloedt daarom hun relatie tot veiligheid. Ondernemingen die publiek toegankelijk zijn, zijn daarom gevoeliger voor veiligheidskwesties.

Op de vraag over ondervonden problemen, die verband kunnen houden met de veiligheidsbeoordeling, antwoordt een derde van de ondernemingen dat ze vaak of altijd te maken hebben met zwerfvuil en sluikstorten en met hinderlijk stilstaan en parkeren van voertuigen. De ondernemingen uit de sectoren handel en accommodatie/restaurants worden vaker geconfronteerd met deze vormen van overlast (bijna 1 op de 2), evenals de ondernemingen die actief zijn binnen Brussel-Stad (bijna 1 op de 2). We stellen een zeer sterk verband vast tussen de frequentie waarmee een onderneming wordt geconfronteerd met zwerfvuil/sluikstorten en hun veiligheidsbeoordeling. Hoe vaker een bedrijf hiermee te maken krijgt, hoe slechter de veiligheidsbeoordeling. Hoewel deze enquête geen oorzakelijk verband kan aantonen tussen het gebrek aan netheid en het onveiligheidsgevoel, versterken de resultaten wel de hypothese dat blootstelling aan wanorde en afval op straat bijdragen tot het onveiligheidsgevoel [4]. Het verband tussen vuil op straat en onveiligheid kan worden verklaard door het gevoel dat enerzijds afval ongestraft in de openbare ruimte mag worden achtergelaten en anderzijds dat de overheid de wijk in de steek laat, wat angstgevoelens zou opwekken. De resultaten van veiligheidsenquêtes die in de literatuur zijn gedocumenteerd [4, 5, 6] tonen aan dat confrontaties met onbehoorlijk gedrag meer angstgevoelens en bezorgdheden kunnen oproepen dan slachtofferschap zelf. Dit blijkt ook uit de resultaten van deze enquête. Afgezien van deze variabele zien we ook een sterk verband tussen de veiligheidsbeoordeling en het aantal keer dat ondernemingen geconfronteerd werden met feiten van vandalisme, drugshandel en -gebruik en stedelijke bendes.

De ondernemingen werd gevraagd hoe waarschijnlijk zij het achten om slachtoffer te worden van bepaalde feiten. 63% van de ondernemingen dacht dat het waarschijnlijk was dat ze in de komende twaalf maanden slachtoffer zouden worden van oplichting via het internet. Dit percentage bedraagt 80% voor ondernemingen die administratieve/financiële diensten verlenen. Afgezien van IT-feiten (oplichting via het internet en andere cyberaanvallen) worden inbraken het vaakst genoemd als feit waarvan een bedrijf het waarschijnlijk acht er slachtoffer van te worden. Dit door 51% van de ondernemingen. Met uitzondering van feiten op het vlak

van IT en fraude, zien we een geografische kloof tussen de gebieden N&W en Z&O. Deze kloof kwam ook naar voren in de analyse van het onveiligheidsgevoel, wat wijst op een sterk verband tussen risicoperceptie en het onveiligheidsgevoel. Dit verband werd duidelijk vastgesteld voor de waarschijnlijkheid om slachtoffer te worden van fysiek/verbaal geweld en intimidatie door derden, en in mindere mate voor andere feiten. Omgekeerd werd er geen enkel verband vastgesteld tussen de veiligheidsbeoordeling en de angst om slachtoffer van IT-feiten te worden.

Uit de analyse van daadwerkelijk slachtofferschap tijdens de twaalf maanden voorafgaand aan de enquête blijkt dat ondernemingen het vaakst slachtoffer worden van fysiek en verbaal geweld, beschadigingen van eigendommen en oplichting via het internet. 1 op de 4 ondernemingen werd minstens eenmaal slachtoffer van deze feiten in de laatste twaalf maanden. Wanneer het slachtofferschap per sector wordt onderzocht, zien we sterke verschillen tussen sectoren. Dit wijst op criminaliteitsvormen die sectorspecifiek zijn. We zien ook verschillen tussen clusters, maar deze zijn minder uitgesproken en minder afgebakend per gebied als wat de analyse van de resultaten over de veiligheidsbeoordeling heeft aangetoond (kloof Z&O-N&W). Met uitzondering van fysiek/verbaal geweld en winkeldiefstal/weggaan zonder te betalen, vinden we geen uitgesproken verschillen tussen de gebieden. Ook al speelt slachtofferschap zeker een rol bij het ervaren onveiligheidsgevoel, toch is dit minder uitgesproken dan bijvoorbeeld risicoperceptie en de blootstelling aan overlast. Dit toont ook aan dat de veiligheidsinschatting soms ver van het werkelijke slachtofferschap afstaat.

Om deze bevindingen in de juiste context te plaatsen: de veiligheidsbeoordeling van 4 ondernemingen op de 5 bleef onveranderd sinds de COVID-19 crisis; wat betreft hun beoordeling van de cyberveiligheid heeft 24% van de ondernemingen eerder een verslechtering gezien.

Deze veiligheidsenquête maakt het mogelijk om meer inzicht te verkrijgen in het dark number (feiten waarvan men slachtoffer wordt, maar die men niet aangeeft bij de politie) van de feiten die in de enquête werden bevraagd. Inbraak wordt het vaakst aangegeven bij de politie. 80% van de ondernemingen gaf dit 'altijd' of 'soms' aan. Diefstal van/uit/aan voertuigen werd door 65% van de ondernemingen in het BHG 'altijd' of 'soms' gemeld. Andere feiten worden minder vaak aangegeven bij de politie. Dit is het geval voor fysiek/verbaal geweld en cyberaanvallen, waarvan slechts 23% van de ondernemingen aangifte doet. De ondernemingen werd gevraagd waarom ze geen aangifte deden. 52% van de ondernemingen die feiten niet of niet altijd heeft aangegeven, zegt dat ze geen aangifte doen omdat dit nutteloos zou zijn of tot niets zou leiden. 50% geeft aan dat de schade de moeite niet waard was. 7% van de respondenten zegt dat ze aangifte hebben gedaan bij andere diensten. Deze andere diensten houden het vaakst private dienstverleners in, waaronder banken, verzekeringen, IT- of internetdiensten (43% van die respondenten). 39% van de ondernemingen die feiten hebben aangegeven bij de politie,

was 'tevreden' of 'zeer tevreden' over de opvolging. Voor andere diensten is dit tevredenheidspercentage gemiddeld 50%.

Slachtoffer worden van een crimineel feit is niet zonder gevolgen, dit geldt ook voor ondernemingen. De emotionele/psychologische impact wordt het vaakst door de ondernemingen genoemd, met 65% van de respondenten. De daling van de omzet is het op een na meest genoemde gevolg (voor 46% van de ondernemingen). We merken grote sectorale verschillen op, waarbij de emotionele/psychologische impact wordt ervaren door 3 op de 4 ondernemingen in de sectoren industrie/vervoer, dienstverlening aan personen en accommodatie/restaurants. In deze sectoren krijgt ook het grootste deel van de ondernemingen te maken met een daling van de omzet (67% van de ondernemingen). Op geografisch vlak is er een verschil tussen de ondernemingen uit de cluster van de residentiële gemeenten in het zuidoosten (57% van de ondernemingen gaven aan negatieve gevolgen te ondervinden). Bij ondernemingen uit de cluster van de residentiële gemeenten in het noordwesten bedraagt het percentage 72%.

Wat de preventiemaatregelen betreft, die door de ondernemingen worden genomen, worden technische maatregelen het vaakst ingevoerd, gevolgd door IT-maatregelen. Meernog dan de sector waarin de ondernemingen actief zijn, spelen twee kenmerken een doorslaggevende rol bij het doorvoeren van preventiemaatregelen; namelijk de grootte van de onderneming en de overschakeling op telewerk. Op vlak van de diensten die worden gebruikt om de veiligheid te verzekeren, worden de netwerken/platformen voor uitwisseling onder professionals het vaakst genoemd, namelijk door 16% van de ondernemingen. Een ander, meer algemeen, type preventie betreft crisisbeheer. IT recovery plans en business continuity plans worden vaker gebruikt door ondernemingen met meer dan vijf werknemers en door ondernemingen die aan telewerk doen. De gebruiksgraad van deze tools is nog steeds laag, slechts 13% of minder van de ondernemingen maakt er gebruik van.

Wat cyberveiligheid betreft, wijzen de resultaten van de enquête op een andere verhouding tot dit specifieke aspect dan tot veiligheid in het algemeen. Dit wordt gekenmerkt door de afwezigheid van territoriale verschillen in risicoperceptie en de afwezigheid van enig verband tussen risicoperceptie of slachtofferschap van een cyberfeit en de tevredenheid over de veiligheid.

Het laatste deel van de enquête betrof de perceptie van de respondenten over de openbare preventiemaatregelen. Volgens de respondenten worden maatregelen ter bestrijding van afval in de openbare ruimte en maatregelen gericht op burgeropvoeding het minst voldoende toegepast. De ondernemingen vinden dit nochtans de twee prioritaire maatregelen.

Ten slotte zijn de tevredenheid over de veiligheid en de frequentie dat ondernemingen zich onveilig voelen stabiel gebleven in vergelijking met de resultaten van de enquête van 2019, met zeer vergelijkbare antwoordpercentages. De percentages inzake slachtofferschap voor diefstal van/uit/

aan voertuigen, inbraken, winkeldiefstallen en factuurfraude bleven eveneens stabiel. Wat betreft de preventiemaatregelen is er een toename van het aantal ondernemingen dat geen preventiemaatregelen neemt, 38% in 2021 vergeleken met 30% (natuurlijke personen) en 18% (rechtspersonen) in 2019.

Aanbevelingen

Voor de actoren van de preventie- en veiligheidsketen:

- › Het aanbod aan preventie- en beschermingsmaatregelen aanpassen aan de specifieke sectorale en territoriale kenmerken van de ondernemingen in het BHG.
- › Focussen op acties die aangepast kunnen worden aan de grootte van de ondernemingen, met speciale aandacht voor kleine ondernemingen /zelfstandigen en nieuwe werkwijzen.
- › De nadruk leggen op de stappen die worden ondernomen in de fases na het slachtofferschap om de subjectieve en objectieve impact op slachtoffers te verminderen.
- › De aangifte van feiten via verschillende kanalen vereenvoudigen, zelfs van feiten zonder materiële schade.
- › Voor verder onderzoek: enquêtes ontwikkelen die meer specifiek gericht zijn op bepaalde sectoren of bepaalde domeinen (cyberveiligheid).
- › Werken aan een verfijning van de secundaire vragen die een beter beeld mogelijk maken (bv. mogelijke oorzaken van het onveiligheidsgevoel, een duidelijker onderscheid tussen de preventieve, ontradende en repressieve aspecten van de overheidsmaatregelen).

Voor de ondernemingen:

- › Ondernemingen aanzetten tot deelname aan de private en gemengde netwerken (bv. BIN-Z - Buurtinformatienetwerk voor zelfstandigen) om individuele preventiemaatregelen te versterken via een gemeenschaps- en/of sectorale aanpak.
- › De verschillende aangiftemogelijkheden aanmoedigen en promoten.

Bibliografie

- > [1] FOD Economie, NACE-BEL Activiteitennomenclatuur, 2008.
- > [2] Skogan, W. Issues in the measurement of victimization. US Department of Justice, 1981.
- > [3] Cahier nr. 4 van het Observatorium, Resultaten van de Gewestelijke Veiligheidsenquête 2020 (inwoners, pendelaars, toeristen), safe.brussels, 2021.
- > [4] R. Sampson, J. Cohen, "Deterrent Effects of the Police on Crime: a replication and theoretical extension", Law and Society Review, 22, 1988, p. 163-190.
- > [5] W. G. Skogan, Disorder and Decline: Crime and the Spiral of Decay in American Neighborhoods, New York, Free Press, 1990.
- > [6] J. E. Conklin, The Impact of Crime, New York, Macmillan, 1975.
- > [7] Belfius Research, Sociaaleconomische typologie van de gemeenten – 2017, 2018.

Lijst van de tabellen

> Tabel 1. Groepering van de activiteitensectoren – BPV/BOPV	9
> Tabel 2. Activiteitensectoren van de bevroegde ondernemingen en verhouding	11
> Tabel 3. Clusters van gemeenten van de bevroegde ondernemingen en verhouding	11
> Tabel 4. Kenmerken van de bevroegde ondernemingen	12
> Tabel 5. Groepering van feiten per type	36
> Tabel 6. Percentage ondernemingen die de maatregel hebben ingevoerd, naargelang van de grootte van de ondernemingen en de plaats van de activiteit	55

Lijst van de figuren

> Figuur 1. Clusters van de Brusselse gemeenten – BPV/BOPV. Bron: Belfius	9
> Figuur 2. Impact van de gezondheids crisis op de bedrijfsactiviteiten van de ondernemingen voor heel het BHG en per sector	13
> Figuur 3. Regelingen ingevoerd per activiteitensector bij de ondernemingen die hun activiteiten konden voortzetten	14
> Figuur 4. Beoordeling van de veiligheid in het BHG	16
> Figuur 5. Beoordeling van de veiligheid per cluster van gemeenten	16
> Figuur 6. Beoordeling van de veiligheid per sector	17
> Figuur 7. Frequentie van het onveiligheidsgevoel in het BHG	18
> Figuur 8. Frequentie van het onveiligheidsgevoel volgens cluster van gemeenten	18
> Figuur 9. Frequentie van het onveiligheidsgevoel per sector	19
> Figuur 10. Meest uitgesproken momenten van onveiligheid in het BHG	20
> Figuur 11. Meest uitgesproken momenten van onveiligheid per cluster van gemeenten	20
> Figuur 12. Meest uitgesproken momenten van onveiligheid per activiteitensector	21
> Figuur 13. Meest uitgesproken momenten van onveiligheid per plaats van activiteit	22
> Figuur 14. Frequentie van blootstelling aan overlast in het BHG	22
> Figuur 15. Frequentie van blootstelling aan overlast in het BHG en per cluster van gemeenten	23
> Figuur 16. Frequentie van blootstelling aan overlast in het BHG en per activiteitensector	24
> Figuur 17. Waarschijnlijkheid van slachtofferschap per feit in het BHG	25
> Figuur 18. Percentage ondernemingen dat het waarschijnlijk tot zeer waarschijnlijk acht dat ze de komende 12 maanden slachtoffer worden, per feit en per cluster	26

DEEL V. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

> Figuur 19. Percentage ondernemingen dat het waarschijnlijk tot zeer waarschijnlijk acht dat ze de komende 12 maanden slachtoffer worden, per feit en per sector	27
> Figuur 20. Verandering in de beoordeling van de veiligheid (exclusief cyberveiligheid) sinds het begin van de gezondheidscrisis	28
> Figuur 21. Verandering in de perceptie van cyberveiligheid als gevolg van de gezondheidscrisis	29
> Figuur 22. Verandering in de perceptie van cyberveiligheid als gevolg van de gezondheidscrisis, per sector	29
> Figuur 23. Groepering van de clusters in grondgebieden	30
> Afbeelding 24: Percentage ondernemingen dat tevreden of zeer tevreden is over de veiligheid, per activiteitensector en per grondgebied van vestiging. Merk op dat in het geval van de sector accommodatie/restaurants het verschil significant is binnen een lager betrouwbaarheidsinterval dan de andere significantietests (85% in plaats van 95%)	31
> Afbeelding 25: Percentage ondernemingen dat zich nooit of zelden onveilig voelt, per activiteitensector en per grondgebied van vestiging. De verschillen voor de sectoren accommodatie/restaurants en technisch/wetenschappelijk zijn hier niet significant	32
> Figuur 26: Percentage ondernemingen met een positieve beoordeling van de veiligheid, afhankelijk van de periode dat de onderneming er gevestigd is en het grondgebied	32
> Figuur 27. Daadwerkelijk slachtofferschap in de afgelopen 12 maanden, volgens de feiten	37
> Figuur 28. Daadwerkelijk slachtofferschap (frequentie) in de afgelopen 12 maanden, volgens de feiten en de cluster van gemeenten	38
> Figuur 29. Daadwerkelijk slachtofferschap (frequentie) in de afgelopen 12 maanden, volgens de feiten en de sector	39
> Figuur 30. Aangifte bij de politie per feit	41
> Figuur 31. Redenen om geen aangifte te doen bij de politie	42
> Figuur 32. Redenen om geen aangifte te doen bij de politie per feit	42
> Figuur 33. Andere aangifte dan bij de politie, per benaderde dienst	43
> Figuur 34. Tevredenheid over de follow-up (politie en andere diensten)	44
> Figuur 35. Impact van slachtofferschap	44
> Figuur 36. Belangrijkste effecten van slachtofferschap per cluster	44
> Figuur 37. Belangrijkste effecten van slachtofferschap per sector	45
> Figuur 38. Percentage ondernemingen die een verband leggen tussen hun slachtofferschap en verschillende factoren	47
> Figuur 39. Percentage ondernemingen die hun slachtofferschap koppelen aan verschillende factoren per cluster	47
> Figuur 40. Percentage van de ondernemingen die een verband leggen tussen hun slachtofferschap en verschillende factoren, per sector	48
> Figuur 41. Beoordeling van de veiligheid in de wijk en frequentie van het veiligheidsgevoel naargelang een onderneming al dan niet het slachtoffer is geworden van minstens één feit	50
> Figuur 42: Correlatie tussen de frequentie van slachtofferschap of van een confrontatie met ordeverstoring en de veiligheidsbeoordeling	50
> Figuur 43. Emotionele/psychologische impact volgens de frequentie van slachtofferschap (gegroepeerde feiten)	51
> Figuur 44. Top 10 van de feiten van slachtofferschap in de 12 maanden voorafgaand aan de enquête versus top 10 van de feiten die waarschijnlijk worden geacht in de komende 12 maanden. Het percentage geeft aan welk deel van de ondernemingen heeft geantwoord dat ze minstens 1 keer slachtoffer zijn geweest (linkerkolom) en welk deel van de ondernemingen de dreiging waarschijnlijk acht (rechterkolom)	52
> Figuur 45. Maatregelen ter bestrijding van de criminaliteitsrisico's	54
> Figuur 46. Aanvullende beschermingsmiddelen om reden van de gezondheidscrisis	56
> Figuur 47. Gebruikte diensten om de veiligheid van de activiteiten te verzekeren	56
> Figuur 48. Gebruikte diensten om de veiligheid van de beroepsactiviteiten te verzekeren per activiteitensector	57
> Figuur 49. Huidige perceptie van de openbare preventiemaatregelen	58
> Figuur 50. Percentage ondernemingen die vinden dat de maatregelen onvoldoende worden toegepast, per cluster	59
> Figuur 51. Percentage ondernemingen die vinden dat de maatregelen onvoldoende worden toegepast, per activiteitensector	60
> Figuur 52. Top 5 van de prioritaire maatregelen onder de onvoldoende geachte maatregelen, met percentages van de ondernemingen waarvoor ze een prioriteit vormt	61
> Figuur 53. Beschikbare tools voor crisisbeheer	61
> Figuur 54. Percentage ondernemingen die beschikken over de tools 'IT recovery plan' en 'intern noodplan' per activiteitensector	62
> Figuur 55. Poging tot economische spionage	62
> Figuur 56. Percentage ondernemingen die technische preventiemaatregelen hebben genomen, per sector en gebied	63
> Figuur 57. Percentage ondernemingen die organisatorische preventiemaatregelen hebben genomen, per sector en per gebied	64

Contact:

safe.brussels

Tel: +32 (0)2 507.99.11

info@safe.brussels

De Lignestraat 40 - 1000 Brussel

Pour plus d'informations sur les Cahiers de l'OBPS:

www.safe.brussels

Verantwoordelijke uitgever:

Sophie LAVAUX, directeur-generaal

De Lignestraat 40

B-1000 Brussel

D/2024/14.168/16

© safe.brussels 2024 Alle rechten voorbehouden

Het geheel of gedeeltelijk kopiëren van dit Cahier is enkel toegestaan onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat de bron duidelijk wordt vermeld als volgt: "Brussels Observatorium voor Preventie en Veiligheid, Resultaten van de gewestelijke veiligheidsenquête - Ondernemingen 2021. (Cahier van het Observatorium nr. 6). Brussel: Brussel Preventie & Veiligheid, 2022".

